

زنجیرہی ناگاہی
۱۳ www.alibapir.net

ہہ نُسہ نگاندنیکی کاری ئیسلامی

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

عہ لی باپیر

www.alibapir.net

هه ئسه نگاند نیکی

کاری ئیسلامی

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

عه لی با پیر

١٤٤٠ ک - ٢٠١٩ ز

ناوهندی راهیان و گه شه پیدان

ناوهندیکه، له په پرهوی نیوخوای په سندرکراوی
کونگره سییه می کومه لی ئیسلامی
کوردستان/عیراق سالی ۲۰۱۵ وهکو یه کیك له
ئورگانه فهرمییه کانی حزب بریاری له سهر دراوه و
جیگیرکراوه. ئه رکه سهره کییه که ی بریتییه له
گرنگیدان به په ره پیدانی تواناکان و پیگه یاندنی
ئهندامان له بواره حیا جیاکان، و بایه خدان به
بواری روښنیری و راهیان و گه شه پیدانی
توانسته کانیان، به مه بهستی دروستکردنی کادیر و
سهرکردهی داهاتوو له کایه ی حزبی و حکومیدا.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا عَلَيْكُمْ أَنفُسُكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَن ضَلَّ
إِذَا أَهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فِئَتُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ

تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾ المائدة: ١٠٥

پیشکش بی

به هەر براو خوشکێکی مسوڵمانی دڵسۆز که:

مشوورخواردن له دین و ژینی کۆمه‌لگایه‌که‌ی، به به‌شیك له
مسوڵمانه‌تی و دینداریه‌که‌ی ده‌زانێ و، دنیاشه که کار و جم
و جۆلی ئیسلامی زاده و به‌ره‌مه‌ی ئیمان و ته‌قوايه، بۆیه تاكو
پشکی تێیان دا زیاتر بی، کاره‌که‌ی به پێزتر ده‌بی و چاکتری
ده‌توانی.

ناوړندى راهبېنان و ګه‌شه‌پېدان و مګو پېشه‌ى سهره‌ګى خوۍ، کاره‌ګانۍ له‌سهر بنه‌ماى زانستى و نه‌ګاښمى بووندا نه‌نجام دېدا و، نه‌و بابې‌تانه‌شى ګه دېمان‌خاته‌روو به‌رمه‌بنای ګرنگى و پېوېستى قوناغه‌ګه‌ن، به مهرجى هاوته‌ريب بوونى له‌ګه‌ل سياسته‌تى ګومه‌لۍ ئيسلامىۍ دا. دياره ههر له‌م سونګه‌په‌شه‌وه ناوړند ههر له چرکه‌ساتى ده‌ستبه‌کاربوونى هه‌ولۍ نه‌وه‌ى داوه به‌رېز ماموستا عه‌لى باپير نه‌ميرى ګومه‌لۍ ئيسلامىۍ، به‌شدارى پې بکات له‌و بابې‌ت و پرسه هه‌نووکه‌يۍ و ګه‌رما و ګه‌رمانه‌ى ګه زمرورته‌ى واقعې‌ګه دېمان‌خوازيت، بۇ نه‌م مه‌به‌سته‌ش ناوړند بابې‌تګه‌ليکۍ ګرنگ و پر بايه‌خ و به‌ګه‌لکۍ سهرتا و مګو پرېژده‌ى به خۇداچوونه‌وه بۇ ګه‌ليک بابې‌ت و هه‌لوه‌سته‌کردن له‌سهر چېند پرسىکۍ ګرنگ و هه‌ستيارى نه‌مېرؤ، خسته به‌ردېم به‌رېزيان، جا دواى هوښنه‌وه و تاوتويک‌کردنيان و ئنجا پېشکه‌شکر دنييان له ميانه‌ى خول و وۇرک شوپه‌ګانه‌وه، سوپاس بۇ خواى ګه‌وره ژمارمېه‌ک به‌ره‌مى دانسقه و به پيت و پېزيان لېوه به‌ره‌م هات و به چاپ ګه‌په‌نران، نه‌وانى دیکه‌ش ګه ماون له‌داهاتوويکۍ نزيک به چاپ دېګه‌په‌نرېن، دياره نه‌و بابې‌ته‌ى

بەردەستان يەككى ترە لە كۆى ئەو بەرھەمانەى كە بەرپزىيان
لە وىستگەىھەكى چالاكیىھەكانى ناوەندى راھىيان و گەشەپىدان
پىشكەشى كەردوو، كە ئەویش برىتى بوو لە كەردنەوى خوئىك
بۆ بەرپزىيان ئەنجومەنى سەرگردایەتى كۆمەلى ئىسلامى كە
بەرپز مامۇستا عەلى باپىر بە بابەتێك بە ناوئىشانى
(چاوپىداگىرانەوھەىكى كارى ئىسلامى) بەشدارى كەرد، كە
پىكھاتبوو لە پىنج تەوھرى سەرھەكى.

ھەلبەتە ئامانجى دوور و نزىكى ئىمە لەو بابەتانەى بەچاپى
دەگەىھەنىن، بە تايبەتیش ھى خودى جەنابى مامۇستا عەلى
باپىر ئەوھەى كە ھەرودەكو لە ماددەى (۱۱)ى بنەما گشتىيەكانى
كارنامەى ناوەندى راھىيان و گەشەپىدان لە برگەى (۶)دا ھاتوھ:
(ناوەند لە سنوورى كارى خویدا، كاردەكات لەسەر
قوولكەردنەوى بىروبۆچوون و بنەماكان و ھىلە گشتىيەكانى
كۆمەل و تىپروانىيەكانى مامۇستا عەلى باپىر لە روى فىكرى و
سىياسىيەوھ). جا ناوەند وىستوويەتى دوايىن خویندەوھ و
تىپروانىن و بىروبۆچوونى تازەى مامۇستا بزائىت، لە مەر ئەو
تەوھر و پرسانەى لە دووتووى بەرھەمى چاپكراودا
خراونەتەروو، بۆ ئەوھى لەلایەن تەواوى ئۆرگانەكانى حىزبەوھ
كارىيان لەسەر بكړئ و تەبەننى بكړن، دياره پرسى

هه‌ئسه‌نگاندنی کاری ئیسلامی له ئیستاو رابردوودا، یه‌کیکه له بابته هه‌ر سه‌رده‌کی و گرنگه‌کانی ئهم قوناغه، هه‌ر بۆیه ناوهند به پۆیستی زانی له ژێر روشنایی دید و تیگه‌یشتنی نویی به‌رپز مامۆستا عه‌لی باپیر، خویندنه‌ووه‌و شیکردنه‌وه‌و بۆ ئهم مه‌سه‌له‌یه‌ بکری و هه‌لوسته‌یه‌کی جیددیانه‌شی له‌سه‌ر بکری، به‌مه‌ش له دهرنجامدا ئاسۆمان له‌لا ڤوون ده‌بی و به ئاراسته‌یه‌کی راست و ته‌ندروست هه‌نگاو به‌رده‌و پێشه‌وه‌و دهنی.

ناوهندی راهێنان و گه‌شه‌پێدان

٢٠١٩/٣/٢٣

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ وَنُسْتَغِيثُهُ، وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ
أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا ضَلَّ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا
هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ
مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى وَسَلَّم وَبَارَكَ عَلَى حَبِيبِنَا وَ
شَفِيعِنَا وَقَائِدِنَا وَمَقْتَدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ مِنَ الصَّحْبِ وَ
الْأَزْوَاجِ وَالْقُرَابَةِ وَالتَّابِعِينَ لَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ.

سہرمتا دہستخویشی لہ ناوہندی راہینان و گہشہ پیدان دہکم،
کہ نہم بابہ تہیان پیشنیار کرد، ہہرچہ ندہ پیشتریش بابہ تی
(چاوبہ خودا گیرانہ وہ) وہک بیرؤکہ بو بہرپزانی سہرکردیہ تی
کومہ لی نیسلامیم پیشنیار کردوہ، کہ قسہو باسی لہ سہر
بکری و، کوہوونہ وہی تایہ تی بو نہنجام بدریت، بہ دنیایہ وہ
نہم نووسینہش بہ شیکہ لہ جی بہ جیکردنی نہو بیرؤکہ یہ.

نہو بابہ تہی لیپردا دمیخہ مہروو، ناوونیشانہ گشتیہ کہی
بریتیہ لہ "چاو پیدا گیرانہ وہیہ کی کاری نیسلامی"، کہ بہ
عہرمبی دہبیہ: (مراجعة للعمل الإسلامي).

ئىيمە، خوا كە لەم سەر زمىنە دايىناوين، ئەرکىكى زۆر گەورەو
گرنگى پى سپاردووين، كە برىتيە لە ھەنگرتنى ئەمانەتى خوا،
وہك خوا (سبحانہ وتعالى) لە ئايەتى پيش كۆتايى سوورەتى
(الأحزاب) دا دەفەرموى: ﴿ إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا
جَهُولًا ﴾ (الأحزاب: ۷۲)

خوا (سبحانہ وتعالى) رايدەگەيەنى: ئىيمە ئەمانەتمان (سپاردەى
خۆمانمان) رانواند لەسەر ئاسمانەكان و زموى و چيايەكان، كە
(ھەلىبگرن و ھەستوى بگرن)، ﴿ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ
مِنْهَا ﴾ ، بەلام ئامادە نەبوون ھەلىبگرن و ليشى ترسان، ﴿ وَحَمَلَهَا
الْإِنْسَانُ ﴾ ، كەچى ئينسان ھەلىبگرت، ﴿ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ﴾ ،
بە دلىيايى مروفيش زۆر ستمكارو، زوريش نەفامە، واتە: مروف
ئەگەر دەست بە ھىدايەتى خواو نەگرى، لەرووى تيورييەو:
بەھوى نەزانييەو تووشى لادان دەبى و، لەرووى کردەيشەو:
بەھوى ستمەو تووشى خلیسكان دەبى.

کهواته: دوو سیفهتی خراب (رذیلة)ی که له مروڤدا ههن، دمنه هوئی نهوه که نهامانهتی خوای بو ههئنهگیرئو سپاردهکهی زایه بکات، نهوانیش بریتین له: نهزانیی (جهل) و ستهم (ظلم)، بهپچهوانهشهوه: نهوهی وا دهکات مروڤ بتوانئ نهامانهتی خوا ههئبگیرئو، جینشینایهتی خوا بکات لهسهر زهوی، دژهکانی نهوه دوو (رذیلة)یهن، که بریتین له زانیاریی (علم) و دادگیریی (عدل).

کهواته: به نهندازهی نهوه که ئینسان نههلی عیلم دهبئ، له رووی تیوریی و فیکرییهوو، نههلی عهدل دهبئ، لهرووی کردمییهوه، شایستهیی نهوهی دهبئ، نهامانهتی خوا ههئبگیرئو، نهوه ریزو حورمهتهی خوا لئی ناوو نهوه پیگهیه که خوا بوئی دناوه، بیپاریزی، که بریتیه له جینشینایهتی کردنی خوای پهرومردگار لهسهر زهوی.

ههئبته بههوئی و مرگرتنی هیدایهتی خواوه: ئی تیگهیشتنی هیدایهتی خواو، تیدا پیگهیشتنی، ئینسان جههلهکهی دهگورئ بو عیلم، و زوئمهکهشی دهگورئ بو عهدل و، سهرمجام شایستهی نهوه دهبئ، که: سپاردهی خوا زایه نهکات و بیپاریزی و ههئبگیرئ.

ئىنجا ئىمە لەم سەر زەمىيە خەي پەرەردگار دايەنەي و پەرسى
 پى نەکردووين، و پەرسىشمان پى ناگا، لامان دەبات، نە پەرس بە
 (تاك تاك) مان دەگا گە لامان دەبات، نە پەرس بە (گۆ)شمان دەگا،
 گە لامان دەبات، خەي کارزان بەبى ويستى خۆمان ئىمەي
 هەي ناوہ بۆ ئىرە، هەر کاميکمان بە تەنيا پەرسمان پى نەکراوہو،
 بەبى ويستى خۆشمان لامان دەبات، ئىنجا هەندىک لەوانەي گە
 سەريان بۆ ئىلحاد دەخوړى، ئەوہ دەگەن بە بيانوو بۆ ئىلحاد،
 گە: بۆچى خوا پەرسى بە ئىمە نەکردوہ؟ بۆچى ئىمەي خستوتە
 تاقى کردنەوہ يەگەوہ، گە پەنگە لىي دەرەچين؟ خوا (سەجەنە
 وتەالى) لە سوورەتى (الکەف) نايەتى ژمارە (۵۱) دا، دەفەرەموى:
 ﴿مَا أَشْهَدُهُمْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَا خَلَقَ أَنْفُسِهِمْ وَمَا كُنْتُ
 مُتَّخِذَ الْمُضِلِّينَ عَصَدًا﴾ ۵۱ واتە: ئەوان (مەرۆڤ و جين) م ناگادار
 نەکردوتەوہ لە دروستکرانى خۆيانو، ئاسمانەکانو زەمىش،
 ياخود نامادەم نەکردوون لەو کاتەدا.

﴿مَا أَشْهَدُهُمْ﴾^۱ يانى: (ما أحضرتهم) نامادەم نەکردوون،
 ياخود يان: (ما جعلتهم شهداء) نەمکردوونە شايدەو بينەر.

^۱ العجم الوسيط، ص ۴۹۷ .

خو (سبحانه وتعالى) خوايه، ئىدى كەسك قەدرۈ مەقامى خوا
بزانى، ئەو قەسەيە ناكات، بۇيە من لەو كەتەبەمدا كە ئىستا
لەژىر چاپە، بەناۋى: (دردوشاۋىي ئيمان و پوۋچەلىي ئىلحاد)
باسم كردود، كە نە برۋادارىكى جىددىي ئەو پرسىارە دەكاۋ،
ئەو رەخنەيە دەگرى، نە مولجىدىكى جىددىيەش:

۱- برۋادارى جىددىي كە بەراستىي خوا بناسى، لە خوۋى
ناۋەشىنەتەۋە كە خوا (سبحانه وتعالى) ئەو رەخنەيە ئاپراستەي
خو بكا، كە ھەر شتىكى نامەنتىقىيە، چونكە تۆ كە نەبوۋىي،
خو چۆن پرست پى بكا؟! پاشان كەسك مەقامى خوا بزانى،
كە خوا چەند مەزنە، چەند بەرزە، ئەسلەن بىرۈكەي وا بەلدەيدا
نايەت، بەلى، خوا ئىمەي ھىناۋەتەدى، بەبى وىستى خۇمان،
چونكە ئىمە دروستكراۋى خواين، خۋاى پەرۋەردگارىش يەكى
لە سىفەتەكانى ئەۋدەيە كە كاربەجى يە، كارزانە، شتى بى جى
ناكات.

۲- كەسكىش مولجىد بى ئەو پرسىارە ھەر ناكات، چونكە كەسك
برۋاى بە شتىك نەبى چۆن رەخنەي ئى دەگرى؟!

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

بەھەر حال ئىمە لەم سەر زموييەين، بە تەئكىد بۇ تاقىكرانەو،
بۇ ھەنگرتنى ئەمانەتى خوا، بۇ جىنشيناپەتتى گردنى خوا
لەسەر زموى.

ئِيْمَه وَهَكَ خەلگى مەسۇلمان بە گەشتى، ھەر كەسك لە ئىسلام تىگەشتى، دىزىنى كە ئەو ئىمان و ئىسلام و ھىدايەتە، نىعمەت كە ھىچ نىعمەت كى دىكە ناگاتى، نىعمەت كە كەلن و بۆشايى ھەموو نىعمەتەكانى دىكە كە نەتبىن، پىران دەگاتەو، ھەر بۆيە زانايان دەلن، لە سوورەتى (الفاتحة) دا كە ئىمە دىخوئىنن: ﴿ أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ۝ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ﴾ (الفاتحة: ۶-۷)، بمانخە سەر رپى راست، رپى ئەوانەى چاگەت لەگەل كەردوون.

﴿الَّذِينَ آمَنَتْ عَلَيْهِمْ﴾، خَوای میهر بان له سوورِ هتی (النساء: ۱۰۶)
پیناسه‌ی کردوون: ﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ
اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ
أُولَٰئِكَ رَفِيقًا﴾ (النساء: ۶۹).

به لّام به پیی ئەم نایەتەش ﴿الَّذِينَ آمَنَتْ عَنْهُمْ﴾ واتە: ئەوانەی کە
خوا هیدایەتی داوێ بۆ ئیمان و ئیسلام، چونکە بەی ئه

نېغمه ته، نېغمه ته گاني دېكه هه موويان خاونه گانيان له سهر يان
قه رزدار دېنه وه، نه گهر نېغمه تي مال و سامانه، نه گهر
دېسه لاته، نه گهر زانستيه، نه گهر هه رچي هه يه، هه
نېغمه تيك، نيمان و هيدايه تي خواي له گه لدا نه بې، خاونه كه ي
لبي تووشي زمرمر دې و، له سهر ي قه رزدار بار دېتت وه.

له نيو مسولمانانېشدا نه وانه ي كه خوا (سبحانه و تعالى) هوشيار ي
كردوونه وو، بيداري كردوونه وه: عه قلى هوشيار كردوونه وه به
زانستى شهر عيى، به تيگه يشتن له دين و، دلى بيدار كردوونه وه
به نيمان و ته قوا، نه وانه به راستي زور زور خوا بيداون، كه
نيستا له م پوژگارمى نيمه دا نه وانه وشه ي (نيسلامي) يان بو
به كار دى - كه دوايى ديمه سهر به كار هيئاني هم وشه يه و
به كار نه هيئاني - گرنه نه وويه وشه ي نيسلامي، چ بو لايه نه
نيسلامي به كار بى، چ بو عالمى نيسلامي، چ بو
كه سايه تيه به كار، چ بو ناو نه ده كان، وشه ي (نيسلامي) بو نه و
مسولمانه بيدار و هوشيارانه به كار دى، كه دميانه وي خويان و
كومه لگا و دهور به ريان به رپي خوا و پيغه مبهري خوا خوا
به رن.

نيمه كه له م زيانه ي سهر زمين دا له چوار لاهه حه وحي
رپنمايى و هاوكارى خواي ميهره بان و به خشه رين:

۱- خۇاى تاك و پاك دىفەر مۇي، مۇرۇف ئىھلى جىھلى، و ئىھلى زۇلمى.

۲- بى تىكىد كىسانىك بىانەوى بىرپى خۇادا بىرۇن، ئىوانەى كى ناحەزى خۇان دۇزىيەتتىيان دىكەن و لىمپىرىيان دىخەنە بىردەم.

۳- پاشان مۇرۇف لى زاتى خۇيدا ھىواو ئارمۇوى ھىيە.

۴- شىتانىش دۇزمنىكى ھىمىشە لى بۇسەدايە:

ئىمەيەكى ئاوا بى دۇنىايى ئىگەرى ئىو ھىيە، تۇوشى ھىلەو كىم و كۇپى و لىبىرچۇونەو، و زىفەر پى بران، لىلەن نەفس و شىتانەو بىن، ھىروھى تۇوشى ھىلەى فىكرى و ھىلەى كىرمى بىن، بۇيە پىوئىستىيمان بىو ھىيە كى جار جار ھىلەستە بىكىن، چ ھىركاممان لى زاتى خۇيدا، چ وىك كۇمەل، ھىلەستە بىكىن، تىماشايەكى رابىردو بىكىن و سەرنجىكى داھاتو بىدىن، بزانىن داخۇ ئىمە لىكۇيىن؟ ئىمە وىك تەوژم و وىك لىيەنىكى ئىسلامىي: بۇچى دروست بووین؟ ئامانجەكانمان چىن؟ رىبازەكەمان چىيە؟ لىكۇيى ئىو ئامانجانەىن، كى بۇيان دروست بووین؟ لى كۇي رىبازەكەمانىن؟ لى چ ئاستىك دىن؟ خىرمان چەندە؟ شىرمان چەندە؟ بى دۇنىايى پىوئىستىيمان بىو پىرسىار لى خۇكىردانە ھىيە.

ئەم بابەتەى كە قسەى لەسەر دەگەم، بۆ جى بەجى كەردنى بەشىكە لەو ئەركە، كەمن بە شەخسىي لەسەر شانمە بەرامبەر بە كۆمەلئى ئىسلامىي، بەرامبەر بەو كارو پرۆژەيەى كە كۆمەلئى ئىسلامىي ئەنجامى دەدا، بۆيە ئەو بەرپزانەى كە سەرکردايەتى ئەم كارو كاروانە دەگەن، كە لە كۆنگرەى رابردوودا، كادىران و مشوورخۆرانى كۆمەلئى ئىسلامىي بۆ چوار سال هەلىيانبزاردون ، هەم خۆم و هەم ئەوانىش، پيوستە پىكەو چاو بەخۆماندا بگىرپىنەو، بزانين لە كويى كاروپرۆژەكەمانين و لەكويى ئامانجەكانمانين؟

بەرپزان!

هەر كەس بە وىژدانەو و بابەتییانە سەرنجى واقع و حال و بالى مسوئلمانان بدات، چ لە هەرىمى كوردستان و عىراق و، چ لە هەر ولاتىكى دىكەى دنياىدا، دنيا دىكى كە زىندووويىتى ئىسلام و شوپىنكەوتووانى - لەم رۆژگارەدا - بە زۆرى، پەيوستە بەو كۆمەل و جم و جۆلە ئىسلامىيانەو، كە لە ژىر ناوونىشانى جىاجىيادا، كاردەگەن بۆ بەرز راگرتنى بەيداغى ئىسلام و گىرپانەوى شكۆ بەها بەرزەكانى و حوكم و رىنمايىهكانى بۆ سەرجهم كايەكانى، ژيانى تاكى و خىزانى و كۆمەلایەتى و سیاسى.

هه ربؤیهش خهه لیخواردنی تهوؤمی هوئیاری و بیرداری
ئیسلامی، به گشتی و یهک یهکی پیکهاتهکانی به تایبته، له
رووی بژارکردنی له کهه و کورپی و ههله و پهلهکانی و
کارکردن بو گهشهپیدانی زیاتر و باشتریهوه، ئهرکی سهershانی
ههموو لایهکه.

چونکه بیگومان نهو کهسه ههله ناکات که هیچ ناکات و،
ئهمهش خوازیری ئهومیه که دئسوزانی کاروچالاکئ ئیسلامی،
بهردهموام سههرگهرمی ههئوستهکردن و چاوبهخوداگیرانهوه و
رأمان و سهرنج دان بن، له ههموو روویکهوه:

ههم له خوئان، ههم له کار و پرؤژهکهیان:

له خوئان: له رووی: پهیههندییانهوه لهگهه خواداو، له رووی:
بهراچاووونیپانهوه له ئایین و، بهرنامهکهیان و، واقع و ههل و
مهرجی کومهلگاکیان و، نهو دنیاپیهی که تییدا دهژین و ...
هتدهوه.

له کارو پرؤژهکهیان: له رووی ههله و پهله و کهه و کورپی و
سههرکهوتن و شکستهکانی رابردووینانهوه و، له رووی ئامانجه
نیزیک و دوورهکان و، ریباز و شیواز و ئامراهکان و، قوناغ و
ویستگهکانی کاریان و ... هتدهوه.

www.alibapir.net

ئەم بەرھەممەى بەردەستىستان ھەول و ھەنگاویكە لەو پىناوودا
و، ھىودارم ئەو ئامانجانەى تىيدا رەچاوكراون، بىانھىنىتەدى و،
چاودەپى سەرنج و تىبىنى و پىشنياردەكانىشتانم، بۆ زياتر
بەھىزکردنى.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

۱۱ رجب ۱۴۴۰ ك

ز ۲۰۱۹/۳/۱۸

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

به پېژان!

ئهم بهرهمه می بهردهستان له ئهسل دا چوار وتار (محاضرة) ی
بهندبوو که له خولیک دا پیشکشی ئهندامانی سهرگردایه تی
کومه لی ئیسلامی کراون، له هو لی مه لېه ندی سلیمانی، له رۆزی
۲۴ / ۴ / ۱۴۴۰ بهرانبهر: ۲۰۱۸/۱۲/۳۱ ز دا، شایانی باسیشه خول
(دوره) ده که له لایه ن: (ناوهندی راهینان و گه شه پیدان) دوه
سازکراوو.

هه روه ها کوی چوار وتارده کش له لایه ن ناوهندی ناوبراووه،
تایپ کران و پاش پیداجوونه وهی وردی خویشم، ئه رکی
هه له چنیشیان و نه ستوگرت، بویه پر به دل سوپاسیان ده که م
و له خوی به به زدی و به خسه ریش داواکارم به باشرین شیوه
پاداشتیان بداته وه و پیتوپیزی زیاتریش بخاته ئیش و
کاریانه وه.

ئهم کتیبه ش به گشتی بو پینج ته وهر دابه ش کراوه، به م
ناونیشانانه ی خواری:

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

تەۋمىرى يەكەم: پېئاسەۋ پېۋىستىي و سەرگۈزشتەى كارى
ئىسلامىي.

تەۋمىرى دوۋەم: چاۋبەخۇداگېرپانەۋە لەسەر ئاستى: تاك و
كۆمەل و كۆمەلگا.

تەۋمىرى سى يەم: دە (۱۰) سەرنج لەبارەى نېۋمېرۇك و چۈنەيتى
كارى ئىسلامىيەۋە.

تەۋمىرى چۈرەم: دە (۱۰) ھۇشارىي لەبارەى مامەلەۋە لەگەل
ۋاقىع و دەۋرۋبەردا.

تەۋمىرى پېنجەم: ھەۋت (۷) مەسەلەى ھەستىيارى كارى
ئىسلامىي، كە زۇرتىن مەشت ۋەمىرپان لەسەرە لەم رۇژگارەدا:

۱) بانگەۋازو سىياسەت، تېكەلەكېشن.

۲) بەكارھىنانى ھىز بۇ پاكىسازىي و چاكىسازىي، نارەۋايە.

۳) قۇناغى بانگەۋازو قۇناغى دەۋلەت، ھوكىميان جىيايە.

۴) ئافرەت و پىاۋ لە ھەمۋو شتېكدا يەكسانن، جگە لەۋەى
جىاۋازىي سىروشتىيان دەيخۋازى.

۵) كۆمەلگايەكە شەرىعەت پىادە دەكات.

٦) سزا شەرىئەتلىك كۈتۈپخانىسى شەرىئەت، كە پىيادە
دەگىزىن.

٧) بىنەما گىرەكەلىنى كۈرۈش ئىسلامىي سەركەشتۈرۈ.

سەركەشتۈرۈش دىمەك ئۇنىڭ بىلەن: دۈي ئۇنىڭ كە (ناۋىدى
راھىيان ۋە گەشەپىدىن) ئۇنى پىشنىارمىيان كىرد، ماۋىيەكى زۆرە
ئىكۈتلىنەۋى زۆرۈم كىردۈ لىبارەى ھەمۇ ئۇنى جەم ۋە جۈلە
ئىسلامىيەنى لىم رۇزگارىدا ھەن، ھەر لى پاكىستانەۋە پىدا
ۋەمە، كۆمەلى ئىسلامىي لىۋى، تا دىگاتە مەغرىب، چ دادو
گەشەپىدىن، چ (العدل و الإحسان)، پاشان جەزائىر، ھەروەھا
يەمەن (التجمع اليمني للإصلاح)، پاشان سوۋدان، ئىنجا تونىس
(بزوتنەۋى نەھزە)، دۈيى مىسەر، ھەروەھا فەلەستىن ۋە
(الحماس) ۋە (الجهاد)، دۈيى لوبنان (حزب الله)، ھەروەھا ئىران ۋە
تۈركىيا، ئۇنىڭ ھەمۇيەن ھەۋلىمداۋە دىراسەى وردو قوۋلىيان
لەسەر بخوئىنەۋە، نەك تەنىيا لى سەركەشتۈرۈش ۋە دوو سەركەشتۈرۈش،
تاكو بزانىن ھەمۇ ئۇنى ئىزمۇنە ئىسلامىيەنى كە لىم
رۇزگارى ئىمەدا ھەن، سەركەشتىيان تا چەندە؟ شىكىستىيان تا كۈي
يە؟ ھۆكەرەلىنى شىكىستىيان چىن؟ ئۇنى سەركەشتەنى ۋە دىمەستىيان
ھىناۋە، چۆنەۋە چۆن بوۋە؟ مەبەستەم ئۇنى مەسحىكى باشى

ئەو نەخشە سىياسىيە ئىسلامىيەم كىردۈ، كە ئەم جموجۇلۇ
كاروپرۇژە ئىسلامىيەنەى لەسەر ئەنجام دەدرىن.

لەگەل ئەومشدا، ھەرچى كە لىرە پىتان دەلىم دەيخەمە روو،
تەنيا وەك تىگەشتىنى خۇمەو ھەمووى ھەلەنجان و
تىگەشتىنى منە، ئىومش، لىيى وردىنەو، ھەلىسەنگىن و، لە
قۇناغەكانى دواترىش دا پىم خۇشە ئەو شتانەى كە من باسيان
دەكەم، باش لە تەتەلەو بىژىنگيان بدەين و، ھەلەستەيان
لەبەردەمدا بگەين، چونكە ئەوۋى من بۇم دەرگەوتو، زۆربەى
جموجۇلە ئىسلامىيەكان لە ئەنجامى كەم تفاقىي^۱ لە رووى
فەكرىيەو، كەمتر ھەلەستە كىردن، كەمتر لىكۇلەنەو، كەمتر
دەينان و تىومپامان، تووشى ھەلەو كىچو كالىي و خلىسكان
بوون. خۇشتان دەزانن، بىرەى خۇتان لەو بارمەو زۆر كارى كىردە،
بەلام ئىستاش پىم وایە، پىوستىيمان بەكارى زۆر زىاتر ھەيە،
بەتايبەت بىر كىردنەو لەم كاروچالاكىي و جموجۇلەى كە
ئەنجامى دەدەين، لەسەرمەتاو ئەومتان پى دەلىم، كە ئەوۋى
دەلىم، ئەو قەناعەتانەيە كە من پىي گەشتووم، ئەو
تىگەشتىن و ئەو ھەلەنجانەيە كە من لىي ھالى بووم، بەلام
نالەم ئەو ھەقى رەھا (مطلق) تىدایە، بىگومان بەشەر

^۱ كەم تفاقىي: كەم توانايى.

هه مووی له حاله تی ریژدی (نسبی) دایه و، ردها (مطلق) ته نیا
له لای خوی په رودر دگارد.

پیویسته نه وده ش بلیم:

که به گشتی بابه ته که به هر پینج ته ودر دکه یه وده، وده خوی
هیلا دراو ته وده، دستکاریه کی نه و تو نه کرا وده، به لام هندیک
برگه و رسته و وشه که له گه ل شیوازی نووسین دا گونجا و
نه بوون، گونجینراون و، نه و فهرمو وده و دهقانه ش که به به لکه
هینراونه وده، ته خریج کراون و، چهند برگه یه کی که همیشه
زیاد کراون.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

پیناسه و پیویستی و سرگوزشته ی کاری ئیسلامیی

به پیزان!

له سئ بر گه دا، ئه م تهوهری یه کهمه ده خهینه پروو:

بر گه ی یه کهم: پیناسه ی کاری ئیسلامیی:

سئ پیناسه ی کورتم هیناون، که (کاری ئیسلامیی) یانی چی؟

(أ) مه به ست له کاری ئیسلامیی، تیکۆشانی مسوئمانانه بۆ ئه وه ی
ژینیان به پپی دینیان بی.

(ب) مه به ست له کاری ئیسلامیی، ئه وه یه که مسوئمانان ئایین و
به نامه ی خوا، سایه و سیبه ریان بی.

(ج) ئامانج له کاری ئیسلامیی، ئه وه یه، که ئایینی خوا (سبحانه
و تعالی)، که له قورئان و سوننه تدا به رجه سته یه، له ژیانی
تاکی و خیزانی و کۆمه لایه تی و سیاسیی مسوئماناندا
به رجه سته و جی به جی بی.

با تهماشای ئەم چەند نایەتە موبارەکە بکەین:

(١) سى نایەت لە سوورەتى (الأنعام): (١٦١ - ١٦٣): ﴿قُلْ إِنِّي هَدَنِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيمًا مِّلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ (١٦١) ﴿قُلْ إِنْ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ (١٦٢) ﴿لَا شَرِيكَ لَهُ ۚ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ﴾ (١٦٣) .

سوورەتى (الأنعام)، سوورەتى خوابەیه کگرتن (التوحيد)ە، بە نيمتياز، چلو دوو (٤٢) جار خوا (سبحانه وتعالى) لە سوورەتى (الأنعام)دا بە پيغەمبەر ﷺ دەفەر موو: ﴿قُلْ﴾ بفرموو، زۆربەى ئەو جارانش لەبارەى ئيمان و خوابەیه کگرتنەوهن، خوا (سبحانه وتعالى) لە کوتايى سوورەتى (الأنعام)دا، بە پيغەمبەر ﷺ دەفەر موو: ﴿قُلْ إِنِّي هَدَنِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾، بەئێ بەدئنايپهوه من پهرومردگارم خستووميه سەر راسته شەقام، ﴿دِينًا قِيمًا مِّلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا﴾، (قِيمًا) و (قِيَمًا) هەر يەکن، دینیکی رێک و راست، یاخود دینیکی مشوورخۆرو سەرپەرشتیارە، هەمان رێبازی (ابراهيم)ە، (ملة) هەر بە مانای دینه، بەلام (دين) پال دەدرێتە لای خوا، (ملة)

پالدهدریته لای مروؤف. ﴿مَلَّةَ إِبْرَاهِيمَ﴾، یانی: ههمان نهو
رپیازهی که (ابراهیم) لهسه ری بووه، ﴿حَنِيفًا﴾، نایینه که: پاک و
بی خلته بووه، یان: ئیبراهیم دینداریکی راستو ساغ بوو، ﴿وَمَا
كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾، ئیبراهیم له هاوبهش بوؤ خوادانه ران
نه بووه.

ئنجایا نهو راسته شه قامه چییه؟ نهو دینه رپک و راسته
چییه؟ ﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾
، بلی: من نویژم و قوربانیی سهر برینم و خواپه رستییه گانی
حه جم و و ژیان و مردنم، بوؤ خوا ی پهرومردگاری جیهانه گانه.

ئا نهو نایینی راستو ساغه، که ئینسان ههموو شتیکی بوؤ خوا
بیو، ههموو شتیکی به پیی شهرعیی خوا بی.

دوایی دهفه رموی: ﴿وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ﴾. ته نیا به وه
فه رمان پیکراوهو، من یه که می مسوئمانانم، یه که می ههموو نهو
که سانه م که بوؤ خوا ملکه چن.

(۲) له سووره تی (الجاثیه) نایه تی (۱۸): ﴿ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ
مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾ (۱۸) ، واته:

(له‌دوای ئه‌زموونی خاوه‌ن کتێبه‌کان، چونکه پێشی باسی جووله‌که‌و نه‌صرانییه‌کان ده‌کات) له‌دوای ئه‌وان تۆمان خسته سه‌ر رېبازێک له‌ ئایینی خۆمان، شوینی بکه‌وه‌و، شوین ئارمژووی ئه‌وانه مه‌که‌وه که نازانن.

(٣) له سوورپه‌تی (الشوری) ئایه‌تی (١٣): ﴿شَرَعَ لَكُم مِّنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ...﴾ ، واته: (خوا) له ئایین به‌رنامه‌یه‌کی بۆ داناو، هه‌مان به‌رنامه که (نوح) ی پێ راسپاردبوو، هه‌روه‌ها ئه‌وه‌ی که وه‌حییان کردبوو بۆ تۆو بۆ ئیبراهیم و موسا و عیسا، پێمان راگه‌یاندن، که ئایینی خوا به‌رپاڤکه‌و تییدا په‌رته‌وازه مه‌بن...

که‌واته: کاری ئیسلامی چیه؟ کاری ئیسلامی و مشوورخویری مسوولمانان بۆ ئایینه‌که‌یان، ئه‌وه‌یه: که به‌شیوه‌یه‌ک بژین که دینیان لێیان ده‌خوای و، کاری ئیسلامی بۆ ئه‌وه‌یه که مسوولمانان ژيانیان به‌ وردو درشتیه‌وه، به‌ هه‌موو ره‌هه‌نده‌کانیه‌وه، به‌و شیوه‌یه‌ برۆشێژێ، که وه‌حیی خوای په‌رومردگار فه‌رمانیان پێ ده‌کا.

سى راسىتى گەورمۇ گرنگ:

ئىرەدا دەبى سى راسىتى روون بىرىنەو، ئە بواری پېناسەى
كاروچالاكىي ئىسلامىي دا:

راسىتى يەكەم: ئايا كارى ئىسلامىي پېويستەو، مەرجه كە
حەتمەن دەبى ئە رېكخراوئىكى سىياسىيدا بەرجەستە بىى؟ بەو
شىۋمىيە كە ئىستا ھەيە؟ مەن پېم وایە نەخېر، مەرچ نىيە، بەلام
ئەو شىۋازىك ئە شىۋازەكانە، ئەگەرنا پېشەوايانى ئىمە، بۇ
وېنە: پىاوانئىكى وەك: (شىخ عبدالقادرى گەيلانىي)، (ئەبو
حامىدى غەززالىي)، (ئىبن تەيمىيە)و، زانايانى دىكە، ئەوانە
نەچوون وەك بەم شىۋمىيەى ئىستا باو، رېكخراوئىكى سىياسىي
دروست بىكەن، كە گۇرانكارىي ئە كۇمەلگادا بىكەن، بەئكو ھەر
كامىيان بەو شىۋمىيەى كە بۇخۇي ئە رۇژگارى خۇيدا بە گونجاي
زانىو، كارى خۇي كىردومۇ جەختىشى لەسەر ئەو لایەنە كىردو،
كە بە پېويستىرى زانىو.

كەواتە: ئە رۇژگارى ئىستاي ئىمەدا، يەكئىك ئە شىۋازەكانى كارى
ئىسلامىي ئەوئە، رېكخراوى سىياسىي بى، ئەگەرنا دەگونجى
رېكخراوئىكى مەدەنىي بى، دەگونجى تەۋمىكى گشتى (تیار عام)
بى، دەگونجى تەرىقەتئىك بى، بەو شىۋمىيە كە كاتى خۇي

رېبازەكانى تەزكىيە ھەبوون، دەگونجى كەسايەتییەك ھەبى و
ھىچ ناویك لە كارمەكەى نەنى، وەك واقعی ئیستا كە بیگومان
ھەموو ئەمانەش ھەر ھەن، بەلام ئایا بە كام لە شیوازەكان
دەگونجى كە زیاتر گۆرانکاریى بكەین و، گۆرانکارییەكى گشتگیر
بكەین، لە رووی سیاسیی، ئابووری، كۆمەلایەتی، فیکری؟
بیگومان بە كارى رېكخراوى سیاسیی، وەك ئیستا باوە.

ئەو ە راستی یەكەمیان، كە دەتوانین ئەم ئایەتەى بە بەلگە بو
بیینەو، كە خوا لە سوورەتى (العنكبوت) ئایەتى (٦٩) دا،
دەفەر موی: ﴿وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ
الْمُحْسِنِينَ﴾ واتە: بیگومان ئەوانەى لە پیناوى ئیمەدا
تیدەكۆشن، رېبازەكانى خۆمانیان پیشان دەدەین و، مسۆگەر خوا
لەگەل چاكەكاران دایە.

كە ئیرە تاكە شوینە وشەى (سبل) پالدرابیتە لای خوا، ئەگەرنا
ھەر (سبیل الله)، (سبیل ربك)، (سبیلنا) ھاتو، بەلام لیڕە
(سبل)، ھاتوو، چونكە باس باسى تێكۆشانە لە پیناوى خواداو،
تێكۆشانیش لە پیناوى خوادا، رېبازو شیواز و ئامرازى جۆراو
جۆر دەخوازى، ھەر یەك رى نیه، یەك باریکە رى نیه، وەك
ھەندى وا بانگەشەى دەكەن، ئیلا دەبى بەو باریکە رییەدا

برؤی، نه خیر، به لکو وهك ئه هلی ته سه ووف گوو توویانه و
لهو باره وه قسه یه کی جوانیان هه یه: (الطرق إلى الله بعدد أنفاس
الخلائق)، واته: رپییه کان بهرمو خوا به ژماره ی هه ناسه ی
دروستکار و مکان. رپی به و واتایه نا وهك شه ریهت، چونکه
شه ریهت هه ر یهك شه ریهته، قورئان و سونه ته و ته و او، به لام
شیوازمکان و نامر ازمکان و رپیازمکان، که ده گیرینه بهر، جوړاو
جوړن، به پیی جوړاو جوړی، ئه و گوړانکاری یانه ی که ده بن له
ژینگه و کومه لگاگان و هه ل و مه رجه کاند.

راستی دووهم: ئه و میه که مه رج نیه کار و پرؤژمو جموجوئی
ئیسلامی، هه می شه هه موو لایه ن و په هه نده کانی ئیسلام
بگریته وه:

بیگومان ئیسلام: بووناسیی و ئیمان و عه قیده یه و، عیبادته و،
سیاسه ته و، حیکمه ته و، مزگه وته و، ... هتد، ئیسلام کالای بالای
مروقه، له رووی تاکیی و خیزانیی و کومه لایه تییه وه، به لام نایا
مه رجه کاری ئیسلامی، جموجوئی ئیسلامی، هه می شه هه موو
شته کان بگریته وه؟ نه خیر مه رج نیه، ئه گه ر سه رنج بده ین:
پیشه وایانی ئیمه ش له رابردوودا هه روایان کردوه و دواپی
جموجوئه ئیسلامیه کانی ئیستاش، هه یانه زیاتر ته رکیز له سه ر
لایه نیك، دوو لایه ن، سی لایه ن، چه ند لایه نیك ده کات، چونکه

کاتیڻ ددټوانی هه موو لایه نه کانی، که ئیسلام ددیوه وین،
بیانگریه وه، که دده لانت هه بی، قه واره دی سیاسیت هه بیټ،
ئه وکاتیش ږهنگه تو هه ر ددستکراوه نه بی، هه موو یاساکانی
ئیسلام جی به جی بکه ی، به به لگه ی نه وه که عومه ری کوری
خه تتاب (خوا لیی رازی بیټ)، جینشینی دوو دمی پیغه مبه ر
دده لانتی باشی هه بووه، ددولته ی ئیسلامی زور
دده ر ویشتو بووه، به لام هه موومان ددزانی که چند جاریک
چند حوکمیکی شهرعی، که هه لومه ر جی جیبه جیکردنیان
نه رده خواوه، جیبه جی نه کردوون. نجا نه وانه ی که ناحه زن،
هه ندیک له (شیعه ی رافضة) ناحه زی (عومه ر)ن (خوا لیی رازی
بی)، ددلین: عومه ر نه و حوکمانه ی شهریه ته ی په ک خستوون،
ته عطیلی کردوون! نا، به لام عومه ر (خوا لیی رازی بی)
زانیویه ته که زهمینه ی جی به جی کردنیان رده خواو نیه، نه گهر
مه سه له ی برینی ددستی دزه، له سالی برسییه ته (عام
المجاعة) دا، نه گهر پینه دانی پشک و به شی دلرا گراوان (مؤلفه
القلوب) د، هه رو دها چند شتیکی دیکه، له به ر نه و دی که
زهمینه یان نه رده خواوه.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

که واته ئه ووش راستیه کی دیکهیه، که کاری ئیسلامی، مهرج
نیه هه میسه هه موو بوارو ره هه نده گانی دینداری و دنیا داری
بگریته وه.

راستی سییه: لیره شه وه ده گینه ئه و راستیه، که له دوای
پیغه مبه ر ع، هیچ کهس یه گسان نیه به ئیسلام، له دوای
هاوه لانی به ریزی پیغه مبه ر ع، هیچ کهس یه گسان نیه به
هه موو مسوئمانان، یانی چی؟! پیغه مبه ری خوا ع ههر که سی
بروای پی نه هینابا و له خزمه تیدا نه بووایه، به مسوئمان له
قه لثم نه دهدرا، به لام له دوای ئه و کهس وانیه، سه عدی کوری
عوباده (خوا لیی رازی بی) به یعه تی به (ئه بوو به گر) خوا لیی
رازی بی، نه گرد، به یعه تی به (عومه ر) یش خوا لیی رازی بی،
نه گرد، بیگومان دزیان نه بوو، به لام به یعه تی پیاان نه دا، واته
به حوکه مرانی خوئی له قه لثمی نه دان، که سیش نه یگوت:
ئیسلامه تییت نه ماوه، به لام ئه گهر به یعه تی به پیغه مبه ر ع
نه دا بایه، چی ده بوو؟ بیگومان به مسوئمان له قه لثم نه دهدرا.

له دوای هاوه لانیس (خوا لییان رازی بی) مسوئمانه تی له هیچ
که سی کدا کورت هه لئه هاتوه، له سه رده می پیغه مبه ردا ع به س
هاوه لان مسوئمان بوون، به پیاو و ئافرده وه، ههر که سی دیکه،
جیا له هاوه لان، ئه وه ی له خزمه ت پیغه مبه ردا ع نه بوو بایه و،

له نيو هاودلاند نه بووايه، به مسولمان له قهلم نه ددرا،
مه به ستم لهو كه سه نيه كه دووړى جوگرافى بووبى و، مسولمان
بووبى و نه گه پشېته نه وان، به لام مه به ستم نه وديه
مسولمان ته يې له واندې خوږخ بووبو، به لام بيگومان دواى
نه صاحب (خوا ليسان رازى بى)، مسولمان ته يې له هېچ گروپو
كوښه ليكي مسولماناندا كورت هه نه هاتود، نه وه زور گرنگه نيښه
بيزانين، نجا ئيدى يه كيك ناو له خوى دنيت (الجماعة الأم)،
نه وى ديكه بللى: ته نيا من (كوښه لى مسولمانان)، ... هتد، نه وه
هېچى وانيه، عاقل نه وه كه سه يه بللى: منيش مسولمانان: ﴿وَمَنْ
أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ
الْمُسْلِمِينَ﴾ ﴿٣٣﴾ فصلت: ٣٣، واته: قسه ي كى چا كتره له هې
كه سيك، كه بانگ بو لای خوا دهكا، كرده وى باشيش دهكاو،
دهللى من له مسولمانان!

به لى، من له مسولمانانم و به شيكم له مسولمانان.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

برگهی دووهم: پیوستی کاری ئیسلامی:

کاری ئیسلامی بۆچی پیوسته؟ سهرهتا پیوسته بلیم: ئیمه پهکمان لهسهر ئهوه نهکهوتوه، بهلگه لهسهر ئهوه بیئینهوه که کار بۆ ئیسلام بکهین، کار بۆ ئیسلام کردن واته: ههول بدهین ئهوه ئیسلامه، که خوا ناردوویهتی و له قورئان و سوننهتدا بهرجهستهیه، له ژيانی خۆماندا پیادهی بکهین، پهکمان لهسهر ئهوه نهکهوتوه، بهلگهی سهر بهخۆ جیاوازی بۆ بیئین، له بهرچی؟ له بهر ئهوهی بهرپۆه چوون به پیی ئاین، فەرزه به بی بهرپۆه چوون به پیی ئاین، دینداری و خواپهرستی ناگرئ، خواپهرستی، یانی چی؟ دینداری یانی چی؟ مسوئمانهتی، یانی چی؟ یانی بهرپۆه چوون به پیی ئیسلام.

ئنجا پیغه مبهری خاتهم ﷺ ههر وای کردوه: ئهوه ئیسلامه که بۆی هاتوه، له ژيانی خۆیدا بهرجهستهی کردوه و، خهکی بۆ بانگ کردوه، پیی له کۆمه ئیکدا، دواپی له کۆمه لگایه کدا، دواپی له قهوارهیهکی سیاسیدا، بهرجهستهی کردوه، پیغه مبهر ﷺ وای کردوه، خوای پهرومردگاریش ئیمهی مولزهم کردوه که به دواپی پیغه مبهر ﷺ بکهوین: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾ (الأحزاب: ۲۱)، ههموو پیغه مبهرانیش (عليهم

الصلاة والسلام) وایان کردوه، ئهو وهحییهى كه خوا بوى ناردوون، ئهو شهريعهتهى خوا بوى ناردوون، ههوليانداوه له ژيانى تاكىی و خیزانیی و كۆمهلايهتیى خۆياندا، بهرحهستهى بكهن، ههروهها ههولیش بدهن قهوارهى سیاسیشیى بۆ دروست بكهن، ئنجا چهند دهستیان گهیشتیى و نهگهیشتیى، گرنگ ئهوه ههموویان وایان کردوه، بهبى ههلاواردن.

كهواته: مسوولمانهتیى، بهبى مشوورخۆریى، بهبى ههولدان بۆ ئهوهى كه ژینی خۆتو دهوروبهرگهت، بهپى دینت بى، مهعنايهكى نامینى، لێرشدا مهبهستم ئهوه نیه بلیم: ههركهسێك كاری نهکرد بۆ ئیسلام و، مشووری نهخواردو كاری ئیسلامی نهکرد، بهو چهك و واتایهى كه ئیستا باوه، مسوولمان نیه! بهلكو مهبهستم ئهوهیه بلیم: پيوست ناكات بهلگه بۆ سهلماندنى پيوستبوونی كاروچالاكى ئیسلامی بپیننهوه، من دواىى كهوت (٧) بهلگه دینمهوه، بهلام پهكمان لهسهر ئهوه نهكهوتوه، چونكه ههر كاری ئیسلامی خۆی، یانى: ژيان بهرپى كردن بهپى ئیسلام، كه بهشێك له ژيانكه، ژيانى تاكىی خۆته، ئنجا ژيانى خیزانیى، ئنجا ژيانى كۆمهلايهتیى، كه خۆت مولزهمى بهوهى دهوروبهرت، ئهوانهى كه لهنیویاندا دهژى، بانگیان بكه بۆ ئه وهیدایهتهى كه خۆت لێى بههرمهندی،

به لام بۆ زێده دڤیایی، با ته ماشای ئهم ههوت به لگانهش
بکهین:

یه کهم: سوور هتی (العصر)، که سی (۳) ئایه تی موباره کهو، ئهمه
دهقه که یه تی: ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَالْعَصْرِ ۝۱﴾ إِنَّ
الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ خَسِرٌ ﴿۲﴾ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَتَوَصَّوْا بِالْحَقِّ وَتَوَصَّوْا بِالصَّبْرِ ﴿۳﴾، واته: به ناوی خوی
به به زهیی به خشنده، سویند به عصر، مروڤ هه مووی له
زیانباریی دایه، جگه له وانهی ئیمانیاں هیناوه، گردموه باشه کان
دهگن و، یه گدی راده سپێرن به حق و، یه گدی راده سپێرن به
خوڤاگریی.

که واته: ئیمان و گردموه باش، نیوهی مسوولمانه تییه، نیوهی
هوڤاری دهر بازوونه له زیانباریی و، خه لک راسپاردن به حق و،
خو له سه ر راکرتنیشی، ئه ویش یه گسانه به نیوه گهی دیکه ی.

که واته: به بی ئه وه که مروڤ خه لک راسپێری به وه حهقه ی که
بوخوی پپی گه هیش توه، که له ئیمان و گردموه ی باشدا
به رجه سته یه، به بی ئه وه، نیوه مسوولمانه، چونکه خوی
په رومردگار چوار (۴) مه رجبی داناو، تا کو مروڤ له زیانباریی

دەربازی بېی: ۱- ئیمان و ۲- كردهوی باش و ۳- راسپاردنی خەلك به حەق، ۴- راسپاردنیان به خۇراگری.

دووم: به لگهیه کی دیکه نهوویه: خوا پیغمبهری خاتهمی ﷺ مولزەم كرده كه په یامی خوا بگهیهنی: ﴿قُلْ أَتَىٰ شَيْءٌ أَكْبَرُ شَهَدَةٍ ط قُلْ اللَّهُ شَهِيدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لِأُنذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ﴾ (الانعام: ۱۹). واتە: بلی: چ شتیک شایه دیدانه کی گه وره تره؟ بلی خوا له نیوان من و ئیوودا شایه ده و، ئەم قورئانەم بو سروس گراوه، تاكو ئیووی پی بترسینم و، هەر كه سیكیش كه پیی دهگات.

پیغمبه ریش ﷺ فەرموویەتی: (بَلِّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً) رواه البخاري: ۱۲۷۵. واتە: ئەگەر ئایه تیكیش بووه له منه وه بیگهیهنن.

كه واتە: وهك چۆن پیغمبهری خوا ﷺ مولزەم گراوه، په یامی خوا بگهیهنی، ئیمەش مولزەم گراوین كه په یامی خوا بگهیهنن، هەم به دهقی ئەم ئایه ته موبارەكه: (ومن بلغ) هەر كه س پیشی گه شتوه، مولزەمه بیگهیهنی، هەر وه ها پیغمبه ریش ﷺ فەرموویەتی: (بَلِّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً).

سپیهم: ئیمه له سه زمان پپووسته به دواى پیغه مبهرى خوا ﷺ
 بکهوینو، بهبى نه وه نابینه مسولمان: ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ﴾
 فَأَتِيعُونِي يُحِبِّكُمْ اللَّهُ وَيَغْفِرَ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢١﴾ قُلْ
 أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿٢٢﴾ آل
 عمران: ٣١ - ٣٢. واته: بلئى: نه گهر خواتان خوش دهوى، شوینم
 بکهون، خواش خوشى دهوین، له گونا هه گانیشتان دمهوورىو،
 خوا لیپوردهى میهره بانه. بلئى فهرمان بهری خواو پیغه مبهر
 بکهن، ئنجا نه گهر لامل بوون (پشتیان هه لکرد) به دلنیایی خوا
 کافرانی خوشناوین.

شوین کهوتنى پیغه مبهر ﷺ ههم له دیندارییه شه خسییه کهى
 دا، ههم له دینداریى کومه لایه تیى دا، ههم له جهنگ و جیهادی
 دا، له بانگه واز کردنى دا، له پهرومرد کردنى خه لکى دا... هتد،
 له سه ره ههمو مسولمانان فهرزه.

چوارهم: به لگه یه کی دیکه، نه وه یه که ئیمه له سه زمان پپووسته
 نهو خیره ی که خومان پپی گه یشتووین، که هیدایه تی خوایه،
 نهو به هر مه ند بوونه ی له لامانه، خه لکى دیکه شی لی به هر مه ند
 بکهین، خوا دمه رموی: ﴿كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ
 بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ ءَامَنَ

أَهْلَ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِّنْهُمْ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ
الْفَاسِقُونَ ﴿١١٠﴾ آل عمران: ١١٠.

واته: ئیوه باشترین کومه ئن بو مروفايه تیی پهیداگراون، که
فهرمانیان بی دهکهن به چاکه، ریگریان لی دهکهن له خراپه و
نیمان به خوا دینن...

کهواته: ئیمه له سه زمان پښوېسته، ئیمه وهک نه هلی ئیسلام به
گشتی، وهک نوممه تی پیغه مېهر (محمد) ﷺ مولزهمین که نه و
خپرو بهر دهکته ی پییگه یشتو وین، به مروفايه تیی بگه یه نین.

پینجه م: پاشان ئیمه بهر پرسیارین بهرام بهر به کومه لگا و
ده ورو بهری خو مان، خوی په ورو مردگار ده فهرموی: ﴿وَكَذَلِكَ
جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ﴾ البقرة: ۱۴۳،
واته: به و شیوه یه ئیو مان گیرا و به باشترین کومه ل، تا کو
چا و دیرین، یان شایه دو به لگه (ی راستی ئیسلام) بن، به سه ر
خه لکه وه.

پیغه م به ریش ﷺ ده فهرموی: (کلکم راع وکلکم مسؤول عن
رعیته) (رواه البخاری: ۸۹۳، و مسلم: ۱۸۲۹). واته: هر کامیکتان
چا و دیر و بهر پرسیار یش به ران بهر به کومه لگایه که ی.

شه شه: به لگه يه کی دیکه نه وه يه که ئيمه بهی کار کردن بو
ئيسلام، حکمه تي بوونمان نايه ته دی، که به ندايه تيه بو خوا،
چونکه به شيك له به ندايه تيه بو خوا، نه وه يه که ئاييني خوا
له سهر زهوی بچه سپینی، ئاييني خوا له ژيانی خوتدا، له ولاتی
خوتدا بهرپوه بهری، بهی نه وه حکمه تيك که خوا ئيمه ی بو
نه وه هينا وه ته دی، نايه ته دی: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا
لِيعْبُدُونِ﴾ (الذاریات: ۵۶). واته: جین و مروفم ته نیا بو
نه وه دروستکردوون، بيمه پرستن.

حه وه ته: کوتا به لگه لهو باره وه بریتیه له: پاراستنی نهو ریزو
پایه و پیگه يه ی که خوا پیی داوین: ﴿وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ﴾
(الإسراء: ۷۰) ، واته: به دلنیاپی ریزمان له وه چه ی ئاده م
گرتوه... مروفه کان بویه بهرپزن، که بهو شیوه يه له سهر زهوی
بهرپوه بچن، که خوی پهرومردگار پیی خوشه، بهئی خوی
دادگه ر به گشتی ریزی له مروفه کان گرتوه، به لام کام له
مروفه کان نهو ریزمی که خوا پیی داوین، له خویان دا
دهپاریزن؟ بیگومان نه وانه ی که شوین شه ریه تی خوا ده که ون،
به به لگه ی نه وه، که دواپی خوی پهرومردگار باسی هه ندیکیان
دهکا، که دهفه رموی: ﴿لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ﴾ (۱) ثُمَّ

رَدَدَتْهُ أَصْفَلْ سَفْلِينَ ﴿٥﴾ التین: ٤ - ٥. واته: به دنیای

مروّمان له باشترین شیوه و پیگه‌دا دروست‌کرده. و دوايي

گیرامانه‌وه (پله‌ی) ژیری ژیرموه. پیشی مروّ له ﴿أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ﴾

دایه، که خوا ریژی لیناوه، حورمه‌تی گرتوه، کردوویه‌تی به

جینشینی خوئی، به‌لام ته‌نیا به دست‌گرتن به هیدایه‌تی خواو،

شهریعه‌تی خواوه، نه‌و ریزو حورمه‌ته له خویدا ده‌پاریژی،

له‌نیوان خوئی و خوادا، نه‌گه‌رنا دوايي شو‌پرده‌بیته‌وه بو خواری

خواری، لی‌رده‌ما به‌ستم نه‌وه نیه، که ئیمه بی‌پروابوونی

هه‌ندیك له مروّقه‌گان، یان خه‌لك بکه‌ینه به‌لگه‌ی نه‌وه که بی‌

ریزو بی‌حورمه‌تن، نا، له مامه‌له‌ی دنیایدا مروّقه‌گان

هه‌موویان به‌ریزن، به‌لام به‌نسبه‌ت لای خواوه‌و له ته‌رازووی

خوادا، هه‌ر تا نه‌و کاته نه‌و ریزو حورمه‌ته ده‌مینیت‌ه‌وه،

که مروّقه‌ دست‌گرتوویی به‌شهریعه‌تو به‌رنامه‌ی خواوه.

لی‌رده‌ما پیش نه‌وه‌ی بچه‌مه‌ سه‌ر برکه‌ی سییه‌می نه‌م ته‌ومری

یه‌که‌مه، ده‌مه‌وی ئاماژه به‌ بی‌روکه‌یه‌ك بکه‌م، نه‌ویش نه‌و

بی‌روکه‌یه‌یه که نیشانه‌ی پرسپار ده‌خاته سه‌ر کاری ئیسلامیی،

¹ به‌لام وه‌ك مامه‌له‌ی نیوان مروّقه‌گان خویان، پیویسته نه‌و ریزو

حورمه‌ته‌ی یه‌کدی هه‌ر‌پاریزن و، هیچ شتیک نه‌که‌نه بیانوو و پاساوی
ر‌مچاونه‌کردنی.

كۆمەلېۋونى مەسئۇلمانان، رېڭخراۋى سىياسىي، ئەو بىرۈكەيە، ئىنسان دەبىي بە ئىنسانفەۋە قەسە بكا، پېم وايە: بەشىكى پەيۋەندىي بە بى ئاگايى و نەزائىيەۋە ھەيە، بەشىكى كەمى، بەلام پېم وايە بەشى زىاترى رەۋاج پېدانى ئەو بىرۈكەيە، لەلەيەن ئەو ھۆكۈمە مېراتىيى و بىنەمالەيى و خۇسەپېننەۋەيە بەنسەت ئەۋانەۋە، كە خۇيان بە مەسئۇلمان دىزان، ھەرۋەھا لەلەيەن ئەو رېژىم و ھىزبە سىكۇلارىزىمانەۋەيە، كە دىزان ئەگەر مەسئۇلمانان ھۇشيارو بېدار بىن، لە ئايىنەكەيان تى بگەن، بېگومان ئەۋان بازارپان دەشكى، ئىستا ئەو ھىزبە غەلانىيانەي كە لە جىھانى ئىسلامىي دان و، ئەو رېژىمە غەلانىيانەي كە لە جىھانى ئىسلامىي دا ھەن، تاكو كەي خەلك بەدۋايان دەكەۋى؟ تاكو ئەو كاتەي لە ئىسلام تى دەگات، تا ئەو كاتەي ھۇشيار دەبىتەۋە، كە دىنەكەي چى لى دەۋى؟ تا ئەو كاتەي ھالى دەبى ئەۋ ئايىنە، ئەو شەرىعەتەي خەۋ، تەنبا بەۋە رازى نابى، نوپۇزى بۇ بىكات و رۇزۋى بۇ بىگىر، زەكات بەدات، و ھەج و عومرە، ئەنجام بەدات، بەلكو لېي داۋا دەكا، كە لە كۆي ھەلۈكەۋەتەكانى ژيانى سىياسىي و ئابۋورىي و كۆمەلەيەتپىدا، پابەند بى بە شەرىعەتەۋە، كاتىك مەسئۇلمانان ئەو تېگەشتەيان بۇ دروست دەبى، بازارى رېژىم و ھىزبە غەلانىيەكان دەشكى، خەلك لېيان كۆنابىتەۋە!

لهولاشهوه: به دښايي ته نيا نهو حوكم و رژيمه ميراتي و
بنه ماله پيانه ي، له جبهاني ئيسلامي دا هه ن، نهوه رمواج پي
ددهن، كه نهوه بیدعه ته، نهوه ناشه رعييه، نجا وهك خوي
زاناو توانا فهرموويه تي:

﴿وَأَصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدْوَةِ وَالْعَشيِّ يُرِيدُونَ
وَجْهَهُ، وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ﴾ (الكهف: ٢٨) واته: له گهال نهوانه دا
خوت بهيله وه (مشووريان لي بخوو په رومردميان بكه) كه به يانيان
و ئيواران له په رومردگاريان دپارپينه وه، پووي (رمزانه نديي)
وييان مه به ستهو، چاويان له سهر لاهه ده.

نجا عه جايب نهويه كه هه نديك لهوانه دين نيشانه ي پرسيار
ده خنه سهر جموجولي ئيسلامي، كومه ليووني مسولمانان،
به لام كاريان به سهر علانيي و به سهر خه لكي نا ئيسلامي و، نا
مسولمان و بي دينه وه نيه، كه نهوه هه ر بوخوي، جي گومانيكي
خه ستهو، وهك په نده عه ر به ييه كه ده لي: (يكاد المريب يقول
خذوني)، باباي گومانلي كراو خه ريكه ده لي: بمرن! باشه نه گه ر
گريمان كومه ليووني مسولمانان له سهر ئيسلام، ناشه رعيي بي،
بيگومان له سهر غه يري ئيسلام، هه ر زور زور ناشه رعييه! كه
نهوه ش درويه كي گه وره يه، چونكه نه سل له مسولمانته يي دا،

كۆمەلۈنۈن، پېكەۋە بوونە و لېك كۆبۈنەۋدە، ئەسلەن لېك داپران و پەرش و بلاۋى و پەرتەۋازىي، بەلەيەكە تۈۋشى مسولمانان دەبى، پېغەمبەر ﷺ لەۋباردەۋ زۆر فەرمائىشتى ھەن، بۇ ۋىنە (يَدُ اللّٰهِ مَعَ الْجَمَاعَةِ) ، (فعليكم بالجماعة فإنما يأكل الذئب من الغنم القاصية) ^۲ واتە: دەستى خوا لەگەل كۆمەللى مسولمانان دايە، ھەر لەگەل كۆمەل دابن، چونكە گورگ تەنيا زەھەر بە مەپك دەبات، كە لە مېگەل داپراۋە.

بەرگەى سېيەم: سەرگۈزشتەى كارى ئىسلامىي:

ئايا ئەم كارى ئىسلامىيە، كە ئىمە ئىستا خۇمان لە بەشكىدا دەبىنەۋدە، ئىمە ئەزموونىكىن، لەم ھەرىمى كوردستانەدا، ئەم كارو جموجۇلە ئىسلامىيە، مېزۈدكەى چۈنە؟

بە بۇچۈۋىنى مەن، دەتۈنەن سى جۆرە مېزۈۋ دابىيىن، بۇ كارى

ئىسلامىي:

ameer.maktab@yahoo.com

 /AliBapir /AliBapir /MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

^۱ سنن الترمذي: ۲۰۹۳ والحاكم: ۳۶۱ والطبراني في كبير: ۳۴۶۱.

^۲ مستد أحمد: ۱۵۹۰۰، و سنن أبي داود: ۲۷۵۳ بإسناد حسن و سنن النسائي: ۸۴۷ وحسنه الألباني في (صحيح أبي داود).

میژووی یه کهم: میژووی سهره لَدانی ئیسلام، نه گهر ئیمه
ته ماشای پیغمبه ری خاتهم ﷺ بکهین، نه وهی که ئیستا ئیمه
دمیکهین له قه دمر خۆمان: خه لک تی ده گه یه نین، هۆشیاریان
ده گه یه نه وه، قورئانیان پی ده لئین، سونه تیان پی ده لئین: پاشان
له نه خلاقی ئیسلامییان حالی ده گهین و، پییان ده لئین: برا و
خوشکینه! خه لکینه! با ئاوا خوا به رستین و، ئاوا دینداری
بکهین، پیغمبه ره ییش ﷺ هه لبه ته ئیمه له قه دمر خۆمان،
نه ویش ﷺ له قه دمر خوی ههر وای کردوه. ئه م گۆبونه وه و،
پیکه وه دانیشتن و، قورئان خویندن و، یه گدی هۆنینه وه و
نامۆزگاری یه گدی کردن و، په رومرده کردن و ... هتده،
پیغمبه ره ییش ﷺ ههر وای کردوه.

به ئی له راستیدا کاری ئیسلامی، جموجۆلی ئیسلامی،
یه که مچار پیغمبه ره ری خاتهم (محمد) ﷺ دهستی پی کرد،
نه ویش بریتی بوو له وهی: خه لک هۆشیار و بیدار بکاته وه:
عه قلیان هۆشیار بکات و، دلیان بیدار بکات و، راستیان بکاته وه،
به و شیوه یان لی بکات، که خوی په رومردگار له لای په سهندن.

میژووی دووه: بریتیه له نه وه هه موو جموجۆل و تیکۆشانه
جۆراو جۆرانه ی مسولمانان، که به درێژایی میژووی مسولمانان
ویستوویانه ئیسلام بگێرنه وه بۆ واقعی ژیا نی خویان، بۆ وینه:

پیاویکی وهك (ئهبو حامیدی غهزالیی)، كه كاتی خوئی
بهړپوښه‌ری قوتاېخانه‌ی (نظامیة) بووه، له به‌غدا، له‌دواپییدا
دمچپته‌ی حالته‌ی گۆشه‌نشینیی و بیر دمکاته‌وه، حه‌تمه‌ن بیرى
کردوته‌وه له دۆخى ئوممه‌تو، سه‌رم‌نجام کتیبی: (احیاء علوم
الدین) دهنووسى.

هه‌روه‌ها (أبو حسن الأشعري) و (ابن تیمیة) و (ابن الجوزي)،
هه‌رگامیان له رپوژگار و له شوینی خوئی دا، دیسان شیخ
(عبدالقادر گهیلانی) له به‌غدا، هه‌روه‌ها (سه‌ید ئه‌حمه‌دی
سه‌ره‌نده‌یی) له هیندو پاکستان، هه‌موو ئه‌و زاناو پيشه‌وايانه‌و
هاووینه‌گانیان، چ له به‌رگی ته‌سه‌ووفو ته‌ریقه‌تدا بووبن، چ له
به‌رگی زانستی و شه‌رعیی‌دا بووبن، چ له‌به‌رگی سیاسیی‌دا بووبن،
چ له به‌رگی جه‌نگو جیهاددا بووبن، چ له‌م دوا دواپیانده‌دا له
به‌رگو قالیکی سیاسیی و چوارچیویه‌کی حزبییدا بووبن،
کاری ئیسلامیی بریتیه له هه‌موو ئه‌وانه، هه‌موو ئه‌وانه هه‌ول
بوون، تیگۆشان بوون له‌لایه‌ن مسوڵمانانه‌وه، بو ئه‌وه‌ی ژینیان
به‌پیی دینیان بئو، ئیسلام بگپرنه‌وه نیو کایه‌کانی ژیان و
گوزمرانیان.

میژووی سییه‌م: ده‌توانین بلین: دواى رووخانى ده‌ولته‌ی
عوسمانیی، چه‌ند هه‌ولیک دران:

۱) (جمال الدين الأفغاني) و (شيخ محمد عبده) و قوتابيه كانيان.

۲) ماموستا (سه عیدی نورسی) له تورکیا، که نهو له هه موو کهس چاکتر زانیویه تی نهو دوا ئالقهی دهو له تی ئیسلامی (دهو له تی عوسمانی) چون روو خا، به چ پیلانیك؟ له کتیه کانی دا باس دهکا، به تاییه تی له (السيرة الذاتية) دا.

۳) (حسن البنا) له میسر، که له سالی (۱۹۲۸ ز) دهست پی دهکا، واته چوار سال دوا روو خانی دهو له تی خیلافهت.

۴) (نهبو لئه علال مهودوودی) له پاکستان و کیشوری هیندی.

۵) (شيخ إلياس كاندهلوي)، که جهمه عاتی ته بیلغ پیکدینی.

نه مانه دواپی، زیاتر روو خانی دهو له تی عوسمانی بوو به هاندریان، ته ماشایان کرد: جاران مسوئلمانان سیبه ریکیان هه بوو، سیبه رو سایه یه کیان هه بوو مسوئلمانانی کو ده کردموه، که چی نهو سایه و سیبه ره نهما، مسوئلمانان له هه ر شوینیك زوئیمان لی بکری، هیچ په نایان نیه، بو نمونه: مسوئلمانانی (روهینگا) له بووما، هه روها مسوئلمانان له خوارووی نه فریقیا، هه روها مسوئلمانانی (ئیگوری) له چین، قه تل عام ده کرین، کوا کی له سهریان دیته دنگ؟! ئایا رژیمیك که بوخوی ریشمه ی

به دهمستی ئه مريکاوميه، خپرو بپرمکه ی هه موو ئه مريکا به تالان دهيات، دمتوانی بهرگريی له مسوولمانان بکات؟! به لام ئه وکاته دموهله تی عوسمانی دمه لاته و هيژي هه بوو.

ئوه ميژووی سييه می سه ره له لدانی جموجوئی ئيسلاميه، دمتوانين بلين: دواي رووخانی دموهله تی عوسمانی بوو، که ئهو جموجولانه دهستيان پيکرد، که يه کهميان ئه وهی تورکيا بوو، جوولانه وه که ی (ماموستا مه لا سه عیدی نوڤسيی)، که پيم وانيه ناویکی دیاریی کراوی لينابی، چونکه نامه گانی ناوان: (رسائل النور)، به لام دواي خوی پپيان گوت: جوولانه وهی (نور).

ههروه ها جه ماعه تی (ته بليغ)يش، که پيش (جه ماعه تی ئيسلامی له پاکستان) که دامه زرينه ره که ی (ئهو له عه لای مه وودویی)يه، هه له ته (ئهو له عه لای مه وودویی) پيش ئه وهی جه ماعه تی ئيسلامی پيکه بينيت، جموجوئی هه هه بووه.

دواي ئه ویش (حه سه نوله نا) له میسر، که له راستيیدا ئه وهی ئهم له هه موویان زیاتر چوارچيوميه کی حزبی و سه روبه رو سیستمی تپدا هه بووه، هه رکامیکيشيان هه ل و مه رجی کومه لگا که ی خوی و کلتووری کومه لگا که ی و، ئهو بارودوخه

سیاسییهی که تییدا بووه، له بهر چاوی گرتوه، بۆ وینه: مامۆستا
(سه عیدی نۆرسیی) نهیتوانیوه حیزبکی سیاسی دروست بکا،
چونکه ئهسلهه ههر بۆخۆشی ههمیشه ههر گیراو بووه،
دوور خراوه بووه، له ژیر چاودییدا بووه، که حزبی دروست
نه کردوه! ئه دی ئه گهر حیزبی دروست کردبایه، دهبی چۆن
بووایه!!!

کۆتا قسهشم له م تهوهردا ئهوهیه که بۆ زانیاریتان! وشه
(ئیسلامی) بۆ یه کهمین جار له کتیبکی (أبو حسن الأشعري)،
که له (٢٦٠)ی کۆچی دا له دایک بووه، هه ندیک دهلێن: سالی
(٢٧٠)و له سالی (٣٢٤)ی کۆچی دا کۆچی دوا یی کردوه، له
کتیبکییدا به کاری هینا به ناوی: (مقالات الإسلامیین واختلاف
المصلین)، ئه و کتیبه ی ئیستاش هه یه، که (أبو حسن الأشعري)
وشه ی (إسلامیین)ی به کاره ی ناوه، له بهرام بهر ئه وانه دا که
نامسو لمان بوون، ههروهک چۆن ئیمهش ئیستا ههروا مانکردوه!
زۆر جار گوتوومه: ئه گهر ناچار نه بم، ناو له خۆم نانیم
(ئیسلامی) له نیو میله ته یکی مسو لماندا، به لام وهختیک ئه و
دهلێ: عه لانییم، ئه و دهلێ: لیڕ الییم، ئه و دهلێ: سو سیالیستم،
ئه و دهلێ: گو مونیستم، دهلێم: باشه خۆ دهبی که سانیکیش
هه بن، ته عبیر بکه ن له ناسنامه ی راسته قینه ی ئه و خه لکه

مسولمانه، ئىمەش ئىسلامىين، واتە: ودك چۆن (أبو الحسن الأشعري) ناچار بوود بە ئەھلى قىبلە بلى: (ئىسلامىين) لەبەرامبەر ئەوانەدا كە ئەھلى قىبلە نەبوون، ئىمەش ناچارىن لەبەرامبەر ئەوانەدا كە باسى ئىسلام نەبى، باسى ھەموو شتىك دەكەن، بەرپى ئىسلام دا نەبى، بەھەموو رپىيەكدا دەرپۆن، بلىين: ئىمە ئىسلامىين، ئەگەرنا ئەگەر ناچار نەبىين، مىللەتتىكى مسولمان، ھەمووى ھەر ئىسلامىيەو، ھەمووى ھەر بەدوای ئىسلام كەوتود.

بەلام پىويستە لىردەدا وريا بين!

ودك چۆن ھەل و مەرج و واقع جارى وايە خوازىارى ئەودىە ناوونىشانىك بەكاربىنى، ودك (ئىسلامىي)، جارى واشە ھەل و مەرجەكە: بەجۆرئ دەگۆرئ كە خوازىارى ئەودىي، كۆمەل و رپىكخراوئكى ئىسلامىي ناچار بكات، پاشگري (ئىسلامىي) لە

ameer.maktab@yahoo.com

خۆى بكاتەود!

 /AliBapir

 /AliBapir

 /MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

بۆ وئە:

ئەگەر بەھۆى ناوونىشانىك، يان دروشمىك، يان پاشگريكەود، پەردەو نىوانىك لەنىوان ئەو رپىكخراودو بەشىك لە خەلئو جەماودەدا دروست بى، ئايا دەبى ئامادىيان نەبى ئەو پەردەو

نیوان (حاجز)ه، له نیوان: خوځان و کاروپرېژده ئیسلامییه که بیان و، ئامانجه بالایه کانی دا، که له خزمهت کوومه لگادان به گشتی و، خه لک و جه ماوهر دا، لایه دن؟ بیگومان ئیله هه میسه دهی: جگه له دهقه کانی شه ریه ته و، ئامانجه بالایه کانی و، ردزانه ندی خوی کار به جی، خو مان به هیچ شتیکی دیکه وه نه به ستینه وه و، نه یکهینه کوته و زنجیری دهست و پی و گهر دتمان!

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

چاۋبە خۇداگىرپانەۋە لەسەر ئاستى تاك و كۆمەل و كۆمەلگا

دەستپىك:

چەمك و واتى چاۋبە خۇداگىرپانەۋە:

چاۋبە خۇداگىرپانەۋە (مراجعة) بە گورتى و پوختى بە و
واتايە، كە بزانى ئەو رېيە تا ئىستا بېپوتە، چەندە؟ چۈنت
بېپوتە؟ گەشتوۋىە كۆي؟ ئەۋەندە كە ماوتە، چۈنى بەرمو روو
بجى؟ ئەو ئامانجانە كە لەسەرمتاۋە لەبەر چاۋى خۇت پەسمت
گردوون، چەنديانت ھېناۋنەدى و چەنديانت ماون؟

كە بېگومان ئەۋەش شتىكى پېۋىستە، نەك ھەر بۇ گارىكى
سىياسى و بۇ جموجۇللىكى رېكخراۋىي، بەلگو بۇ ھەر كەسىك،
بۇ نموۋنە: كەسىك كەسابەت دەكا، بازىرگانىكە، يان كەسىك كە
كشتوكال دەكا، كەسىك كە پىشەيەكى ھەيە، ھەردەبېت جار جار
چاۋ بە كارو پىشەكەى خۇيدا بگىرپتەۋە، نەك تاكو دىمىرئ
لەيەك قائب دابى! ئىنسان دىمى جاروبار ھەلۋەستە بكا لەبارەى
ئەۋ كارمۈە كە پېيەۋە سەرقالە.

لێرەدا ئاماژە بە فەرماشتیکی پێغەمبەر ﷺ دەکەین، کە
دەفەر موی (الکيس من دان نفسه، وعمل لما بعد
الموت، والعاجز من اتبع نفسه هواها، وتمتى على الله الأماني)
(رواه الترمذي: ٢٤٥٩، وحسنه وابن ماجه: ٤٢٦٠ ورواه الحاكم:
٧٧٢، وصححه ووافقه الذهبي).

پێغەمبەر ﷺ دەفەر موی: عاقل کەسیکە لێپرسینەووە لەگەڵ
خۆیدا دەکاو، بۆ دواى مردنى کار دەکا، دەستەپاچەش کەسیکە
نەفسى دەخاتە شوێن ئارمەزووەکانى و، خۆزگان لە خوا
دەخوازى.

شایانى باسە کە گۆرانکاریی و نوێبوونەووە یاسایەکی گشتى خواپە
لە گەردوون دا، بۆ نموونە: لە هەر چرکەیه کدا جەستەى مەرۆڤ
سەدو بیستو پینج ملیۆن (١٢٥,٠٠٠,٠٠٠) خانەى ئی دهمرن،
سەدو بیستو پینج ملیۆن (١٢٥,٠٠٠,٠٠٠)ى دیکە جیگەیان
دەگرنەووە! یانى: بەردەوام ئیمە لە پرووی جەستەمانەووە
لەحاله‌تى پرووخان و بنیاتنانداين، ئنجا بە دنیاییه‌وه دەبێ لە
پرووی فیکریی و سیاسیی و کۆمه‌لايه‌تیی و ئاکاریشه‌وه، مەرۆڤ
بەردەوام لەگەڵ خۆیدا خەریک بێ، ئەو شتانەى کە پێى وایە
بەکارناپەن، بە کە‌ئک نەماون، دەستبەرداریان ببێ، جارى وایە
شتیک بۆ کاتیك باشە، بە‌لام بۆ دواى ئەو کاتو شوینە بە کە‌ئک

نايهت، دهبي وازی لی بیئی، شتیک که بو ئهوی پئویسته،
بیهینته پیش.

ئهو هه لهرووی فیکرمه وایه، هه له رووی بهکارهینانی
که له پهلومو، لهرووی کاری سیاسیشه وه ههروایه، بهتایهت
لهبوری ئامرازو شیوازمانی کاردا.

بهئی بهرپزان! ئیمه دهبی ههمیشه ئامانجهکانمان چهسپاو و
نهگورابن، بهلام رپبازی کار و چالاکییهکانمان شیوازمان و
ئامرازمان که دهیانگرینه بهر بو هینانه دی ئهو ئامانجان،
ههمیشه دهبی خهریکی چاوپیداگیرانه وه گوارانکاری تییدا
کردنیان بین، ئهگهر بمانهوی کاروچالاکیهکانمان پر به پیستی
واقیعی خومان بنو، له رۆژگاری خومان بهجی نهمین.

برگهی یهکهه: چاو بهخوداگیرانه وه لهسهه ئاستی تاک:

ئایا ئیمه وهك خهئکی کۆمهلی ئیسلامی، دهبی له چی و چیدا،
چاو بهخوماندا بگپینهوه، بو ئهوی کاریکی ئیسلامی راستو
دروستر بکهین، لهوی که تاكو ئیستا کردوومانه؟ سهههتا
پئویسته ئیمه دان به ههلهکانی خوماندا بینین، که بهتهئکید
ههله کهمو کورپییمان هه، هه کاتیك خومان پی بی ههله

بوو، ئنجا خو پى بى ھەلە بوون، گەورەترين ھەلەيە، خوا
دەفەرموى: ﴿فَلَا تُزَكُّوْا اَنْفُسَكُمْ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنِ اَتَقَى﴾ (النجم: ۳۲).

واتە: خوتان بەپاك و چاك دامەنيڤ، ئەو (خوا) زاناترە
بەوگەسەى پارىزگارىي كىردوھ.

پيغەمبەرى خواش ﷺ فەرموويەتى: (كُلُّ بَنِي آدَمَ خَطَّاءٌ،
وَخَيْرُ الْخَطَّائِينَ التَّوَّابُونَ) واتە: ھەموو وەچەى ئادەم
ھەلەگارن و، باشترين ھەلەگارانيش زۆر گەراوانن (بۆ لای خوا).

ئايا ئيمە دەبى چاو بەچى خۇماندا بگيرپينەوھ، لەسەر ئاستى
تاك تاكمان، تاكو كاريكى ئيسلامىي چاكترو راستر بگەين؟ لە
راستىي دا لەسەرمان پيويستە، تاك تاكمان، چاو بە دىندارىي و
مسوئمانەتييمان دا بگيرپينەوھ.

خوای پەرورەدگار روودەگاتە ئەھلى ئيمان و دەفەرموى:
﴿وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْعُرْفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ
الْمُنْكَرِ﴾ (آل عمران: ۱۰۴)، واتە: با لە ئيوە كۆمەليك ھەبن،
كەسانيك ھەبن، كە بانگەواز دەكەن بۆ چاكەو، فەرمان بە

^۱ سنن الترمذي: ۲۴۹۹. و سنن ابن ماجه: ۴۲۵۱. و الحاكم (۲۷۲/۴) و قال:
صحيح الاسناد و لم تخرجاه، و سنن الدارمي: ۲۷۶۹.

پهسند ددکهنو، ږیگری له ناپهسند ددکهنو، هر نهوانهش
سهرفرازن.

کهواته: پيشی ددبی دینداری و مسولمانهتی هبی، نجا کاری
ئیسلامی ددبی، چونکه کاری ئیسلامی، مسولمانان پیی
هه لدستنو، گوزدهش چی تیدابی هر نهودی ئی ددرژیو،
مسولمانان کاروچالاکیهکانیان له قهدهر دینداری و
مسولمانهتییهکهیان ددین.

هرودهها له سووردهتی (التوبة: ۷۱)، خوی پهرودردگار ددهرموی:
﴿وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ﴾ (التوبة: ۷۱)، واته: ئیماندارانی
پیاو و نافرمت، دوست و پشتیوانی یهکدین، دواپی ددهرموی:
﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ ۖ وَالَّذِينَ هُمْ أَقْرَبُ إِلَيْكُمْ فَهُمْ أَوْلَىٰ ۚ﴾ (التوبة: ۷۱)، پيشی نهسلئ ئیمان و مسولمانهتییهکه ددبی
ههبی، نجا نهو کارو چالاکیانهیان بو نهنجام ددرین: فرمان
به پهسند ددکهنو، ږیگری له ناپهسند ددکهنو، نوږتبهریا
ددکهنو، زدکات ددهدنو، فرمانبهریی خواو پیغه مبهدهکی
ددکهنو..

ameer.maktab@yahoo.com

من پيّم وايه دهبيّ له جهوت رووه، چاو بهخوماندا
بگيړپنهوه، ههر چي كه دميّلپم، پيشي مهبهستم خوّمه، ننجاً
ئيوه خوشكو و برايانى بهرپزم:

(۱) بوونناسيه كي تيرو تهواو:

بوونناسيى، جاراني ديكهش باسم كرده: (دنيا بينيى)و(جيهان
بينيى) لهبهرانبه (علم الوجود، معرفة الوجود)دا، غهلهتن،
چونكه (جيهان)يان (دنيا) ههر نهوميه كه دهبيندري، بهلام
نهگهر مهبهستمان هاو واتاي: (معرفة الوجود)و (علم الوجود)
بي، كه به ئينگليزي (Ontology) پي دهليّن، دهبيّ بليين:
بوونناسيى، چونكه (علم الوجود) يان (معرفة الوجود) ياني:
ناسيني نهو بوون (وجود)ه كه ههيه، به بهديهيّنهر (خالق) و
بهديهيّنراو (مخلوق)وه، به بينراو و نهبينراوهوه، به دنياو به
دواروژموه.

بوّيه وشهى (بوونناسيى) له زمانى كورديى دا، تهعير لهوه
دهكات، كه نهمزانيوه پيش بهنده، كهس بهكارى هيّنابى.

زۆر كەس لە بوارى ئيمان و عەقىدەدا، يەكسەر دىنە سەر باسى
ئيمان بەخاوا، بە فرىشتەكانى خوا، بە كىتەبەكانى خوا،
بەرپۇزى دوايى، بە پىغەمبەران (عليهم الصلاة والسلام)!!، من
پيىم وايە دەبى قۇناغىك بگەرپىنەو بە دواتر، بۆ (بووناسىي)
چونكە: ئايا ئەو خوايەى تۆ ئيمانى پى دىنى، چ زاتىكە (سبحانه
وتعالى)؟ ھەروەھا ئەو دىنەيەى كە دەلىي: جىي تاقى كردنەو،
چ دىنەيەى كە؟ رپۇزى دوايى چۆنە؟ پاشان ئەم بوونە چۆن پەيدا
بوو؟ مەرۇف چىيە؟ يانى: پيشى دەبى (معرفة) ت ھەبى: خۆت
بناسى، دەوروبەرت بناسى، خوا بناسى، گەردوون بناسى، ئنجا
ئيمان دروست دەبى، ئايا بەلگەمان چىيە لەسەر ئەمە؟ تەماشاي
قورپان بگەن، قورپانى مەككەي، كە (۲/۲)ى قورپان پىك دىنى،
تەماشاي بگەن، زۆر باسى خواى پەرورەدگار دەگا، خوا چ
زاتىكەو گەردوونى بۆچى دروست كردو؟ مەرۇفى بۆچى
دروست كردو؟ ئيمە حىكمەت لەبوونمان چىيەو؟ دىناو دوارپۇز
چىن و چۆن؟ ... ھتە، خواى پەرورەدگار زۆرى باسى ئەو
بابەتانەى كردو، لە قورپانى مەككەييدا بەزۆرى باسى ئەو
بابەتانەى كراو، بۆيەش كاتىك كە مسوئلمانان قورپانى
مەككەييان ئىستىعاب كردبوو، ھەزم كردبوو، دوايى زۆر ئاسان
بوو، كە دەيانويست ئيمان بەخوا بىن، دەيانزانى: خوا چ
زاتىكە؟! دەيانزانى: فرىشتەكان كىن؟ كىتەبەكانى خوا چۆن؟

دمیانزانی: پیځه مبه ران (عليهم الصلاة والسلام)، کيڼ و چوڼن؟

دمیانزانی که مانای ژيانی مړوځ چپیه؟

به کورتی و به کوردی نیمه پیوستییمان به بووناسییه کی
تیر و ته و او هه یه، نه و بووناسییه کی که قورثان و سوننه ت باسی
دمکه ن، تاگو هه لویستی کی راست و دروستان هه بی درباری
بوون، درباری گه ردوون و دمو روبه رمان و خو مان، نجا له سر
بناغی نه و هه لویسته فیکریه راست و دروسته، نیمان بنیات
دمنری، نه گه رنا موشریکه کانی مه که ش خواناس بوون، وه
خوا دم فـه رموی: ﴿وَلٰیْن سَاَلْتَهُمْ مِّنْ خَلْقِهِمْ لَيَقُوْلَنَّ اللهُ﴾
(الزخرف: ۸۷) واته: نه گه ر لیان پرسی، کی دروستی کردوون؟
ده لپن خوا...، به لام نایا چو نیان خوا دناسی؟ وایان خوا
دناسی، وه ر مفیق کی خو یان! وایان خوا دناسی، دیانه نیایه
ناستی هه ندیک له و شتانه کی که دیان په رستن، نا وایان خوا
دناسی، یانی: مه عریفه ته که یان ته و او نه بوو، بویه
نیمانه که شیان به که لک نه ده هات.

به ریزان! راستییه که ی نیمه زور پیوستییمان به وه هه یه که
پیش هه موو شتی، قوونتر و چاکتر خوا (سبحانه و تعالی)
بناسین، هه روها هه موو نه و شتانه کی په یوه ستن به خوی
په رومردگار موه: فریشته کانی خوا، کتیبه کانی خوا، پیځه مبه رانی

خوا (عليهم الصلاة والسلام)، پاشان رۆژی دوايي، ئنجا ژيان و مروڤ، چونكه: ئیستا خه‌لكی رۆژئاوا، ئه‌وانیش به‌حیساب بروایان به‌خواو، رۆژی دوايي و فریشته‌كان و به‌كتیبه‌كان و پیغمبه‌ران هه‌یه، به‌لام ته‌ماشای كتیبه‌كانیان بکه‌ن، چۆنیان بروا به‌خوا هه‌یه! بۆ نموونه: له (سیف‌ری ته‌کون) دا ده‌لی: خوا تاكو دواي نیومرۆ ژورانی له‌گه‌ل یه‌عقوب دا گرت، هیچیان هیچیانی بۆ نه‌خرا، دوايي خوا ده‌ستی له‌ رانی یه‌عقوب گیر کردو، جومگه‌ی ئه‌ژنۆی ده‌رچوواند، ئنجا خوا فه‌رمووی: به‌رمبده‌ ده‌چمه‌وه‌ ئاسمانی، یه‌عقوب گوتی: به‌رتناده‌م ده‌بی و ده‌دم پی بده‌ی، به‌رمکه‌ت و پیژم پیبده‌ی!

ئنجا چۆن باسی پیغمبه‌ران (عليهم الصلاة والسلام) ده‌کری؟ به‌شیوه‌یه‌کی وا که له‌ مروڤی ئاسایی، ئاسایی تر بووبن! بۆ نموونه: له‌ باسی داوود^۲ دا، ئه‌و حیکایه‌ت و به‌سه‌رهاته‌ باوه هه‌یه، که به‌داخه‌وه هه‌ندیک له‌ ته‌فسیره‌کانی ئیمه‌ش له‌ ئیسرائیلیاته‌وه و مریانگرتومه‌و، وا دمران ئایه‌ته‌کانی سوورپه‌تی: (ص: ۲۱-۲۶) ده‌لاله‌ت له‌سه‌ر ئه‌وه ده‌که‌ن، که گوايه داوود نه‌وه‌دو

^۱ برپاوه: التفسیر التطبیقي للکتاب المقدس، العهد القديم، سفر التكوين، الإصحاح: ۳۲، ص ۶۵۹، ۶۶۱.

^۲ هه‌مان سه‌رچاوه: العهد القديم، سفر صموئیل الثاني، الإصحاح: ۱۱، ص ۸۸، ۸۷.

نۆ (۹۹) ژنی هه‌بوو، ته‌ماعی له ژنی هاوڕێیه‌کی خوی کردو
—که‌ناوی ئۆریا بوو— پێی جوان بوو، بۆیه ناردوویه‌ته
پێشه‌وه‌ی شه‌رو گوژراوو، دوا‌یی ژنه‌که‌ی ماره کردووه‌ته‌وه!
ئه‌وه له په‌یمانی کۆن دا‌یه، به‌لام له ئایه‌ته‌کان دا با‌سی ژنان
نیه‌و، با‌سی مه‌ران ده‌که‌ن و، من له شوێنی دیکه‌دا به
تێروته‌سه‌لی ئه‌وه‌م با‌س کردو.

هه‌روه‌ها په‌یمانی کۆن، با‌سی سوله‌یمان^۲ ده‌کا، ده‌ئێ: سوله‌یمان
بتپه‌رست بوو!

هه‌روه‌ها با‌سی لوط ده‌کات^۳: زۆر به‌شیوه‌یه‌کی نارێک.

هه‌روه‌ها با‌سی ئیبراهیم ده‌کات، (خلیل الله)^۴ به‌شیوه‌یه‌کی وا
گوا‌یه: پیاویکی به‌ غی‌ر مه‌ته‌بووه له‌رووی نامووسه‌وه!

هه‌وره‌ها، کتێبه‌کانی خوا، ئایا کتێبه‌کانی خوا، ئاوان وه‌ک
ئه‌وه‌ی له‌به‌ر ده‌ستی (ئه‌ه‌لی کیتاب) دان؟ ته‌ماشایان بکه‌ن:
ده‌ئێی حیکایه‌تی به‌رئاگردانن، سه‌د حیکایه‌تی پر درۆ

^۱ موسوعة: الإسلام كما يتجلي في كتاب الله، الكتاب الخامس: الإيمان برسل الله
و أنبيائه، ص ۹۰-۹۳، ط ۲/۱۷/۲۰م.

^۲ هه‌مان سه‌رچاوه: العهد القديم، سفر الملوك، الإصحاح: ۱۱، ص ۷۳۰-۷۳۲.

^۳ هه‌مان سه‌رچاوه: العهد القديم، سفر التكوين، الإصحاح: ۱۹، ص ۵۲.

^۴ هه‌مان سه‌رچاوه: العهد القديم، سفر التكوين، الإصحاح: ۲۰، ص ۵۳-۵۴.

دهلهسهیان تیدایه! خه لکی رۆژئاوا ناحهقی نه بووه لهو دینه
رابکا، که پره له شتی پروپووجو ئهفسانه، که هه مووی
پێچهوانه ی واقعو، پێچهوانه ی عهقلیشه.

کهواته: دهسته بهرکردن و له عهقل و دلی خودا چهسپاندنی
بوونناسیهکی راست و دروست، پێم وایه ئهوه ههنگاوی یه کهمی
چاوبه خودا گیرانه و مهانه، ئه ویش بهوه دهبی که زۆر له
قورئان و سوننهت ورد بینهوه، نهک تهنیا له حوکمه
شه رعیهکان، که زانیان دهلێن: هه موو ئایه تهکانی ئه حکام
پینج سه د (۵۰۰) ئایه تن، که من ئه وه م پێ راست نیه، چونکه
ئه حکام له هه موو قورئان و مرده گیرین، به لام گرنگ ئه وه یه: ئایا
ئه و قورئانه، که شەش ههزار و دووسه دو سی و شەش (۶۲۳۶)
ئایه ته، ئیمه خولاسه ی بکهینه وه لهو حوکمانه دا که پێیان
دهگوتری: حوکمه کردمیه کان (الأحكام العملية) دهگونجی، ئه دی
ئه و هه موو قورئانه گه وره یه چی لی بکهین! ئایا نابێ بیین
دیراسه ی بکهین، لیی بکوئینه وه؟ بۆ ئه وه ی مه عریفه ت و
زانیکی قووتر مان هه بی بهرامبه ر به خوا، سیفه تهکانی خوا،
پاشان بهرامبه ر به پێغه مبه ران (عليهم الصلاة والسلام) و
مه قامی بهرزو بی وینه یان؟! هه روه ها بهرامبه ر به رۆژی دوا یی،
ئنجا بهرامبه ر به فریشه تهکانی خوا، کتێبه کانی خوا! ئنجا که

ئىمانمان بهوانه هېنا، بهو شيوديهى كه بوونناسى راست و
دروستى ئىسلامى دهلى، ئنجا ئيمان و عهقیدهكه مان جیى خوی
ددرگى.

ameer.maktab@yahoo.com

 /AliBapir /AliBapir /MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

(۲) له وهحیى تیگهیشتنیكى قوول و بهربلاو:

ئهگەر بمانهوى له چاوبهخودا گيرانهودمان دا، سهركهوتوو بين،
ههنگاوى دووهم بریتیه له تیگهیشتنیكى قوول و فراوان له
وهحیى خوا (عزوجل)، كه له قورئان و سوننهت دا
بهرجهستهیه، چونكه تهنیا وهحیى خوا بهكهلكى ههموو كات و
شوینىك دى، گرفتى گهوردى مسولمانانیش دووركهوتنهودیانه
له نوورى وهحیى و، ددرگای عهقلی خوداخستن و دهست و پپی
خۆبهستنیانه، به ئیجتیهاد و بیروبوچوونی پیشینیان، ئهو
ددرده نهخوشیه كوشندهیهى كه خوای كارزان له چهندان
ئایهت دا، سهرزهنشتى كافرو موشریكهكانى لهسهه كرده، بو
وینه:

﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ ءَابَاءَنَا
أَوَّلُوا كَانُوا كَانُوا ءَابَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ﴾ (البقره)
واته: ئهگەر پييان بگوترى: شويى ئهوه بكهون كه خوا

دایبەزاندوو، دەلێن بەلکو شوێن ئهوه دهکەوین که باب و
باپیرانی خۆمان لهسهری دیوه، ئهدی ئهگەر باب و باپیرانیان
هیچیان نهفامیی و به پێی راستیان نهزانیی!!

(۳) ئیمانێکی مهحکمه و نهلهخشاو:

ههرحی کهم و کورپیمان ههیه، دهبی دانی پێدا بێنین، که
بههوی ناتهواوی ئیمانهکهمانهوهیهو، لهو سۆنگهیهوه، ههله و
پهلهو چۆرتمان بهسهر دێن، هاوهلان (خوا لێیان رازی بێ) که
باشترین نهوهن و، سهرمهشقی ئیمهه و خوا له قورئاندا به کهسی
نهفهرموه: لێیان رازیم و لهخۆشیمان رازی دهکه: ﴿رَضِیَ
اَللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوْا عَنْهُ﴾ (التوبه: ۱۰۰)، مهگهر ئهوان و
شوینکهوتوانی راستهقینهی ئهوان، ئنجا ئهوان بهراستی
جیاوازییان لهگهڵ نهوهکانی دیکهی ئۆمهت دا، ئهوه بوو، که
ئیمانهکهیان زۆر مهحکمه و نهلهخشاو بووه.

فهرموودهیهك لهو بارهوه:

(رُؤْيِك (حنظلة) دهچێ بۆ لای ئهبووبهکر (خوا لێی رازی بێ)،
دهلێ: تووشی نیفاق بووم، ئهبووبهکر دهلێ: بۆچی؟ دهلێ: کاتی

که له خزمەت پیغمبەرین ﷺ وەك بەهەشت و جەهەننەم
ببینن وایه، (سەیر نیه بینیشیانن، خوا ی پەروردگار بە
جۆریك نیشانی دابن) بەلام که دەچینهوه بۆ لای مال و منداڵ،
زۆر شتمان لەبەر دەچی و وا نابین. ئەبووبەکر (خوا لێی رازی
بێ) دەلێ: ئنجا بەخوا منیش هەروام، هەموومان هەرواین، وەرە
بابچین بۆ لای پیغمبەری خوا ﷺ، دەچن بۆ لای پیغمبەر
ﷺ، پیغمبەری خواش ﷺ دەفەرموی: ئەگەر لەسەر ئەو
حالتەتە که لەلای منن، بەردەوام بن، (لصافحتکم الملائکة علی
فرشکم وفي طرفکم)، لەسەر جیگەکانتان، لەسەر رینگاکانتان،
مەلانیکیەت تۆقەتان لەگەڵدا دەگەن).^۱

من زۆرجار بیرم لە وەزعی خۆمان کردۆتەوه: گەرتیکی گەوره
یان بچووگمان بۆ دیتە پێشی، که لێی دەکوڵیەوه، هۆکارەکی
فیکری نیه، زیاتر شتی نەفسییە، یانی: بۆیه لەبەواری رەوشت و
رەفتاردا، مامەڵەمان لەگەڵ یەك دا دروست نیه، چونکه سەرو
سینەمان پێکەوه تەواو نیه، پێم وایه ئەوەش هەمووی
دەگەرپێتەوه بۆ هەبوونی کهموکۆریی لە ئیمانەکهماندا، له
پەيوەندییمان لەگەڵ خوادا.

^۱ صحیح مسلم: ۲۱۰۶.

پێم وایە لەبەواری خواپەرستییه تایبەتییهکان (العبادات الخاصة، العبادات المحضة)، دا زۆر پێویستییمان بەو هەیه، مۆراجەعی خۆمان بکەینەو، ئێستا ئێمە ئەوانەى که دانیشتووین، چەند کەسمان پۆژووی سوننەتی هەیه، شەونۆیژی هەیه، نوێژە سوننەتەکانی دیکەى هەن، قورئان خویندنی زیادەمان هەیه؟ دەبێ ئێنسان بێر لەخۆی بکاتەو، با وەك ئەوومان لێ نەیت، که لە یاداشتەکانی خۆمدا نووسیومە: کاتی خۆی لەسالی (١٩٨١-١٩٨٢) لە گوندی (بەردمەش)^١ بووم، لەوێ پۆژانی دووشەممەو پێنجشەممان بەپۆژوو دەبووم، شەونۆیژیکم دەکردو، هەندێ عیبادەتی زیاد، بەلام فەقییهکان هەڵنەدەستان بۆ نوێژی بە کۆمەڵی بەیانى، منیش گوتەم: برایان! بۆچی نوێژی بەکۆمەڵی بەیانیان ناکەن؟ ئەوانیش پێیان سەیر بوو، دەیانگوت: فەقی و نوێژی بە کۆمەڵی بەیانیان نەگوتو! زۆریان پێ سەیر بوو که پێنجشەمەو دووشەممان بەپۆژوو دەبووم، دەیانگوت: پۆژووی مانگی ڕەمەزان قەیناکات، بەلام دووشەم و پێنجشەم بۆچی! منیش دەمگوت: ئەدی لە (فقه) دا ئەو مەسەلانە ناخوینن لە نامیلکەى (فتح القریب) دا، لە کتیبى (الغنى) دا، لە کتیبى

^١ لە نیزیك شارۆچکەى (بانە) لە کوردستانی ئێران.

(إعانة) دا؟ دهيانگوت: با، بهلام ئهوه بۆ كاتى مهلايه تيه! منيش
دمگوت: ئهدى نابى له ئىستاوه ئىشى پى بكن، تاكو دوايى كه
بوونه مهلا، ببن به سهرمه شقكى باش بۆ خهلك؟

زۆر جار بير دهكه مهوه له حال و بارودۆخى خۆمان: ههنديگمان
پيمان وايه: ههر له بهر ئهوهى كه پيمان دهئىن: ئىسلامى،
ههموو شتيگمان تهواوه! وانيه، نه له بهر ئهوهى كه پيمان
دهئىن: مسولمان ههموو شتيگمان تهواوه، نه له بهر ئهوهى
پيمان دهئىن: ئىسلامى، له ههموو ئاوان پهريونهوه! بۆيه
دهبى چاو به عيبادهتى خۆماندا بگيرينهوه، عيبادهتى
شهخسى، به ئى من باسى كارى ئىسلامييتان بۆ دهكه، بهلام
وه ئلاهي كه سيك به راستى عابيد نه بى بۆ خوا، به دنيايى
عاميليش نابى بۆ ئىسلام، ئه گهر كردموه و چالاكيشى هه بى،
كه ئكى ناگرى!

بيگومان ناشاييم: بۆخۆم له ههموو ئاوان پهريومه تهوه، به ئكو
ههموومان پيوستىيمان بهوه ههيه، چاو به خۆماندا بگيرينهوه،
بۆ نمونه: ئايا نويزه گانمان به جماعهت دهكەين له مزگهوت؟
خوا پشتيوان بى ههموومان ههر واين، چ وەك سهرگردياهه تى و،
چ له ئاستى گاديرو ئه ندامان، ده بى ههروابىن، ئنجا نويزه
سوننه تهكان به گشتى و به تايبهت شهونويز، پاشان وياي پۆزووى

مانگی ږمه‌زان، ږوژووی سوننه، ئنجا قورئان خویندنو،
زیکړه‌کانی به‌یانیان و ئیواران و، زیکړه‌کانی دوی نویژمکان،
پاشان جار جار چوونه ئیعتیکاف، ئایا چوونه ئیعتیکافمان
هه‌یه؟ با جار جار بچینه ئیعتیکافه‌وه، نه‌گهر چهند ږوژیکیش
بی، پیغهمبهر (محمد) ﷺ پیغهمبهری خوا بوو، له‌سهر ئاستی
هه‌موو به‌شهرییهت پیغهمبهر بوو، که‌چی هه‌موو ږمه‌زانیک ده
(۱۰) ږوژه‌که‌ی کؤتایی ده‌چووه ئیعتیکافه‌وه، نه‌یده‌فه‌رموو؛
د‌مرفهت نیه‌و، پی‌م ناکړی و سهرقالم! سهرقالی چی! هیچ شتیک
نابی تو سهرقال بکات له‌وه‌ی که‌ په‌یوه‌ندییت له‌گهل خوا‌دا،
گهرم و گورو قایم و مه‌حکم بی، چونکه‌ نه‌گهر له‌ویوه به‌که‌لک
نه‌هاتین، له‌ هیچ کام له‌ شوینه‌کانی دیکه‌دا به‌که‌لک نایه‌ین،
به‌تایبهت نویژ، وهک برایه‌کی دلسوزی خوتان پیتان ده‌لیم: به
به‌لاش نیه‌ که‌ پیغهمبهر ﷺ ده‌فه‌رموی:

(أول ما يحاسب به العبد يوم القيامة من عمله: صلاته، فإن
صلحت فقد أفلح وأنجح...)، واته: په‌که‌مین شت له‌ کردموه‌که‌ی
که‌ به‌نده له‌ ږوژی قیامه‌ت‌دا، له‌سهری لیپرسینه‌وه‌ی له‌گهل‌دا
ده‌کړی، نویژه.

^۱ جامع الترمذي: ۳۷۸، و سنن النسائي: ۴۶۲، و مسند أحمد: ۹۲۹۱. و الطبراني
في الأوسط: ۷۸۱۴.

به‌پړزان! نه‌وانه هه‌موویان پیکه‌وه، وه‌ك نالقه‌کانی زنجیریک،
یه‌کدی دبه‌ستنه‌وه: کاتیك ئینسان نه‌فسیکی ته‌زکیه‌کراوی
ده‌بی، عیبادمتیکی باشی هه‌بی‌و، کاتی عیبادمتیکی باشی ده‌بی،
ئیمانیکي مه‌حکه‌می هه‌بی‌و، کاتیك ئیمانیکي مه‌حکه‌م و
دامه‌زراوی ده‌بی، که له ئیسلام دا تیگه‌یشتنیکی قوول و فراوانی
هه‌بی‌و، کاتیك نه‌ومشی ده‌بی، بوونناسییه‌کی راستی هه‌بی،
نه‌وانه هه‌موویان پیکه‌وه به‌ستراون.

وه‌ك زۆرجاران باسم کردوه: زۆربه‌ی گرفتو کیشه‌کانمان - به
بروای من - ده‌گه‌رپینه‌وه بۆ نه‌وه که نه‌فسی خۆمان چاک
ته‌زکیه نه‌کردوه، نه‌فسی ته‌زکیه کراویش نه‌وه‌یه که له
دمروونه‌وه خۆت پاک و چاک بکه‌ی، چونکه: بۆ نه‌وه‌ی زمانت
ته‌عبیری به هه‌له به‌کار نه‌هینیتو، چاوت نه‌زمر نه‌گاو، گویت
خراپه نه‌بیستی‌و... هتد. پێویسته پێش نه‌وه دمروونت پاک و
پوختو رپیک بی، نه‌گه‌ر له دمروونه‌وه صاف بووی: پروانینی
چاوو، ته‌عبیری زمانو، بیستنی گوئی‌و، جوولنه‌ی ده‌ست و
لاقو... هتد، هه‌مووی زه‌بت ده‌بی، ئاو ده‌بی له سه‌رچاوه‌وه روون
بی، چونکه نه‌گه‌ر ئاو سه‌رچاوه‌ی لیل بی، له جوگه‌له روون
نابیته‌وه، نه‌وه‌ش کار له سه‌رخۆ کردنی ده‌وی‌و، که‌س له پر

نەبوود بە کوڤو، كەس لە زگی دایکی خۆیدا چاك نەبوود،
ئینسان دەبێ خۆی چاك بكا: ﴿قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى﴾ (الأعلى: ۱۴)،
(تزکی) لەسەر كیشی (تفعل)د، دەبێ كار لەسەر خۆت بكەى و،
خۆت ماندوو بكەى و كۆشش بكەى.

با وەك ئەزموونى شەخسى خۆم شتیكتان بۆ باس بكەم: كاتى
خۆى - ئیستاش كەم و زۆر هەر بەردەوامم - شەوانە كە
دەچوومە سەر جیگای خەوتن، هەرچى لەماودى ئەو پۆژەدا
بوود، وەك فیلمیك دەمەینایەو بەرچاوى خۆم، خۆم لەسەر
موحاسبە دەکرد: چیم چاك بوود، چیم خراپ بوود، لە قسەى
زمان و كردووى ئەندامەكانو، خولیاو مەبەستەكان؟! مەرۆف
پۆزانە چالاكیى و جموجۆلى هەیه، بۆیه ئیوارە كە دەچیەو
سەر جیگایەكەت، با كاتیكت هەبێ شەوانە، دابنیشیو، بیر
بكەیهو كە: ئەمڕۆ چیم كردود! چیم گوتود! چۆنم كردود!
دەبێ مەرۆف چاودیری خۆى بى و، لێپرسینەو لەگەڵ خۆیدا
بكات، چەند لە شتەكانم بەگەڵك هاتن، چەندیان بە گەڵك
نەهاتن!؟

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

مههستم له تهقواى كاگلدار، ئهوهيه كه: جارى وا ههيه، كهسيك بهحيساب عيبادمتيكى زياده دهكات، بهلام لهسهر حيسابى كاريكى لهخوى چاگتره و قازانجى سهري مايه دمخوات! رننگه جارى ديكهش له شويى ديكه باسم كردي، بهلام وهك عيبرهت بيگيرمهوه باشه: جاريك براييهكى خومان، رۆزى پينج شهممه يان دوو شهممه بوو، بهرۆزوو بوو، براياني مهكتهبى سياسى لهسهر شتى موحاسه بهيان دهكرد، ديار بوو بهناههقو، قسهو شيوازي زبر، دلى براياني مهكتهبى سياسى رهنجاندهبوو، منيش تهماشايهكم كردو گوتم: فلانكهس گيان!

گوتى: بهلى.

گوتم: ئهگهر رۆزووهكهت نهگرتبايهو، دلى ئهه برايانهت نه رهنجاندهبايه به ناحهق، خيىرت زور زور زياتر بوو! تو به حيساب بويه بهرۆزووى، رۆزووى سووننهت، بو ئهوهى لهخوا نزيك بيهوه! شتيكى ناحهقى كرديبوو و دلى برايانيشى به ناحهق رهنجاندهبوو، نهشى دهسهلماند، گوتم: كاكه رۆزووه سوننهتهكهت مهگرمو، تۆزيك شيوازت جوان بى، چاگتره!

بۇيە پېغەمبەر ﷺ دەفەرمۇي: (إن المؤمن ليدرك بحسن خلقه درجة الصائم القائم) رواد أبو داود: ٤٧٩٨. ئەمە زۆر جىيى سەرنىجە! مەرۇقى رەۋشەت جوان، كەسى كە ھەمىشە بەرپۇژوو بىۋ، ھەمىشە شەۋنۇيژ بكا، بە رەۋشتى جوان، دەگاتەۋە پلەي ئەۋ! چۈنكە ئەسلەن ئەۋ رۇژوو و نۇيژە، بەلى عىبادەتەۋ تاعەتەۋ بۇ خاۋىەۋ، پاداشتەكەي لە قىيامەتتى يە، بەلام دەبى شۇيىنەۋارەكەشى لەدنيدا دەرېكەۋى، ئەگەر رۇژوو رۇژوو بىۋ، نۇيژ نۇيژ بى، دەبى شۇيىنەۋارەكەشى لەسەر رەۋشتە ھەلىۋ كەۋتى مەرۇق دەرېكەۋى.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

(۷) رەۋشتە ئاكارى بەرزو پەسەند:

كۇتا بۋار كە پىم وايە دەبى چاك چاۋپىداگىرپانەۋەي خۇمانى تىدا بىكەين: رەۋشتە ئاكارى بەرزو پەسەندە، كە ئەۋىش ھەر بەرھەمى ئەۋانەي پىشۋە، چۈنكە ئەگەر مەرۇق ئەھلى تەقۋا بۋو، نەفسى تەزكىيە كراۋ بۋو، بە تەئكىد رەۋشتە ئاكارىشى بەرزو پەسەند دەبى، ئەمىش لە چەند شتىك دا نمايان دەبى، كە ئەم سىيانەيان زۆر گرنگن:

۱- قسه و تهعیری جوان و شیرین:

یه کیک لهو شتانهی که دهبی لئی وریا بینو، بهگهمی نهزانین:
(قسه و تهعیری جوان) ه، دهبی مروّف ههولّبات تهعیری جوان
بهکاربینی، لهسهرمتاوه ئاماژم بهوهدا، که: ههرچی دهیلیم،
پیشتر پروم لهخۆمهو بوخۆمه، ئنجا بو ئیوه، بهرپزان! تهعیری
جوان زور گرنگه، خوی پهرومردگار دمهفرموی: ﴿وَقُلْ لِّعِبَادِي
يَقُولُوا اَلَّتِي هِيَ اَحْسَنُ اِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ﴾ (الإسراء: ۵۳) ، واته:
بهعهبدهگانم بلّ: کام قسه باشتره، نهوه بگهن، چونکه شهیتان
نیوانیان تیک دهدا، واته: لهمیانی تهعیری نارپیک و شهی
نارپیکو زبردا، بهینیان تیک دهدا، گومانی تیدا نیه تهعیری
رپیک و شهی جوان و بهنهزاکهت، چاکتر دهچیته دلی مروّفهوه.

۲- دل و دمروونی ساغو پاک و دلسۆز:

ههلبهته تهعیری به نهزاکهتو، وشهی جوانیش، بهزۆری له
دلّیکی پر له خۆشهویستی و دلسۆزو پاک و چاک و بی خلتهوه
پهیدا دهبی، خوشک و برا بهرپزو خۆشهویستهگانم! دلسۆزانه
دهلیم: حهیفه نهو دل و دمروونه که خوا بهپاک و چاکی و ساغو

سه لاهمه تیی پیی داوین، وهك خوا دمه رموی: ﴿يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا

بَنُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٩﴾﴾ (الشعراء: ۸۸ - ۸۹)،

واته: ئه و رۆژه نه سامان و نه کوران دادی کهس نادهن، مه گهر کهسی به دلیکی ساغو سه لیمه وه بیته وه لای خوا.

ئایا حهیف نیه ئه و دله که ده توانین پری بکهین له خوشه و یستی خوا، خوشه و یستی پیغه مبه ر ﷺ، عه زمه ته و گه وره یی خوا، دلسوزی بو ئیسلام و مسوئلمانان، حهیف نیه پری بکهین له بوغزو غهرمزو کینه و هسه دو کیرو، ئه و سیفه ته پیسانه، ئه وانه هه موویان زبل و زالن! ئنجا تو تهنه که ی زبل، شتی جوانی تی نا که ی، به ئکو شتیکت پیویست نه بی، بو نمونه کلینیکس، دمیخه یه تهنه که ی زبله وه، ئنجا ئه و دله مان حه یفه بیکهین به تهنه که ی زبل و، پری بکهین له بوغزو کین و غهرمزو هسه د و کیرو... هتد، به راستی سته م و حه یفه!

دمبی له خوشمان وریابین و، پیمان وانه بی: که ئه و شتانه ئیمه ناگر نه وه، چونکه جاری وا هه یه، شه یطان به وهش فیلمان لی دهکا!

ئایا پیغه مبه ر ﷺ به کیی فهرمووه: خوتان له هه سوودی بپاریزن، چونکه هسه د چاکه کان ده خوات، وهك چۆن ناگر دارو

تهخته دهسووتیښی: (ایاکم والحسد، فإن الحسد يأكل الحسنات،
کما تأکل النار الحطب) رواه أبو داود: ۴۹۰۳، بیګومان به هاوډلآن
(صحابه) کهواته: هاوډلآن نهګهري هه ټووه تووشی حهسه د بڼ.

ههروها نایا به کیی فهرمووه: خوټان له خوږه زلګریی (ګر)
بپاریزن و، هه ګهس توژقائیک کیږی له دل دا بی ناچیته
به ههشت: (لا یدخل الجنة من كان في قلبه مثقال ذرة من کبر)
رواه مسلم: ۹۱. بیګومان به هاوډلانی فهرمووه.

ههروها نایا خوا به کیی فهرمووه: خوټان له بهدګومانیی (سوء
الظن) بپاریزن؟ که خوی پهروردګار دهفهرموئ: ﴿يَتَأْتِيَ الَّذِينَ
ءَامَنُوا أَجْتَبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَحْسَبُوا وَلَا يَغْتَبَ
بَعْضُكُم بَعْضًا﴾ (الحجرات: ۱۲)، بیګومان به ئیمانداران
دهفهرموئ، پیس هه موو کهس به هاوډلانی فهرمووه، کهواته: با
ئیمه پیمان وانه بی که عهفوو ګراوین لهو ګوناهاه ګه وړانه، لهو
سیفه ته نزم (رذائل) ه دروونیپانه، به لکو به پیچه وانه وه: من
بوم درکه وتوه: مروؤ تاګو پیګه و پایه ی بهرتر بی، زیاتر
نهګهري نهوهی ههیه تووشی نهو عه یبه دروونیپانه بی.

کی تووشی حه سادته و، خوګوتان بو زعمامهتو، خوږه زلګریی و
...هتد ده بی؟ بیګومان نهوهی که بهرپرس و کار به دهسته و

خەلگى بەدەورەمۇيە ، چونكە خەلگى سادە، كەمتر ئەو
نەخۇشيانەيان تووش دەبن.

لە ژياننامەى (عبدالله بن مسعود) دا ھاتووہ خوا لىيى رازى بى
كە رۇژىك ئاۋرى دايەوہ بينى كۆمەلە كەسىك وەك رېزلىگرتن
لە پشتى دەرۋىشتن، گوتى: ئىشېكتان بەمنە؟
گوتيان: نەخېر.

گوتى: ئەوہ بۇ كابراى شوېنگەوتوو زەبوونىيەو، بۇ باباى
شوېنخراو (متبوع)يش لە خۇباىى بوونە!

واتە: وەرن لە تەنىشتەم بېرۇن، بۇچى بەدوام كەتوون؟!

ھەرۋەھا رۇژىك (عمر بن الخطاب) خوا لىيى رازى بى (أبي بن
كعب) دەبىنى كۆمەلە خەلگىك لە پشتى دەرۋن، لىيى توورە دەبى
و ھەمان قسەى (ابن مسعود) دووبارە دەكاتەوہ: (فإنها ذلة
للتابع، فتنة للمتبع)^۱ ئنجا وا پېدەچى ئەو تەعبىرە قسەيەكى
باو بووبى لە نىو ھاوہلەن دا.

مەبەستەم ئەوہيە: با خۇمان بېاريزىن لەو رەۋشتو رەفتارو
ئاكارانەى كە دزيون و نارېكن، با ھەمىشە خۇمان بېشكنين و،

^۱ سنن الدارمي: ۵۲۲، و (الكتاب المصنف) لايىن أبى شيبة: ۲۶۵۳۱.

هه‌رگیز خاتری خو‌مان نه‌گرین و، پیمان وابی ئیمه له هه‌موو
(ئاو)ان په‌ریوینه‌وه، پێویستمان به‌و ورده شتانه نابیتا نه‌خێر
ئهو‌انه ورده شت نین، گونا‌هی گه‌وره‌ن و، خ‌وای په‌رومردگار زۆر
به‌گه‌ورمیی باسی کردوون.

۳- با ته‌رازوومان شه‌ریعه‌تی خوا بی نه‌ك می‌زاج و طه‌بیعه‌تی خو‌مان:

به‌پێزان! با ئیمه ته‌رازوو و پێو‌رمان بۆ هه‌ڵسه‌نگاندنی: گونا‌هو
چا‌که‌و، خ‌ێرو شه‌ر، قورئان و سوننه‌ت بی، می‌زاج و ته‌بعی
خو‌مان نه‌بی، جارێك باسی ئه‌وه‌ کرا ب‌رایه‌کی ئیمه،
به‌پرسێکمان تۆقه‌ی کردبوو له‌گه‌ڵ ئافه‌رت، منیش گوتم:
به‌هه‌رحال ئه‌گه‌ر ئه‌و ئه‌وکاره‌ی کردبی، گونا‌هیکی گچ‌که‌ی
کردوه، فه‌رموون: ئه‌وه قورئان و سوننه‌ت و شه‌ریعه‌ت، تۆقه
کردن له‌گه‌ڵ ئافه‌رت دا، هه‌روه‌ك نه‌زمره، گونا‌هیکی گچ‌که‌یه،
چون‌که گونا‌هی گچ‌که ئه‌ومیه سزای دنیا‌یی، یان هه‌ر‌ه‌شه‌ی
قیامه‌تی له‌سه‌ر نه‌بی، هه‌ڵبه‌ته نه‌زمره هاو‌پینه‌کانی هه‌ر
حه‌رامن، به‌لام نه‌ سزای دنیا‌ییان له‌سه‌ره، نه‌ هه‌ر‌ه‌شه‌ی
قیامه‌تی، گونا‌هی گه‌وره (کبیره)ش پێناسه‌که‌ی له‌لای زۆربه‌ی

زانایان ئه‌وه‌یه، که: سزای دنیایی یان هه‌ر‌مه‌ش‌ه‌ی قیامه‌تی
(عقوبة دنیویة، أو وعید اخروی) له‌سه‌ر بی.

ئنجای گوتم: به‌لام پاشمله زه‌م‌کردنه‌که‌ی ئیوه‌ بوی، غه‌یبه‌ته‌و
غه‌یبه‌تیش گونا‌هی گه‌وره‌یه! ئیوه‌ به‌ حساب لۆمه‌ی براه‌ه‌کتان
ده‌که‌ن که گونا‌ه‌یک‌ی گچ‌که‌ی کردوه، که‌چی بۆ‌خۆ‌تان گونا‌هی
گه‌وره‌ ئه‌نجام ده‌ده‌ن و، په‌نگه‌ هه‌ر فیک‌ریش‌ی پ‌ئ‌ نه‌که‌ن!! به‌ئ‌ی
ده‌م‌ی پ‌ی‌وه‌رو ته‌رازوومان قور‌ئان و سونه‌ت و شه‌ریعه‌ت بی، بۆ
هه‌له‌سه‌نگاندنی چاکه‌و خراپه، نه‌که‌ عورف و عاده‌تی کۆمه‌لگا.

**بر‌گه‌ی دووه‌م: چاوبه‌خۆ‌دا گ‌یرانه‌وه له‌سه‌ر ئاستی کۆمه‌ل‌ئ‌ی
مسو‌لمانان:**

با سه‌رنج بده‌ین خ‌وای په‌روم‌ردگار چۆن باسی کۆمه‌ل‌ئ‌ی
مسو‌لمانانی کردوه:

(۱) ﴿ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ ﴾ الحجرات: ۱۰، واته: بر‌واداران ته‌نیا
بران، واته ناگونج‌ی بر‌وادار‌بن و برا نه‌بن، ئه‌وه وه‌که‌ پیاوانیان و،
وه‌که‌ ئافه‌ره‌تانیشیان خوش‌کن و پ‌یکه‌ومش خوش‌ک و بران.

(۲) ﴿وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ﴾ (التوبة: ۷۱)،
تهماشای فەرهبه ننگه گانی زمان بکهن: (أولياء) کوئی (ولی)یه،
(ولی)یش ئهسلای خوئی له (ولی)موه هاتوه، ﴿لِيلِيَنِي مِنْكُمْ أُولُوا
الْأَحْلَامِ وَالنَّهْيِ﴾^۱ (لِيلِيَنِي: ليقربني) یانی: با خاو من عهقل و
تیگه یشتوو هکانتان لیّم نزیك بن - لهکاتی نو یژگردن دا - ،
کهواته (ولی) یانی: (قرب).

(ولی)یش بهمانای: خویشویست (منجب) و، بهمانای مشوور خوړو،
بهمانای هاوکارو، بهمانای پشتگیرو، بهمانای سه‌ره‌رشتییکار،
دی، ئنجا ئافرمتان و پیاوانی بر وادار دمبئ ئاوا بن و، هه‌موو ئهو
چهمک و واتایانه، له‌نیو: ﴿وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ
بَعْضٍ﴾ دا، گۆدەبنه‌وه.

جاری وا هه‌یه که هه‌ست ده‌که‌م برایه‌ک، خوشکێک تووشی
گرفتێک بووه‌و، وه‌ک پێویست له‌گه‌ڵیدا هاودمرد نیم، گله‌یی له
خۆم ده‌که‌مو، ده‌لێم: دیاره ئیماننه‌که‌م ته‌واو نیه، ئه‌گه‌رنا خوا
ده‌فه‌رموی: ئیماندارانی پیاو و ئافرمت: مشوور خوړو دۆست و
پشتیوان و خو‌شه‌ویست و دڵسوژی یه‌ک‌دین، ئه‌ویش تووشی

^۱ صحیح مسلم: ۴۳۲، و جامع الترمذی: ۲۱۱، و مسند أحمد: ۴۲۲، و السنن
الکبری للنسائی: ۱۱۲۰۸.

ئازاپك بووه، تووشى نارمحه تىيەك بووه، بەلام وەك پېويست
دلم بۆى نا ئىشى، ديارە ئيمانەكەم تەواو نىيە، چونكە ھەتا
ئيمان تەواوتر بى، دۆستايەتى (موالە) ت بۆ ئەھلى ئيمان
باشتر دەبى، براپەتتى و خوشەويستى و دلسۆزى و بەتەنگەو
بوونت، بۆيان باشتر دەبى.

حوكمى پابەندىيە بەرنامە و كارنامەو:

بەرپىزان! ئىمە كۆمەللىكىن لەسەر بەرنامەيەك كۆبووينەو:
ئەو پەپرموو پرۆگرامى نىوخۇمانە، ئەو ئەو بىست و پىنج
(۲۵) بىنەما شەرىيەن، كە شەرحمان لەسەر كردوون، پاشان
ئەو كارنامە (لائحە) كانى ھەر كام لە ئۆگەنەكانن، ئايا پابەندىيە
بەوانەو تەنيا شتىكى خۇبەخشانەيەو، دەتوانىن پابەند بىن و،
دەشتوانىن پابەند نەبىن؟ بە دىنىيەو نەخىرو لەو بارمەش
بەلگە زۆرن، بۆ نمونە:

يەكەم: بىنچىنەيەكى شەرىيە: ھەر شتىك فەرزىك پەكى
لەسەر بگەوى فەرز دەبى: (مالا يتم الواجب إلا به، فهو واجب)،
ئىنجا ئەو ئامانجە شەرىيەنەي ھەمانن، بۆمان تەحقىق نابىن،
بەبى كارى ھەرموزى و پىكەومىي و، ئەو كارەش ناگرى بەبى

پابه‌ندبوون به به‌نامه و په‌پرو و کارنامه‌کانه‌ود، بویه
پابه‌ندایی به به‌نامه و کارنامه‌ود، فه‌پرو.

دوود: بنچینه‌یه‌کی شه‌رعییه، ئامرازه‌کان حوکمی
ئامانجه‌کانیان هه‌یه: (للوسائل حکم المقاصد)، که‌واته: وه‌ک
چۆن ئامانجی چه‌سپاندنی خواجه‌یه‌گرتن (التوحید) و
دادگه‌ریی، فه‌پرو، ئه‌و ئامرازو هۆکارده‌ش که په‌کیان له‌سه‌ری
که‌وتود، فه‌پرو.

۳) فه‌رمایشتی پیغه‌مبه‌ره ﷺ: (المسلمون علی شروطهم، إلا
شرطاً حرم حلالاً أو أحلاً حراماً). رواد الترمذي: ۱۳۵۲ عن عمرو
بن عوف و صححه الألبانی.

واته: مسوولمانان پابه‌ندن به مه‌رجه‌کانی خویانه‌ود، مه‌گه‌ر
مه‌رجیک هه‌لایکی چه‌رام کردبی، یان چه‌رامیکی هه‌لال
کردبی.

واته: له‌گه‌ل ده‌قیکی شه‌رعیی دا دژ بی، ئه‌وکاته ئه‌و مه‌رجه
هیچ ئیعتیباری پی ناکری، ئه‌گه‌رنا ئه‌ودی که له‌سه‌ری ریک
ده‌که‌وین، ده‌بی پیکه‌وه پی‌ودی پابه‌ند بین.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

٤) (عمر بن الخطاب) خوا لیبی رازی بی گوتووویه تی: (الأرض
الأرض بانه لا إسلام إلا بجماعة، و لا جماعة إلا بإمرة، و لا إمارة
إلا بطاعة، فمن سؤده قومه على الفقه كان حياة له و لهم، و من
سؤده قومه على غير فقه، كان هلاكاً له و لهم) سنن الدارمي: ٢٥١
و ٢٥٢ و ٢٥٧.

واته: زمین بپاریزن و نیشته جی بن، چونکه ئیسلامه تی به
بی کومه ل بوون نابی، کومه لبوونیش به بی فرماندهیه تی نابی
و، فرماندهیه تیش به بی گویرایه لی نابی، هر که س
خه لکه که ی له سهر بناغه ی تیگه یشتن بیکه نه بهرپرسیان، مایه ی
ژیانه بو خوی و نه وانیش و، هر که سیش خه لکه که ی بی
نه وه ی شارهبابی، بیکه نه بهرپرسیان، مایه ی فهوتانی خوی و
نه وانیشه.

٥) بهنده صالحه که له گه ل موسا (عليه السلام) دا مهرج ده گری :
﴿فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَقَّ أَحَدٌ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا﴾ (٧٠) ﴿الكهف: ٧٠،
هیچ شتیکم لی مه پرسه، تا کو خوم بوت باس ده که م.

به لام موسا سی جاران مهرجه که ده شکینی، پاش نه و سی جاره،
ده لی ته و او، گله یی نامینی، چونکه نه یه توانی پابه ند بی به
مهرجه که وه: ﴿قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبْغُ فَأَرْتَدَّا عَلَىٰ آثَارِهِمَا

قَصَصَا ﴿٦٤﴾ فَوَجَدَا عَبْدًا مِّنْ عِبَادِنَا ءَاتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِّنْ عِندِنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِمَّا لَدُنَّا عِلْمًا ﴿٦٥﴾ قَالَ لَهُ مُوسَىٰ هَلْ أَتَيْتُكَ عَلَىٰ أَن تُعَلِّمَنِي مِمَّا عَلَّمْتَ رُشْدًا ﴿٦٦﴾ قَالَ إِنَّكَ لَن تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٦٧﴾ وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا ﴿٦٨﴾ قَالَ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ﴿٦٩﴾ قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ أُحْدِثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٧٠﴾ فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ خَرَقَهَا قَالَ أَخَرَقْتَهَا لِتُغْرِقَ أَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا ﴿٧١﴾ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَن تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٢﴾ قَالَ لَا تُؤْخِذْنِي بِمَا نَسِيتُ وَلَا تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي عُسْرًا ﴿٧٣﴾ فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا لَفَيَا غُلْمًا فَفَقَتَاهُ قَالَ أَقْتَلْتُ نَفْسًا زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍ لَّقَدْ جِئْتَ شَيْئًا نُكْرًا ﴿٧٤﴾ * قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَّكَ إِنَّكَ لَن تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٥﴾ قَالَ إِن سَأَلْتُكَ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا تُصَِّحْنِي قَدْ بَلَغْتَ مِن لَّدُنِّي عُذْرًا ﴿٧٦﴾ فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا أَتَيَا أَهْلَ قَرْيَةٍ اسْتَطْعَمَا أَهْلُهَا فَأَبَوْا

أَنْ يُضَيِّفُوهُمَا فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ أَنْ يَنْقَضَ فَأَقَامَهُ^ص
 قَالَ لَوْ شِئْتَ لَتَّخَذْتَ عَلَيْهِ أَجْرًا ﴿٧٧﴾ قَالَ هَذَا فِرَاقُ بَيْنِي
 وَبَيْنِكَ سَأُنَبِّئُكَ بِتَأْوِيلِ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿٧٨﴾ ﴿

الكهف: ٦٤ - ٧٨

(٦) با ئهه فهرمایشتهی پیغمبر ﷺ تهماشای بکهین، ئنجا با
 بزانی تهبایی و ریگی نیوخومان، بهپی ئهه فهرمایشته، تا ج
 راددهیهکه: (السلم أخو المسلم، لا يظلمه ولا يظلمه، ومن
 كان في حاجة أخيه، كان الله في حاجته، ومن فرج عن مسلم كربة،
 فرج الله عنه بها كربة من كرب يوم القيامة، ومن
 ستر مسلماً، ستره الله يوم القيامة) ^١.

واته: مسوئمان برای مسوئمانه، (ههروهها مسوئمان خوشکی
 مسوئمانه)، نهزوئمی ئی دهکاو، نه تهسلیمی دهکا، ههکهسیکیش
 هاوکاری براییهکهی خوئی بکا، خوا یارمهتی دهداو، هه
 کهسیک خهمیک، له مسوئمانییک برهویئی، خوا خهمیک له
 خههکانی قیامهتی ئی دهرهویئیو، ههکهسیک مسوئمانییک
 بهوشی، خوا له قیامهت دا دهپوشی.

^١ صحیح البخاری: ٣٣١٠، و صحیح مسلم: ٢٥٨٠.

پۆشىنى مسوئەلانىك واتە: عەيىبى ھەيەو ھەر تۆ پىي دوزانى،
بۆيە بېيۇشە، مادام مافى خەلگىكى دىكەى پىيود پەيودست نىە،
بەلام ئەگەر زولمى لە كەسلىك كوردى، تۆ عەيىبەكەى بۆ
بېۇشىو، سەردىجام ئەو لايەنەى بەرامبەر مەزلووم بى، ئەود
جىايە، دەبى وردىن و، وەك پىغەمبەر ﷺ مەبەستى بوود،
ئاوا لە فەرمائىشتەكانى تى بگەين، ئەود راست نىە ھەر ھەلەيەك
بۆ خەلگ پەردەپۇش بگەين، با ھەقى خەلگى دىكەشى لەگەل
زايە بى! ياخود با جەمەكەش زەردىبار بى، بلى با ھەر پەردە
پۇشى بگەم! نەخىر نابىو، ئەود نە دىسۆزىيە بۆ باباى
خەتابارو، نە دىسۆزىيە بۆ جەمەكەش، بەلكو بۆخۇشت بووى
بەكەسلىك كە ھاوكرىيت كردود، لەسەر گوناھو دەستدرىژى.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

پېنچ بنه‌مای گرنگی کارى به کومه:

ئېمه له‌کارى پېکه‌وه‌پېماندا، پېويستېيمان به چەند بنه‌مايه‌ک
هه‌يه، پېم وایه گرنگ‌ترینيان ئەم پېنجه‌ن:

(۱) رېز له يه‌کدى بگرين:

پېويستېيمان به‌رېزى دووسه‌ره هه‌يه، سه‌رو‌خوار، هه‌موو لایه‌ک
ده‌بى رېز له‌يه‌کدى بگرين، هه‌موو مرؤفیک پېويستى به رېز
لېگرتن هه‌يه، هه‌موو مرؤفیک پېويستى به ته‌قدیرکران هه‌يه،
بۆیه هه‌رگیز حاکیمانه‌و ئامیرانه‌ له‌گه‌ل ئه‌وانه‌ی که له‌به‌ر
ده‌ستان دان، یان له‌خوار ئی‌وه‌وه‌ن، مامه‌له‌ مه‌که‌ن، هه‌میشه
برایانه مامه‌له‌ بکه‌ن.

(۲) قسه‌ی خو‌ش و رو‌وى خو‌ش و گفت و لفتى شيرين:

ئینسان ده‌بى خو‌ی له‌سه‌ر قسه‌ی شیرین و رو‌وى گه‌ش راپېنن، له
کتیپیکدا خو‌پندوو‌مه‌ته‌وه‌ ده‌لئى: زمرده‌خه‌نه پېويستى به
سێزده (۱۳) ماسوولکه ده‌کا له‌ده‌م و چاودا، (پزیشکه‌کان زیاتر
ئه‌وه‌ ده‌زانن) به‌لام که‌سێک خو‌ی مۆر بکاته‌وه‌، خو‌ی گرژ بکات،
پېويستى به‌ هه‌شتاو ده‌وت (۸۷) ماسوولکه هه‌يه! من جار‌جار
به‌ يه‌کێک له‌ مندا‌له‌کانى خو‌م ده‌لیم: رۆله‌ گیان! بۆچی ئه‌و
مه‌سه‌ره‌فه زۆره‌ ده‌که‌ی! هه‌شتاو ده‌وت ماسوولکه‌ت ده‌جوولئ،

تاگو خۆت مۆن دهكەي! خۆت ڤوو خۆش بكه، بهرامبه رهكه شت
پيى خۆش دهبيو، بو خۆشت مورتاح تر دهبي.

(۳) پيكه وه ڤاويژ كردن:

به ئي بيگومان دهبي خوراي به قسه ي سهري بكا، به لام سه ره وهش
دهبي ڤاويژ به خوارموه بكا تو سوود له عه قلى ببينييت، خواش
ڤاويژ پيكه وه كردنى كردۆته بناغه ي كاروبار به ڤوه بردنى
مسوئلمانان: (و امرهم شورى بينهم) الشورى ۲۸-.

بو نموونه: پيى بلئ: به نياز م ڤرياريكي وا بدهم، ئنجا پيش
ئوهي ئه مه بيته بريار، پيت چۆنه؟ به تايبه تي كه دهجي بو
شوينيك و تو شارمزا ئه و شوينه ني.

(۴) گوي بۆگرتن و به قسه كردن (السمع والطاعة):

به بي ئه مهش كاري پيكه وه يي و به كۆمه ل هه رگيرز
به ڤوه ناچي، پيشتريش گوتمان: كه (سنن الدارمي) له (عومه ري
كوري خه تتاب) موه هي ناويه تي: (لا اسلام بلا جماعة، ولا جماعة
بلا إمارة، ولا إمارة بلا طاعة) واته: ئيسلام به بي جه ماعه ت، نابي
(مسوئلمانان كۆنه به وه، كوا مسوئلمانه تي له كوي پهيدا دهبي،
ئه گه ر مسوئلمانان ڤرژو بلاوبن، ئيسلام به بي كۆمه ل بووني
مسوئلمانان نابي) كۆمه ل بووني مسوئلمانان يش به بي گه ورايه تي،

به‌بى فەرمانده‌یه‌تى نابى، فەرمانده‌یه‌تیش به‌بى به‌قسه‌گران،
(گوئى راپه‌ئى) نابى.

وهك جارى ديكه‌ش باس گراوه: جارىكيان مه‌فرزميه‌گمان بووه،
يه‌ككيان به‌رپرسیان بووه، به‌رپرسه‌كه‌يان گوتوویه‌تى: ده‌چين
بو فلاڻ شوين، به‌م رپیه‌دا، يه‌ككى ديكه‌يان گوتوویه‌تى، نه‌خیر
ده‌بى لی‌ره‌وه برۆين، ئه‌ویش گوتوویه‌تى: ئاخ‌ر من ئه‌میرم!
گوتوویه‌تى: راسته‌ تو ئه‌میری به‌لام نابى، له‌ قسه‌م ده‌رچی!
بی‌گومان نابى وابى، به‌رپرس ده‌بى به‌قسه‌ی بکری: (إنما جعل
الإمام لیؤتم به) ئیمامو پیشه‌وا، بو پیش نوێزی، ده‌بى چاوی
لی‌بکری و بکریته سه‌رمه‌شق..

به‌لام هه‌مووی هه‌ر خوی پی له‌ ئیمامه‌كه‌ باشت‌ر بی‌و، پی‌ی وابى
كه‌ نه‌خیر من و تو فەرمان نیه‌و، تو ده‌بى به‌ قسه‌ی من بکه‌ی!
بی‌گومان هه‌رگیز کاری هه‌رموزی ناوا ناکری.

5) ده‌بى به‌ سیفته‌ به‌رزمكان (فضائل)وه‌ پیکه‌وه‌ مامه‌له‌
بکه‌ین:

پی‌م وایه‌ يه‌كك له‌ خاله‌ لاوازه‌كانی لایه‌نه‌ ئیسلامیه‌كان له‌
کاری ئیسلامی دا، ئه‌وه‌یه‌، كه‌ له‌سه‌ر یكه‌وه: قیاده‌ زیاتر
جه‌ختی له‌سه‌ر لایه‌نی گوێگرتن و به‌قسه‌کردن (السمع والطاعة)

کردۆتەوهو، زۆر ئاوری نەداتەوه لهوه که خەڵک فێری داهینان و
رای خو گوتن، بکات - هەلبەت له قالی ئهدهب دا - له
سهريکی دیکهشهوه: لهسهه ئاستی بنکه (قاعدة) هی وا ههیه
پێی وایه کاتیك داهینان دهی، که تو لهسهرووی خووت
ههنگهريیهوه! نا، لێی ههلمهگهريوه! تهماشای هاوهلان بکهن
(خوا لێیان رازی بێ)، بۆ نموونه: (الحباب بن المنذر) له جهنگی
(بدر) دا دزمانی که شوینهکه - که پیغمبههري خوا دیاری
کردوه - باش نیه لهرووی ستراتیژی جهنگیهوه، بهلام
یهکسهه دهپرسی: (یا رسول الله ﷺ) أهذا منزل أنزلک الله إیانا، أم
هي الحرب والرأي والمکیده؟ واته: ئهی پیغمبههري خوا! ئایا
ئهمه مهزلیکه خوا فهرموویهتی دهی لێره بارگه بخهین،
یاخود تاکتیکی جهنگیهوه بۆچوونی خوته؟ ئهویش دهفهرموی:
(بل هي الحرب والرأي والمکیده)، بهکو ئهمه جهنگو تاکتیکو
بۆچوونی خوتمه؟ ئهویش بۆی روون دهکاتهوهو دهلی: ئێره باش
نیه و بهلگهی بۆ دههینیتیهوه، پیغمبههريش ﷺ گوئی بۆ
دهگری و دواپی دهفهرموی: (لقد أشرت بالرأي)، رای راست هی
تویه، نهک ئهوهی من.

¹ السيرة النبوية لابن هشام، ج ٢ ص ٣٣٦.

مه به ستم نه وديه كه دهگونجی له خوار دود كه سیک شتیک
بزانی و، بهر پر سه که ی فیکری پی نه شکابی، به لام با له قالبی
نه دد بدا بیخته روو، نه که به رخنه گرتن و، یاخی بوون و
سه ریچی کردن، که دواپی ئیشه که تیک دهچی و، نه و
بهر پر سه نه و قسه یه ی لی ودر ناگری، چونکه زور جار حه قیش
نه گهر به شیو دیه کی ناحه ق بخریته روو، قبول ناکری، هه روه ک
جاری وایه: ناحه قیش به شیو دیه کی حه ق بخریته روو،
به شیو دیه کی جوان، ودر ده گیری، به لام حه قیش به شیو دیه کی
ناریک بخریته روو، ودر ناگری، هه ربویه ش جوان گوتراود: (أ امر
بالعروف بالمعروف، وأنه عن المنکر لا بالمنکر)، واته:
به شیو دیه کی په سند فه رمان به په سند بکه و، ریگری له
ناپه سند بکه، به لام به شیوازیکی ناپه سند نا.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

برگهی سییه م: چاوبه خودا گپ رانه وه له سه ره ئاستی کۆمه لگا

زۆر جار له بیرمان ده چیته وه که ئیمه نوینه ره ئیسلامیکین، که قورئانه که ی: بیر خه ره وه ی جیهانیان (ذکر للعالمین) وه، پیغه مبه ره که شی ﷺ به زمییه بۆ جیهانیان (رحمة للعالمین)!! هه ره وه ها له بیرمان ده چیته وه که ئیمه نوینه رایه تی ئیسلامیک ده که ی، که هی ئیمه نیه، هی خوایه و بۆ هه موو خه ئکه، بۆ هه موو به شه ره، بۆ هه موو مرۆفه کان، بۆیه ده بی له و باره وه ش به خۆماندا بچینه وه مو، چا و به خۆماندا بگپینه وه مو، خۆمان کوشمه ئه نه که ی، خۆمان بچووک نه که ی نه وه له چوارچیه وه قالیکی گچکه داو، پیمان وابی ئیسلام هه ره هی ئیمه یه، یان پیمان وابی: هه ره ئیمه له سه ره حه قین و ته نیا ئیمه هه ی، ئه و ته عیبه که له سووره تی (الانبیاء) دا هاتوه، زۆر سه ره نجی راکیشاوم، که خوا ی په ره مر دگار ده فه رموی: ﴿وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزُّبُرِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرْثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ﴾ (١٠٥) الانبیاء، واته: به دلنیایی له زه بووردا نوو سیوما نه، تۆمارمان کردوه (وهک یاسایه کی خۆمان) دوا ی ته ورات، ﴿الذِّكْرِ﴾ یانی: ته ورات، که بهنده شایسته کانم زه وی به میرات ده گرن.

ئىمە ھەر ۋا ھالىي بووين كه ئەو بەندە شايسانە برىتى بن له
(صالحەكان، ئەھلى نوڭرو تاعەت و رۇزۋو و، ئەو جۆرە كەسانە)،
كەچى سەپرى سەرزەمى دەكەين، بەو تىگەشتە بى، صالحەكان
ھەموويان بىدەسەلات و دەستەپاچەن، يان بى قەۋارى سىياسىين،
يان ئەگەر دەۋلەتەشيان ھەبن، دەۋلەتى بى ئىرادەمۇ كۆلۈڭى كراون!!
كى ئىستا حاكەمە لە دنياڧا؟ ئەۋانەى كە شايسەن، شايسە بەو
ۋاتايە كە ھۆكارەكانى ھوكمرانىيان بۇخۇيان فەراھەم ھىنانون،
ياساكان (سەن)ى خۇايان لە گەردووندا بۇخۇيان دۇزىنەۋە،
ھۆكارەكانى ھىزو پىزىيان لە خۇياندا ھىنانەۋەدى، ئەۋانە ئىستا
دەستۇرۇشتە و ھوكمرانن، چۈنكە تەننەت پىغەمبەرىش ﷺ
كە شتەك دەفەرمۇى، چ جەى خوا كە شتەك دەفەرمۇى، نابى
لەگەل ۋاقىعدا تەك بگىرى.

ھەروەھا ئىرمەۋە ئامازمىەك دەكەين بەو فەرمۇدەيەش كە
دەفەرمۇى: (ما أفلح قوم وثوا أمرهم امرأة) البخاري: ۲۴۵۶، و
النسائي (۴۲/۲) و الحاكم (۱۱۸/۳)، و أحمد (۴۳/۵). ۋاتە: كۆمەلەك،
ئافەرتەك بگەنە بەرپەرسى خۇيان سەرفراز نابىن.

يەكەك بۇى ھەيە بلى: ئەدى (ئەندىرا غاندى) لە ھىندو،
(ئەنجىلا مىركل)ى ئەلمانىاۋ، (گۆلدا مائىر)ى سەركۈك ۋەزىرانى
ئىسرائىل، و (تاتشەرى) بەرىتانىا، ئەو ئافەرتەنە ۋەلەتەشيان

به‌پړوه بردومو، خه‌لک و ولاته‌کانیشیان لییان به‌هرمه‌ند
بوون، لییان نه‌چوونه خه‌ساری، وهک زوربه‌ی ههرمزوری پیاوه
دیکتاتور هه‌کوهرانه‌کانی ولاتانی مسولماننشین!!

ئنجای بیگومان: (لن یفلح قوم) مه‌به‌ست پیی سوودمه‌ند نه‌بوونی
دنیاپی یه، نه‌ک هی قیامه‌تی، چونکه فارسه‌کان نه‌وکاته
نه‌هلی دین نه‌بوون، نه‌هلی ئیسلام نه‌بوون، تا‌کو به‌هرموی: بۆ
قیامه‌تی سهر‌فراز نابن، به‌لکو یانی: بۆ دنیا‌یان فازانج نا‌که‌ن،
که‌چی هه‌ندی‌ک گه‌ل و نه‌ته‌وه فازانج‌یشیان کردوه،
ئافره‌تیشیان کردوه‌ته کار به‌ده‌ست! که‌واته: یان ده‌بی بگوتری:
فه‌رمووده‌که وانیه، یان ده‌بی بلین: مه‌به‌ستی پیغه‌مبه‌ر ﷺ
شتیکی دیکه‌یه.

مه‌به‌ستم نه‌وه‌یه ده‌بی وریا بین، ئیستا نه‌م ئایه‌ته که بۆم باس
کردن: ﴿أَنْتَ الْأَرْضَ يَرْثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ﴾ سهر زموی
عه‌به‌ده صالحه‌کانم به میراتی ده‌گرن، ئیستا هه‌رچی عه‌بدی
صالح و نو‌یزکه‌رو خواناسه، بی ده‌سه‌لاته! که‌واته: چه‌مکی
وشه‌ی: (صالح) ههر نه‌وه‌نیه که ئیمه لیی تیگه‌یشته‌وین،
به‌لکو (صالح) یانی: شایسته، واته: نه‌وانه‌ی نه‌هلییه‌تیان هه‌بی،
ئیستا نه‌هلی کو‌فر نه‌هلییه‌تیان هه‌یه: ولاتیان به دامه‌زراوه‌کان
به‌پړوه ده‌بن، یاسا سهر‌ومره...هتد، کۆمه‌لیک هو‌کاری هیزیان

هەن! بەئى ئىمە دەبى لە مامە ئە لەگەل غەپرى خۆماندا، وریای
ئەووە بین، گە خوای زاناو توانا ئەم دنیاىە بەس بۆ ئىمە
دروست نەکردوو، هەر ئىمە تىدانین، یاساکان (سنن) ی خواش
(سبحانه وتعالی) لایەنگری (ئحیاز) یان تىدانیە بەرامبەر بە
ئىمە، ئىمە حەقى فیتۆمان نیە لەبەرەمبەر سیستم و یاساکانى
خوادا.

سەرنج بدەن! لەکاتىكى چەند مەترسیداردا، لە جەنگى
ئوچوددا، مسوولمانان کاتىك بى فەرمانىی خوا دەکەن،
تىکدەشکىن، پىغەمبەر ﷺ ئەو هەموو ئەزىيەتەى دەبى، چونکە
حەقى فیتۆمان نیە لەبەرەمبەر یاساکانى خوادا، خوای
پەرورەدگار دەفەرموى: ﴿لَيْسَ بِأَمَانِيَكُمْ وَلَا أَمَانِي أَهْلِ
الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَى بِهِ﴾ (النساء: ۱۲۳)، واتە:
بەخۆزگەو خەيالىلاوى ئیووە خواوەن کتیبان نیە، هەرکەس
خراپە بکات، پىی سزادەدرى... ئەووە بزانی: هەرکەسێک خراپە
بکا، سزای دەدری ئەووە، مسوولمان بى، یان نامسوولمان بى.

بۆ مامە ئەشمان لەگەل کۆمەلگادا، وەك ئەم کارو جموجۆلە
ئىسلامیە، پىویستە چەند بنەمايەك رەچاو بکەین:

(۱) دەبىي دىئوسۇزىي و بەتەنگەۋە بوونمان ھەبىي بۇ خەلك: (الدين: النصيحة...) رواه مسلم: ۵۵.

(۲) دەبىي دادگەرىي و چاكەكاريمان لەگەتايان ھەبىي، لەبوارى مامەلەو ھەلسوكەوت دا: ﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ﴾ ﴿۹۰﴾ النحل: ۹۰.

(۳) دەبىي بانگەۋاز بۇ چاكەۋ، فەرمان بە پەسندو رېگىرى لە ناپەسنديان، لەگەلدا ئەنجام بەدين: ﴿وَلْتَكُن مِّنكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ ﴿۱۰۴﴾ آل عمران: ۱۰۴.

(۴) دەبىي ھەموو ئەمانەش بە پالئەرى بەزەبىي و پەرۋش و دل پېسووتان، لەسەر بناغەي چى بۇخۇمانمان پىي خوشە، بۇ ئەوانىشمان پىي خوش بىي: (لا يؤمن أحدكم حتى يحب لأخيه ما يحب لنفسه...) رواه البخاري: ۱۳، و مسلم: ۴۵. واتە يەككىكتان بىروا ناھيئەن(بروایه کی باش)، تاكو چى بۇ خۇي پىي خوشە، بۇ بروایه گەشىي پىي خوش نەبىي.

ههروهها پيڤغه مبهري خوا ﷺ فهرموويه تي: (.. و أحب للناس ما تحب لنفسك تكن مسلما) رواه الترمذي: ۲۳۰۵، و اللفظ له، و ابن ماجه: ۴۲۱۷، و حسنه الألباني.

واته: چيت بو خوت پيڤخوشه، بو خه لگيش پيٽ خوشي، دهبيه مسوئلمان (ي باش).

(ابن حجر العسقلاني) پروونكه رهوهي (صحيح البخاري) له شهرحي ئه و فهرموودهيهي پيشي دا، نووسيويه تي:

(.. و يحتمل أن يكون قوله: (لأخيه) شاملا للذمي أيضا، بأن يحب له الإسلام مثلا).^۱ واته: دهگونجي فهرمايشته كهي، (لأخيه) په يماندار (هاوولائي نامسوئلمان) يش بگريته وه، كه بو ويته: ئيسلامه تي بو پيڤخوش بي.

ههروهها سهرچاوهي پيشوو ههمان راي له (علي القاري) يشه وه هيئاوه، كه گوتوويه تي: {(قوله للناس) يحتمل التعميم، و يحتمل التخصيص بالمؤمنين)}^۲.

^۱ موسوعة: فتح الملهم بشرح صحيح الإمام مسلم، ج ۱ ص ۵۹۴ : للشيخ شبير أحمد العثماني.

^۲ سهرچاوهي پيشوو، ههمان بهرگ و لاپهره.

پيغهمبران (عليهم الصلاة والسلام) له بوارى مامه له و
هه ئسو كه وتدا، ئاوابوون، به لام كه ديينه نيو بوارى
به رنكار بوونه و هو دزايه تى، نه وه بازار يكي ديكه ديتته گوري.

پيم وايه ئيمه و هك ئيسلامى زور پيوستيمان به وه هيه، كه
له بوارى مامه له له گه له خه لك و كومه لگادا، به خودا چوونه وه
بكهين و، دنياستان ده كه مه وه، خواو پيغهمبرى خوا ﷺ پييان
خوشه له گه له هه موو كه س دا راستگو بين، بو هه موو كه س
دلسوز بين، له گه له هه موو كه س به رحم بين، چا كه كار بين، هيچ
گومان تان له وه دا نه بى و، گومان تان له وه دا نه بى كه خواو
پيغهمبرى خوا ﷺ پييان خوش نيه، مسوئمان ناريك بى،
ناراست بى له گه له خه لكى ديكه، كه به غه يره يان دمزانى، يان
نادلسوزيان بى و، خراپه يان بو به ئاوات بخوازي! وانيه، به ئى له
بوارى شهرو رووبه روو بوونه وه دا نه وه جيايه، به لام له بوارى
هه ئسو كه وتو مامه له دا، نابى هيچ كه س له مسوئمان
خوشخوئتر بى، دلسوزتر بى، چا كه كار تر بى، ليبورده تر بى،
پيغهمبرى ئيمه ﷺ هه به وه گرموى خوى بردوده ته وه و، هه
به و ه و ش و ايكردوه هه ميشه خه لك منه تبارى بى، له مه كه كه چى
ئى نه گرا؟ به لام دواى نه وه كه ده سه لاتي بوو له مه كه كه دا،
ده بينين پيغهمبر ﷺ چهنه به دل گه ورميى رهفتارى كردو،

بەدىلەگانی فەرموو: (اذهبوا فأنتم الطلقاء) واتە: بېرۇن بەرھەلدا
و دەستکراوەن، ئىنجا بۇ زانىارىيتان! (طلاق) يانى: بەرھەلداکان،
نەیفەرموو: (أحرار)، چونکە: كۆيلە نەبوونو، ئازاد بوون،
(طليق) پېچەوانەى (أسير) ه ، يانى: دىل نىن، بېرۇن ئازادن، بۇ
كۆى دەچن، بچن، نەك ئازاد بەماناى پېچەوانەى كۆيلە، بۆيە
فەرموويەتى: (اذهبوا فأنتم طلقاء)، يانى ھەر لەسەر ئەو
كوفرى خۇشتان بنو بېرۇن، نەیفەرموو: وەرن مسوئلمان بن،
چونکە مسوئلمانەتیی، قەناعەتە، تەنانەت (صفوان بن أمية) گە
دوايى پېغەمبەر ﷺ بۇ جەنگى (حنين) داواى چوارسەد (٤٠٠)
زى ئى دەکا، دەفەرموى: ئىشم پېيەتى، ئەويش دەلى: لىم
دەستىنى، ياخود وەك ئەمانەت؟ دەفەرموى: وەك ئەمانەت لىت
ومردەگرم، لە حالىك دا كە مسوئلمانىش نەبوو.

دوايى ھەندىكىان كە مسوئلمانىش نەبوون، يەكى ھەزار سەر
مەر، يان سەد خوشتران دەداتى، سەد خوشترى ئەوگاتە وەك
سەد ئۆتۆمبىلى دوايىن مۆدىلى نوئى ئىستا وابوو! مسوئلمانىش
نەبوون، بۇ ئەوۋى بزەن كە ئىسلام دلىان رادەگرى، كە دوايى
پېغەمبەر ﷺ وەك روونكردنەو و دلدانەوۋى پشتيوانەگان

^١ السيرة النبوية لابن هشام : ج ٤ ص ٢٤٣ ، ط ٢٠٠٦ م ، دار ابن الهيثم.

^٢ ھەمان سەرچاۋە ، ج ٤ ص ٢٥١ .

(انصار) كه دٿيان گهردى گرتبوو، فهرمووى: تۇزىك له چلگى دنيا دٿى ئهوانهم پى رڭرت، دٿى ئهوانهم پى خوش كرد، تهماشاي پيغهمبر ﷺ بكه، چهند دووربين بووه! بۇچى ئهو سامانهى بهوانهءا؟ چونكه ههركاميک لهوانه خهٿگيى زورى رمش و پرووتو ههٿخهٿتاوى بهدورهوه بوو، وهك ئهو حيزبه علمانيانهى ئيستا! زياتر لهبهر ئهوانى بووه و له دٿى خويىدا فهرموويهتى: ئهگهر دٿى ئهوانه راكيشم، خهٿكه رمش و پرووتهكه سهنگهرم لى ناگرنو، چى ديكه نابنه سووتهمهنى.

جاريك يهگيک لهو نهزانانه له مهجليسى پيغهمبر ﷺ دهى، كه دايکمان عائيشهش، لهوى دهىو، جارى هاوسهراى پيغهمبر نهخراونهته پشتى پهردهوه، گاىرا دهلى: ئهى موحهممهءا! ئهوه چى تويه؟ دهفهرموى: ئهوه خيزانه، دهلى: ئهوه قابيلى تو نيه، من ئافرهتيكم ههيه، جوانترين ئافرمتى عهربهانه، ئهوى ددهم بهتو! ئهويش دهفهرموى: نهخير (ئهوه ناکهه)، دواى كه دمروا، عائيشه دهلى: ئهى پيغهمبرى خوا! ئهوه گى بوو؟ دهفهرموى: (هذا الأحق المطاع في قومه) واته: ئهمه كهودهنيكى فهرمانبهريى بۇ گراوه له نيؤ خهٿكهكهيدا.

¹ سير اعلام النبلاء ، للذهبي، ج ٢ ص ١٦٧.

مہبہ ستم ئہودیہ کہ پیغمبر ﷺ ہندیك شتی کردود، وەك
مودارو ساچاندن و ردچاوکردنی واقع، ئیمەش وەك ئەو کارە
ئیسلامییە، پپووستیمان بەو شتانە دەگاتو، دەبی وردە وردە
ئەندامانی خۆمان حائی بکەینو، عەقلیان، دلیان فراوان بی، بو
مامەئە لەگەڵ دەرودە خۆمان، دەبی زۆر عەقل فراوان و دل
گەورە بین، ئەگەرنا ناتوانین ئەم کارە ئیسلامییە، ئەم پرۆژە
ئیسلامییە وا فراوان بکەین، ببیتە جیی ئومیدی خەلک و،
گرفت و کیشەکانی کۆمەلگاو، خەلک و دەوروبەری خۆمانی پی
چارەسەر بکەین.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

لە گیراوەیەك دا هاتووە ئەمە كەسیكە ئەگەر تووڕە بی، هەزار (۱۰۰۰) كەس
لە خەلكەكەى، شمشیرەكانیان لە كالانیان دەرەكێشن و دەلێن: كى بكوژین؟

دە (۱۰) سەرنج لەبارەى نىۋومرۇك و چۆنىەتى كارى

ئىسلامىيەۋە

بەرپزان! لەم تەۋەرىيەدا دە (۱۰) تىيىنى و سەرنج دەخەمەرۋو
لەبارەى نىۋومرۇك و چۆنىەتى ئەنجامدانى كارى ئىسلامىيەۋە،
ئەوانەش تىيىنى و سەرنجى خۇمن، لە ئەنجامى ئەزموونم لەنىو
كارو كاروانى ئىسلامىي داو، لە ئەنجامى خويئندەۋە و
تەفكرىنى خۇم لە كاروپرۇۋەى خۇمان و غەيرى خۇمان دا،
پىيان گەشتووم:

سەرنجى يەگەم: كارى ئىسلامىي بەشكە لە مسوئمانەتىي، نەك
بەدىلى بى:

كارى ئىسلامىي بەشكە لە دىندارىي و مسوئمانەتىي، نەك
بەدىلى بى، ئنجا ئەمە پىۋىستىي بەروونكردەۋمىيەو،
هەولەدەم لەبەرتىشكى ئەم ئايەتە موبارەكەدا، روونى
بەمەۋە: ﴿وَلَتَكُن مِّنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْعُرْفِ
وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (آل عمران:

۱۰۴) ، واتە: با له ئۆهدا با كۆمەئىك ھەين، (يان ئۆۈ كۆمەئىك
(بن) بانگەواز دەكەن بۇ چاكە، فەرمان دەكەن بە پەسندو، رى
دەگرن لە ناپەسندو، ھەر ئەوانەش سەرفرازن.

مەبەستم ئەۋەيە: ھەندىكمان وا دەزانين ئەو كارە ئىسلامىيەى
كە دەيكەين، بەدىلى مسوئمانەتييە، لە حائىكدا كە ئەۋە
بەرھەمى مسوئمانەتييە، يانى: پېشى دەبى مسوئمان بين: ئەھلى
ئيمان بين، شارمزاو بەرچاۋ روون بين، ئەھلى عىبادەتو تەقۋا
بين، ئەھلى تەزكىيە بين، خاۋەنى رەۋشتو ئاكارى بەرزبين، ئىنجا
دەتوانين كارى ئىسلامىيە بگەين، ھەلبەتە مەبەستم ئەۋە نيە،
وەك ھەندىك لە ئەھلى تەسەۋۋوف گوتوۋيانە: دەبى مەۋرۇ
نەفسى تەزكىيە بېتو، بېتە پېشەۋاۋ مورشىدى كامل، ئىنجا
دەست پى بگات! بەلگۈ پېم وايە مەۋرۇ لەميانى كاردا، زياتر
تېدەگاتو پى دەگات، بەلام مەبەستم ئەۋەيە كە ئەم كارە
ئىسلامىيەى ئېمە، بەدىل نيە بۇ دىندارىيى و مسوئمانەتيى!
پېمان وابى لەبەر ئەۋەى كارى ئىسلامىيە دەكەين، ئەۋە
شەفاعەتمان بۇ دەگا، ئەگەر لەروۋى ئيمان و عەقىدەۋە، لەروۋى
عىلم و مەعرفەتەۋە، لەروۋى عىبادەتو تەقۋاۋە، لەروۋى
ھەلۋەكەۋەتو رەۋشتەۋە، كەمتەرخەم بين، كارو چالاكىي

^۱ بېيى جۆرى (من)ى سەر (منكم) ئەگەر بۇ (تبعيض) بى، يان بۇ (بيان).

ئىسلامىي قەرەبىي ئىمان بۇ دەگاتەو! بەلگى بە
پېچەوانەو: كارى ئىسلامىي بە كەسانىك ئەنجام دەدرى، كە
پېشتر لە زاتى خۇياندا: مۇسۇلمانىكى رېك و پېك و باش بن، وەك
زۇرجاران گوتوومە: پاكسازى بە پاكەن دەكرى، چاكسازى بە
چاكەن دەكرى، راستكردنەو بە راستان دەكرى، ئەگەر بۇ
خۇت صالح نەبى، چۇن كۆمەلگا ئىصلاح دەكەى؟!

هەندىك جار وام دېتە بەرچاۋ: هەندىكەن تەنبا بەوئەندە كە
ئىنتىمامان ھەيە بۇ لايەنىكى ئىسلامىي، پېمان وايە ئەو
شەفاعەتمەن بۇ دەك، وەك چۇن هەندىك لەوانەى كە شېخ و
سەيىدن و پېيان وايە: چۇنكە بە درەختى رەمچەئەك (شجرة
النسب) دەچنەو سەر پېغەمبەر ﷺ، ئەو لە ھەموو ئاوان
دەيانپەرىنئەتەو! ھەروەھا ھى وا ھەيە پىي وايە: چۇنكە ناۋى
مۇسۇلمان لەسەرە، ئەو تازە ھەقى فېتۋى ھەيەو، ھەر
(مۇسۇلمان) بۇخۇى چاكترە لە (نامۇسۇلمان)، با ھېچ
جىاۋازىبىشان نەبى! بەلام خۇاى دادگەر دەفەرمۇى: ﴿لَيْسَ
بِأَمَانِيَكُمْ وَلَا أَمَانِي أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَ بِهِ
وَلَا يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا﴾ (النساء: ۱۲۳)،
واتە: بەخۇزگە خۇاستنى ئېۋەو خاۋەن كىتەبەكان نىە، ھەركەس
خراپەيەك بىكات، سزاي دەدرىتەو، (كەس ھەقى فېتۋى نىە

له بهرامبهر خوادا، دواييش له بهرامبهر خوادا، هيچ دوستو
پشتيوانيكي ناي.

به ئی زور گرنگه بو ئیمه که بزاین: کاتیک دوتوانین کاریکی
ئیسلا می باشتر بکین، که خومان مسولمانیکی باشتر و
دینداریکی ساغر بین، له هه موو پرویه گه وه: بوونناسیی و
ئیمان و عه قیدمو، عیبادتو، ته قواو ته زکیه و، ئاگار و
هه ئسوکه وتو، تا دوايي.

سهرنجی دووهم: تیپه پراندن و بهزایه دان، دوو پرووی دزیوی لادانن
له راسته پری:

به ئی هه م تیپه پراندن خراپه، هه م بهزایه دان، (افراط) نه وه یه که
له سنووره گانی شهرع تیپه پرینی و، (تفریط) یش نه وه یه که
نه گه یه سنووره گانی شهرعو کورتی بیینی.

خوای کار به جی له سوو پرتهی (هود) ئایه تی (۱۱۲) دا ده فهرموئ:
﴿ فَاسْتَقَمَّ كَمَا أُمِرَتْ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا ﴾ (هود: ۱۱۲)، واته:
خوت و نه وانه ی له گه ئت گه پرانه وه (فه رمانتان پیکراوه): رېک
بوهستن، (واته: شه ریه ت چۆن ده ئی، ئاوا ره فتار بکه ن) ﴿ وَلَا
تَطْغَوْا ﴾ تیپه په پرینن، سنوور شکینیی مه که ن.

هه‌ندیک کەس وا دمرانن کە تەنیا گورتەپەنان خراپە، نەخێر
تێپەراندنیش هەر خراپە، شەریعەت چ لێی بەجی بمینی و
کورتی بینی، چ زێدەرۆی بکە و لێی تێپەرینی، هەردووکیان
خراپن، ئیستا ئەو گرووپانە ی کە پەرگێرو سەرەپۆن، وەک چۆن
خەڵکیکی دیکە شلگێرو سستو تەنبەل و، کەمتەرخەمه له
دینداریدا، ئەوانەش کە تی دەپەرینن، هەردووکیان هەر
زیانیان هەیهو، هیچیان ئەو نین کە شەریعەت دمیەوی،
پێغەمبەریش ﷺ فەرماشته‌کە ی زۆر جیی سەرنجە، کە ئەو
نەفەرانە ی هاتوون بۆ مائیان و، لەبارە ی عیبادەت و طاعەتی
پێغەمبەرەوه، پرسیاریان کردوو، دوا ی یەکیکیان گوتی: من
شەو هەر شەونویژ دەکەم و، ئەو ی دیکە گوتی: من هەموو پۆژی
هەر بەرپۆژوو دەبم و، ئەو ی دیکەش گوتی: من هاوسەرگیری
ناکەم، پێغەمبەر ﷺ فەرماوی:

(لَكِنِّيْ أَصُومُ وَأُفْطِرُ، وَأُصَلِّي وَأُرْقِدُ، وَأَتَزَوَّجُ النِّسَاءَ، فَمَنْ رَغِبَ
عَنْ سُنَّتِي، فَلَيْسَ مِنِّي)^١ واتە: بەلام من پۆژووش — هی سوننەت
— دەگرم و پۆژی وایە ناشیگرم (نەک بی پسانەوه هەر
بەرپۆژووبم)، هەرودها شەونویژیش دەکەم و دمیخەوم و، ژنانیش
دینم و، هەرکەسیکیش لەرێبازی من لا بدات، لەمن نیە.

^١ صحیح البخاری : ٥٠٦٣، و صحیح مسلم : ١٤٠١ .

کهواته: ئەگەر بەبەری تێپەراندنیشدا، لەڕێبازی پێغەمبەر ﷺ تێپەرپێنی، هەر لادانەو، هەر تێکدانی جوانیی و ڕەونەق و هاوسەنگیی شەریعەتە.

سەرئەجی سێیەم: نابێ بەهۆی حەقی هیچ کەسێکەو، یان هیچ لایەنێکەو نەحەقییەکەشی قبوول بکەین، هەر وەها نابێ بەهۆی نەحەقییە هیچ کەسو لایەنێکیشەو، حەقەکەشی ڕەت بکەینەو:

ئێمە زۆر جار وا دەکەین، ئێستا بۆ وێنە: ئەمریکا، ئەو زەلەزێکە، هەر وەها ڕووسیا، دیسان چین، ئەوانە بە دۆنیایێکەو ئەهلی کوفرن، بەلام کە ئەهلی کوفرن، مانای وانیه: شتی چاکیشیان نیه، شتی زۆر چاکیشیان ههیه، ئێمەش خۆمان هەرچەندە ئەهلی ئیسلامین، بەلام کە ئەهلی ئیسلامین، مانای وانیه، هەلەو کەموکۆرپییمان نین، زۆر گرنگە عەقڵ و دڵی خۆمان وا لێ بکەین: کەسێک کە حەقییە پێیه، بەهۆی حەقەکەیهو، نەحەقییەکەشی لیوەر نەگرینو، بۆی نەکەینە هەق، هەر لەبەر ئەوەی کە حەقی پێیه، یان لەبەر ئەوەی ئەهلی ئیسلامەو، ئینتیمای ههیه بۆ دینهکەمان، چاوپۆشی بکەین لە هەلەکەشی، هەر وەها کەسانیکیش کە نەحەقییان

ههيه، بههوی ناههقییهکهیانهوه، ههقهکهشیان ژیر لیو
نهخهین، خویمان تووشی بی ئینسافی بکهین.

وهك خواى كاربهجى له سوورمى (المائدة)، ئايهتى (۸)دا،
دهفهرمى: ﴿وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلٰٓى اَلَّا تَعْدِلُوْٓا
اَعْدِلُوْا هُوَ اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰى﴾ المائدة: ۸، واته: با رق ههئستانان
له كومهئيك، واتان لی نهكات، ناداگهر بن، دادگهر بن، نهوه له
پاریزكاریییهوه نزیكتره.

همیشه بهچاکی خهك بلین: چاك و، بهخراپیان بلین: خراپ،
ئنجنا نهومش به زارهکی ئاسانه، بهلام به کردموه وا بکهی،
بیگومان ئاسان نیه.

ههروهها خواى دادگهر له سوورمى (النساء)، ئايهتى (۱۳۵)دا
دهفهرمى: ﴿يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كُوْنُوْا قَوّٰمِيْنَ بِالْقِسْطِ شُهَدَآءَ لِلّٰهِ
وَلَوْ عَلٰٓى اَنْفُسِكُمْ﴾ النساء: ۱۳۵، واته: ئهی بروادارینه! زور
بهدادگهری بهرپوه بچن و، بو خوا شایهیدی بدن، نهگهر
بهزیانی خوشتان بی، دواپی لهدریژهی ئایهتهکهدا باس دهكات
دهفهرمى: ﴿فَلَا تَتَّبِعُوا اَهْوٰٓى اَنْ تَعْدِلُوْٓا﴾ النساء: ۱۳۵، واته:
بهدواى ئارهزوو مهکهون، بو نهوهی دادگهر بن.

سەرنجى جۋارەم: نابى دژايەتتى ئەھلى كوفەر بۆمان، بېيتە
پەردەم كۆسپى رېي، سوود وەرگرتىمان لە شتە باشەكانيان:

ئېمە وەك ئەھلى ئىسلام لەم ھەرىمى كوردستانەدا، لە عىراقدا،
لەو ولاتانەى دىكەى مسوئماننشىن دا، ديارە زلھيزانىك چۆن
ولاتانى ئېمەيان كرددووتە شوينى تەراتىنى خويان، بەتايىبەتى
ئەمىرىكاو جوولەكەو رپووسياو ھەندىك لەولاتانى ئەوروپا، ئنجا
دەبى وريا بين! ئەو تالانكارىي و پاوانخووزىيە، كە دوژمنان و
ناحەزانى ئىسلام، مسوئمانان بەرامبەرمان دەيكەن، وامان ئى
نەكات: پەردەم نيوانىكمان بختە بەرچاۋو، رېگربى كە شتە
باشەكانيان ئى وەرگىرىن ، ئەمەش تۆزى دەچىتەو نو ئەوەى
پېشو، بەلام لە مونتەلەقىكى دىكەو ھىناومە.

ئەو ەراستىيەكە: ئەگەر مەرۇف بەو ولاتانەدا بگەرئى، شتى
باشيان زۆر ئى دەبينئى، كە شتە باشەكانيان ھىچ پەيوەندىان بە
كوفەرەكەيانەو نىە، ھەروەك شتە خراپەكانى ئېمەش،
پەيوەندىي بە ئىسلامەكەمانەو نىە، ئېمە ئەگەر لەگەل
ئىسلامدا راست باين، نەدەبوو واباين.

بۆ ئەھلى كوفرىش: خوا بەشەرى وا خوئقانەو، عەقلىكى باشى
داوەتئىو، فىطرەتئىكى ساغى داوەتئى، ئنجا ئەو عەقلىو

فيطرفتهش وهك چۆن شهريعت ئينسان رېنمايى دهكا، عهقلئ
سهليم و فيطرتهش، تا راددهيك ئينسان رېنمايى دهكهن، وهك
خوای پهرومردگار ئاماژى پيداوه: ﴿ فَأَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا
فَطَرَّتْ اللَّهُ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا ﴾ الروم: ۳۰.

ههروها پيغه مبهريش ﷺ ئاماژى پيداوه: (كل مولود يولد
على الفطرة فأبواه يهودانه، أو يصرّانه، أو يمجسانه...)، كه
بيگومان مهبست تهنيا نهوونه كه مروف (خواناس) بى، بهلام
پيغه مبهري ليردها نموونهى به خواناسي هيناوختهوه، نهگه رنا
فيطرت: دادگهري دهخوای، راستي، پاكي، چاكي، دهخوای.
بهلئ زور گرنگه ههستياريمان بهرامبهري بهو ستهو
خراپهيهي، كه نهو زلهيزانه ليمان دهكهن، پهردميكه دروست
نهكات له بهرده مماندا، خومان بيبهش بكهين لهو شته چاكانه
كه دهگونجى لبيان فير بين.

ته ماشا بكهن! پيغه مبهري خاتمه ﷺ - وهك له (صحيح البخاري
و صحيح مسلم) ^۲ دا هاتوه - كاتيك دهيوئ نامه بنووسى بو
(كيسرا)ى فارس و (هپهقل)ى روم، يهكى له مهجليسه كه

^۱ صحيح البخاري: ۵۸۷۵، و صحيح مسلم: ۲۰۹۲، و النسائي في سننه: ۵۲۰۱.

^۲ صحيح البخاري: ۱۳۳۰، و صحيح مسلم: ۳۶۵۸.

دهيٲت، دهئى: ئه‌ى پيغه‌مبه‌رى خوا! ﷺ ئه‌و پادشايانه
عامه‌تيان وايه، نامه‌ ئه‌گه‌ر مؤزنه‌گرايى، ناخويئنه‌وه، ئه‌ويش
نافه‌رموى: ئه‌وه‌ دروست نيه‌ و ته‌قليدى فارس و رومه‌! به‌ئگو
ده‌فه‌رموى: مؤريكم بؤ دروست بكه‌ن! چونكه‌ ئه‌و عورفه‌،
تيگيرانى نيه‌ له‌گه‌ل ده‌قيكى شه‌رعييدا، مادام مه‌سله‌حه‌تيك
دابين بكات، كه‌ بريتيه‌ له‌وه‌ى، بزاني: ئه‌و نامه‌يه‌ ئه‌و كه‌سه
ناردوو‌يه‌تىو، ته‌زوير نه‌گرئ، مؤريكى بؤ دروست ده‌كه‌ن.

هه‌روه‌ها عومه‌ر (خوا لئى رازى بئ) كه‌ له‌سه‌رده‌مى ئه‌ودا
ده‌وله‌تى ئيسلامي زؤر فراوان بوو، كؤمه‌ئيك داهيئانى ئيداريى
كردن، به‌ به‌هره‌ وهرگرتن له‌ ده‌وله‌تاني: فارس و روم، هيج
گرفتيشيان نه‌بوو.

گرنگه‌ حه‌قو چاكه‌و به‌رژه‌وه‌نديى له‌هه‌ر جئيه‌ك بئ، له‌لاى
هه‌ركه‌سيكه‌وه‌ بئ، ئيمه‌ به‌ هى خؤمانى بزاني، وه‌ك خواى
به‌رزو مه‌زن فه‌رموو‌يه‌تى: ﴿.... فَبَشِّرْ عِبَادِ ۝١٧﴾ الَّذِينَ
يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ ۚ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ
اللَّهُ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْأُولَاءِ ۝١٨﴾ ﷻ

واته‌: موزده‌ به‌و به‌ندانه‌م بده‌، كه‌ به‌ گرنگيى پي‌دانه‌وه‌، گوى له‌
هه‌موو قسه‌يه‌ك ده‌گرن (ئنجا پاش هه‌ئسه‌نگاندن) شوين

باشترینی دهکەون، ئا ئەوانە خوا رینمایی کردوون و، ئا ئەوانەن
خاوێن عەقلان.

فەرموودەیه دەفەرموێ، یاخود ئەشەرێکە لە (سنن الترمذی) دا
هاتو، هەرچۆن بێ، ماناکە ی راستە، ئەگەر لەرووی
سەنەدەکەشیوە ئیشکال هەبێ: (الحکمة ضالة المؤمن، فحيث
وجدھا، فهو أحق بها)^۱. واتە: (حکمة) شتی بەسوودو بەکەت و
پەسند، لە قسەو کردمو، ونبووی مروفی پرۆادارە، لەهەر
شوینیک بیدۆزیتەو، لە هەموو کەس زیاتر مافی پیویە.

سەرئەنجامی پێنجەم: لابرندی کۆسپو پەرچەکانی بەردەم،
کارلێکمان لەگەڵ کۆمەلگاو دەورووبەرمان دا

بەئێ: خوشک و برا بەرێزمکانم! هەر شتێک بوو بە پەرچو
کۆسپ لەبەردەم کارلێکی ئێمە لەگەڵ دەورووبەر و کۆمەلگای
خۆماندا، با ئەو کۆسپو پەرچە لابەرین، با لەوبارمو سێ
نموونەتان بۆ بێنمەو:

(۱) پێغەمبەر ﷺ بە دایکمان (عائشە) خوا لێی رازی بێ،
دەفەرموێ: (لولا أن قومك حديث عهدهم بکفر لتقضت الکعبة

^۱ رواه الترمذی: ۲۶۸۷، و السیوطی فی الجامع الصغیر: ۶۶۲، و
حسنه.

فجعلت لها بابين^١، ثم فهرمايشته هوى گوتران (سبب الورود)ى
ههيه و دهبى روون بکريته وه:

کاتى خوى لا فاوليك هاتوه له که عبهى داوه و رووخاندوويه تى،
کاتيک قورديش دروستيان کردو و دته وه، ئيمکانيهت و پارميان
که م بووه و، بؤيان نه کراوه که له سهر بناغهى ئيبراهيم (عليه
السلام) دايبنينه وه و، که عبهيان تۇزيک گچکه کردوته وه، و دک
پيغه مبه ر ﷺ فهرموويه تى: (ان قومك قصرت بهم النفقة)^٢،
ئنجا پيغه مبه ر ﷺ د فهرموى: له بهر نه ودى خه لکه که ت تازه له
کوفرده هاتوون بؤ ئيسلام و ئيمان، نه گهرنا که عبه م
هه لده و شانده وه (دهمخسته وه سهر بناغهى ئيبراهيم) دوو
دهرگام بؤ دادنه ان.

واته: به لام بؤيه ده ستى لينادهم نه و دک گري و ئيشکاليكى
فيکرييان بؤ دروست بي ت، و دک له ريوايه تى ديکه دا هاتوه: (..
ولولا أن قومك حديث عهدهم في الجاهلية فأخاف أن تتكر
قلوبهم..) صحيح مسلم: ٢٢.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

^١ صحيح البخاري: ١٢٦ .

^٢ صحيح البخاري: ١٥٨٤ .

(۲) پیغمبر ﷺ که هندیك لهو مونافیقانهی ئیعلانی کوفری خویان و دژایه‌تیی خویانیان کردوه، بهرام‌بهر به ئیسلام - نه‌گه‌رنا له‌سهر نیضاق خه‌لك ناکوژری و شتیکی په‌نه‌انه - سهرمنجام: موسته‌حه‌قی نه‌وه‌بوون که به گوشتن سزا بدریڼ، پیغمبر ﷺ و هك پاساودانه‌وهی نه‌گوشتنیان، که ره‌واش بووه بکوژریڼ، نه‌ك له‌سهر کوفره‌که‌یان به‌لكو له‌سهر دژایه‌تییه‌که‌یان بؤ ئیسلام و مسوئلمانان، فه‌رمووویه‌تی: (لا یتحدث الناس أنه کان یقتل أصحابه) رواه البخاری: ۳۵۸، و مسلم: ۲۵۸۴، واته: بویه نایانکوژم تاكو نه‌گوترئ موحه‌مه‌د هاوئله‌کانی خوئ ده‌کوژئ!

یانی چی؟ یانی بؤ نه‌وهی ده‌نگوی خراپ له‌دژی ئیسلام و مسوئلمانان دروست نه‌بی، پیغمبر ﷺ چاوپۆشیی ده‌كا له‌ جئ به‌جئ کردنی نه‌و سزا شه‌رعییه، نه‌ك به‌سهر مونافیقاندا، به‌لكو به‌سهر نه‌وانه‌دا که ئیعلانی دژایه‌تییان کردوه به‌رام‌بهر به‌ ئیسلام و مسوئلمانان و، له‌ سایه‌ی ده‌ولته‌تی ئیسلامییش دابوون.

(۳) عومه‌ری کورپی خه‌تتاب (خوا لئی رازی بی)، (بنو تغلب) هه‌بوون، تیرمیه‌کی عه‌رمب بوون، نه‌صرانیی بوون، ده‌بووایه سهرانه‌ بدن، گوتیان: ئیمه‌ به‌ناوی سهرانه (جزیه) نایدین و، ناوی ئی بنین زمکات (صدقه) و بۆمان دووقات بکه‌نه‌وه، به‌لام

بهناوی سهرانهوه نایدهین! عومهر (خوا لّیی رازی بی) گوتی:
لّییان و مربگرن، دواپی گوتی: (هؤلاء قوم حمقى رضوا المعنى
وأبوا اللفظ)، واته: ئهوانه کۆمه لّیکی که ودهن، بهمانایه که
رازین، به لّام له فزه که یان قبوولّ نیه، فهیناکات بهناوی
سه دهقه وه لّییان و مربگرن^۱.

نه چووه بلّی: وشه ی (جزية) ﴿حَتَّىٰ يُعْطُوا الْجِزْيَةَ﴾ (التوبة:
۲۹)، وشه یه کی قور ئانییه، چۆن نه بی؟! به لّام بیگومان بهو کاره
هیچ وشه یه که له قور ئاندا دهستکاری ناکرّ، ته نیا ئهوان ده لّین:
ناوی لّی مه نّین (جزية) و ناوی لّی بنّین (صدقة)، گرنگ ئه وه یه
مافه که بدرّ و ئامانجه که بیته دی.

لّیرمه دا دمه وه ی بگواز مه وه بۆ مه سه له یه که: ئایا پاشگری
(ئیسلامی) تا کو چه ند بوون یان نه بوونی پّیویسته؟! له
ته وه ری یه که م دا باسم کرد، که من دیراسه ی زۆربه ی ههره
زۆری لایه نه ئیسلامیه کانی ئهم رۆژگارم کردوه، ههر له
هیندو پاکستانه وه تا کو ده گاته وه مه غریب، به وردی دیراسه م
کردوون، زۆریان پاشگری ئیسلامی یان له سه ر بووه، دواپی
ناوه که یان گۆرپوه، ئنجا پّیم وایه ئه و پاشگری ئیسلامیه،

^۱ المحلى لابن حزم الاندلسي، ج ۶ ص ۱۱۳.

ئەگەر نەپھەلەن (نەك لە لاى خۆمەووە عەزەم جەزەم كەردى،
ئەو راپۆزكردنە و بېرۆكەيە پېشنىارى دەكەم دواى دېراسە و
تاووتۆكردن) پېم وایە ئەگەر ناوەكەمان بگۆرین، باشتەر كارلېك
دەكەين لەگەل خەلك و كۆمەلگادا و فراوانتر دەبین، خەلك
زىاتر نزيك دەبێتەو، لە پەيامەكەمان، لە بەرنامەكەمان، نەك
بۆ ئەو دى بەرنامەكەى خۆمان لەگەل خەلكى دا بگونجینین،
بەلكو بۆ ئەو دى خەلك زىاتر ئومید و متمانەى بە كارەكانمان
هەبى، ئەگەر كەسێك ئەو ناو دى لى بوو بە كۆسپ و پەردە و
نیوانێك و، لەبەر ئەو ناو ناتوانى لیمان نزيك بێتەو، با ئەو
پەردە و نیوانە لابەرىن، ئایا دەوڵەتەكەى پېغەمبەر ﷺ دىزان
ناوى چى بوو؟ ناوێكى تايبەتیی نەبوو، ئایا پېيان گوتو: (دولە
رسول الله؟) یان (دولە نبي الله)؟ نەخیر، تەماشای مێژوو بكەن!

یان ئایا پېتان وایە دەوڵەتى خەلیفە راشیدەكان، ناوى: (دولە
الخلفاء الراشدين) بوو؟ نەخیر، هەر دەوڵەت بوو تەواو،
قەوارەى سیاسیی بوو، تەنانەت دەوڵەتى ئومەوی و عەباسیی
و عوسمانیی، خۆیان ئەو ناویان نەبوو، هەر دەوڵەت بوون و
تەواو.

بۆیە پېم وایە بەكارهێنانى ئەو وشەى (ئىسلامی)یە، کاتى
خۆى هەل و مەرج و واقیعیك بۆى ناچارى كەردوون و، زیاتر

ودك كاردانه وديهك بووه و، ناحه قيشمان نه بووه و ناشلیم
شتیكى خراپمان كردوه، به لام نهوه بۆ قوناغی خوئی و ئیستاش
قوناغیكى دیکهیه، بۆ زیاتر روونبوونه و دی مهبهست ده لیم:
کاتی خوئی چه کمان پی بوو، قوناغه که مان وای ده خواست:
خه لک و ولاتمان داگیر کرابوو، سته می زۆرو جوراو جورمان
لیددکرا، به لام کاتیك قوناغه که به سه رجوو، چه کمان دانا،
چه کمان داناو چه کدار نین و، ئیستا خه باتی چه کداریی ناکه یین و،
ئیستا جهنگا وەر (مقاتل) نین، به لام هه ر تیکۆشه ر (مجاهد) یین و
جبهاد به رده وامه، تیکۆشان و خه بات هه ر به رده وامه، به لام
شیوه که ی له کاتی که وه بۆ کاتیك ده گۆرئ.

مه به ستم نه و ديه: پیوسته هه ر شتیك بزانی ر پیمان لی ده گری
که نه و په یامه ی خوا، نه و ئیمان و ئیسلامه، نه و ئامانج و به ها
به رزانه، نه و ئاکار و پموشته په سندانه ی ئایینی خوا گرتوونیه
خوئی، زیاتر به رینه نیو خه لک و، کارلیکیان له گه ل بکه ن، با
لای به رین و به شیوه ديه کی لی بکه یین: زیاتر ده رفه تی بۆ
بکه یینه و ده فراوانی بکه یین.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

وشەى (ئىسلامى سىياسى) ناوو ناتۆرمەكە بەكار دەھێندى،
لەلایەن ھەموو ئەوانەو، كە دەیانەوئى واقىع وەك خوى
بمىنىتەو، چ رۆژمە مىراتى و بنەمالەىيەكان، وەك ئەوانەى
كەنداو، چ ولاتانى رۆژئاوا و پاشكۆيەكانى، كە بەئىسلام قەلسن،
چونكە تاكە شتێك بتوانى ببیتە بەدیل و ئەلتەرناتىفى
فەلسەفەكانى رۆژئاوا، برىتیه لە ئىسلام، ئنجا چونكە
زىندووئىيەتى ئەھلى ئىسلامىش لەو جموجوئە ئىسلامىيانە
دايە، زىندووئىيەتى ئەھلى ئىسلام و ئۆممەتى پىغەمبەر ﷺ لەو
خەلكە دايە كە دەلێن: دەبى بگەرێنەو بە ئىسلام، بانگەواز
بۆلای خوا دەكەن، فەرمان بە پەسند دەكەن، رپگىرى لە
ناپەسند دەكەن، خەبات دەكەن، زىندووئىيەتییەكەى ئۆممەت
لەوانە دايە، ئەگەرنا ئەوەى دىكە كوا؟! بۆ وێنە: تەماشای
خەلكى مسوئلمانى ھەرێمى كوردستان بكە! كە ھەمووى خۆشى
بە مسوئلمان دزانى، كوا بوونت؟ كوا بەرگىرى كردنت لە
قورئان و لەرپبازى پىغەمبەر ﷺ، لەئىمان و عەقىدەى
ئىسلامى، لە شەرىعەت، كوا لەكوئىيە؟

بەئى ئەو ناوو ناتۆرمە بەكار دەھێندى، ئەگەرنا ئىسلام يەك
ئىسلامە، ئىسلام ھاتو: كاروبارى خەلك بەرپۆو بەرى، كە ئەو

سیاسهتی پی دهلین، هاتوه له پرووی ئابوورییه وه دادگهری
بچه سپینی، له پرووی کۆمه لایه تییه وه، یه کسانیی بچه سپینی،
ئه گهرنا ئیسلام یه ک ئیسلامه، نه ک ئیسلامی سیاسیو،
ئیسلامی ئابووریو، ئیسلامی فیکریو، ئیسلامی سوڤییو،
ئیسلامی سه له فیی، له راستیدا ئه وانه هه موویان ناوو ناتۆرن،
ئیسلام یه ک ئیسلامه، خوای په روهر دگار که ده فهرموئ:
﴿وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ (المائدة: ۳)، واته: ئیسلام به
به رنامه بو په سند کردوون، خوا (عزوجل) به گشتی وا
ده فهرموئو، ئه و ئیسلامه که یه ک ئیسلامه، هه موو ئه و لایه و
ره هه ندانه ی تیدان، مه به ستیکی دیکه شم له وهدا هه بوو، دوایی
باسی ده که م.

ameer.maktab@yahoo.com

 /AliBapir /AliBapir /MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

سه رنجی هه وته م: کیشه و گرفتیی مسوئمانان له گه ل دیکتاتۆرییو

سته و سه پانندن دایه، نه ک له گه ل دیموکراسیی دا

کیشه و گرفتیی مسوئمانان له م رۆژگارددا، له گه ل پزیمه
سته مکارو دیکتاتۆره کاندایه، نه ک له گه ل دیموکراسیی دا،
هه رگیز بیستووتانه ستایشی دیموکراسیی بکه م؟ مه دحی ناکه م،
به لام ده لیم: چاکي نیو خراپانه و، باشترین شتی که فیکری

بەشەر پېي گەشتوۋە بۇ ھۆكۈمرانىيى، لەۋە زياتىرم نەگوتوۋە، بەلام تەماشىا بىكەن! لەھەر شوپىنىك تۈزىك دىموكراسىيى بووبى، ئىسلامىيەكان بىردوويانەتەۋە، لەھەموو دىنيا دا، لەھەر شوپىنىك ھەلۋىزاردىك بووبى، لەگەل ئەۋ دىموكراسىيەدا تۈزى راستىيان كىردى، ئىسلامىيەكان قازانچىيان كىردى، دەنگى براۋە و سەرۋە بوون.

كىشەى ئىمە لەگەل ستەمكارىي و سەپاندىن (استىباد) و دىكتاتورىي دايە، لىتان تىك نەچى! ئايا كى زۆر رەۋاج بەۋە دەدا كە دىموكراسىي كوفىرو كوفىرە؟ ئەۋ رۋىمە مىراتىي و بىنەمالەيىانەن، كە ئەگەر بناغەى ھۆكۈمرانىي: ﴿وَأْمُرْهُمْ شُرَىٰ يَنْهَم﴾ (الشورى: ۳۸) بى، كەبەدلىيىي: ﴿وَأْمُرْهُمْ شُرَىٰ يَنْهَم﴾ كى ئىمە، زۆر لە دىموكراسىيەكەى رۇژئاۋا باشىرە، ئەگەر ئەۋە بى، ئەۋان: ﴿وَأْمُرْهُمْ شُرَىٰ يَنْهَم﴾ بىان لى تىك دەچى، عىبادو بىلاد چى دىكە نابىتە مولكى شەخسىي خۇيان و بىنەمالەكەيان و بە مىراتى بگىرن، ۋەك ئەھمەد عەرابى پادشا، كاتى خۇى لە خىيوى مىسر رادەپەرئى، دەلى: ﴿إِنَّ اللَّهَ تَعَالَىٰ خَلَقَنَا أحراراً وَلَمْ يَخْلُقْنَا عَقَاراً، وَاللَّهُ لَا تَوْرَثُ بَعْدَ الْيَوْمِ﴾، واتە: خوا ئىمەى بە ئازاد خولقاندوۋە، مولك و مال نىن، بە خوا لەمەودوا نابى بە مىرات بگىرىن.

دەبىي وريا بين! ئەو نەغمە و زمزمەھىيە، كە لە دەولەتەتانی كەنداو و ھەندىك لە ولاتانی دىكەى مسوئماننشىنەو دى، كە ئىستا بەزەقىي ئىعلانى دژايەتیی تەوژمى ئىسلاميان كەردو، گوايە: ئىسلام دژى ديموكراسيە! ئەو لە دلسۆزيەو نىە بۆ ئىسلام، بەئكو ترسى كورسىي و ھوكمە ميراتيەكەى خۇيانيان ھەيەو، وەك گوتراو: ئەو شىنە بۆ ھوسەين نىە و بۆ ھەيسەكەيە!

بىگومان ئىمە بەدىلمان ھەيە بۆ ديموكراسيى كە راوئىژ (شورى)ە، بەلام بەداخەو، ھوكمرانە خۆسەپىنە ميراتيى و بنەمالەيىەكانى ئومەويى و عەبباسيى و عوسمانىيى و، ئەوانەى دواى ئەوانىش، نەيانھيشتو راوئىژ (شورى) گەشە بگاتو، زياتر وەك بەھايەكى ئەخلاقىي بەرز ماوتەو، بەئى ئىمە كىشەيەكمان لەگەل ديموكراسييدا ھەيە، ئەويش ئەوئە كە پەرژىنىكى نىە بۆ ئىرادەى خەلك، كە لە سنوور دەرئەچىو، بەدواى ئارمىزو نەكەوئىو، ياسايەك دەرئەكات پىچەوانەى شەرىعت بى، ئەو كىشەيەمان لەگەل ديموكراسيى دا ھەيە. بەلام سەدو يەك (۱۰۱) كىشەمان لەگەل ستەم و دىكتاتورىي دا ھەيە، تەماشاي قورئان بگەن، دوو نمونەتان بۆ دىنمەو:

۱- نمونەى يەكەم: حوكمى خوۋسەپاندىن (استېدادى):

فیرعهون دەلى: ﴿مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَىٰ وَمَا أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ
الرَّشَادِ﴾ (الغافر: ۲۹)، واتە: ھەرئەھدەتان پى دەلىم كە بوخۇم،
پىم باشەو، ھەرچى دەشیلیم، ھەمووى راستە!

ئا ئەوہ لۆژىكى دىكتاتۆرىيە، ئىنجا سەرنج بىدەن! قورئان چەندە
زەمى فیرعهونى کردود! چونكە سەرنجامى لۆژىكى دىكتاتۆرىي
فیرعهون ئاوايە: ﴿وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَىٰ وَلْيَدْعُ
رَبَّهُ﴾ (الغافر: ۲۶)، واتە: فیرعهون گوتى: لىم گەرپىن با موسا
بكوژم، ئەويش ئە پەرورەدگارى بپارپتەود! واتە: لەخوا بى
منەتم، بەلام ئايا فیرعهون پاساوو بيانوى چىيە كە مووسا
(عليه السلام) بكوژى؟! ﴿إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ
يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ﴾، واتە: من دەترسم دینەكەتان
بگوژى، ياخود ژینتان تىك بدات!

ئاشكرايە دینەكەیان فیرعهون پەرستىي بوو، ژینەكەشیان
كوڭلايەتیی بوو!

لىم گەرپىن با مووسا بكوژم! ئەوہ لۆژىكى دىكتاتۆرىيە.

ب- نمونەى دووهم: حوكمى راوئزگردن به خهلك:

تهماشابكه‌ن! خوا مه‌دحى ئافره‌تيك ده‌كا (شاژنى سه‌به‌ه)، ئايا
ئه‌و ژنه‌ حوكمرانه‌ چى گوتوه‌؟

﴿قَالَ يَأَيُّهَا الْمَلَأُوْا اِنَّ اِلٰى كِتٰبٍ كَرِيْمٍ ۝۲۹ اِنَّهٗ مِنْ سُلَيْمٰنَ وَاِنَّهٗ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝۳۰ اَلَا تَعْلَمُوْا عَلٰى وَاَتُوْنِيْ مُسْلِمِيْنَ ۝۳۱﴾

النمل: ۲۹ - ۳۱، واته: (شاژنى سه‌به‌ه) گوتى: ئه‌ى بريار
به‌دهستان! من نامه‌يه‌كى به‌ريزم بو نييراوه (كه ئه‌وه
ده‌قه‌كه‌يه‌تى: ئه‌مه‌ له‌ سوله‌يمان‌ه‌وميه‌و، به‌ناوى خواى
به‌به‌زه‌مى به‌خشنده، خوتان له‌ به‌ران‌به‌رم دا به‌ به‌رز مه‌گرو
به‌ته‌بايى (مله‌كه‌چى) وهرن بۆلام (بو وتوويز)، دوايى ده‌ئى:
﴿قَالَ يَأَيُّهَا الْمَلَأُوْا اَفْتُوْنِيْ فِىْ اَمْرِىْ مَا كُنْتُ قٰطِعَةً اَمْرًا حَتّٰى تَشْهَدُوْنَ
۝۳۲﴾ (النمل: ۳۲)، گوتى: ئه‌ى قسه‌پرويشتووان! راي خوتانم پى
بلىن، چونكه‌ من هيچ برياريك ناده‌م، تاكو ئيوه‌ش ئاماده‌ نه‌بن.

ئنجانا ئه‌وه‌ نيومروكى بيموگراسييه: كه حوكم و ده‌سته‌لات هى
خه‌لك بى، بريار به‌ده‌ست خه‌لكه‌وه‌ بى، كه سىك له‌سه‌ريان
فه‌رز نه‌كاتو، بريار كه ده‌درى، به‌ پرسو راي خه‌لك بى، ئه‌وه‌تا
خواى په‌رومردگار مه‌دحى ئه‌و ئافره‌ته‌ ده‌كاتو، سه‌ره‌نجامى ئه‌و

ئافرەتەش باس دەگا، که دوایی دەلی: ﴿وَأَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ (النمل: ٤٤)، لەگەڵ سولەیمان دا بوو خوای پەرورەدگاری جیهانییان ملکهچم.

هەروەها چارەنووسی فیرەهەونیش باس دەگا: ﴿فَاَخَذَهُ وَجُودُهُ فَبَذَلَهُمْ فِي الْيَمِّ وَهُوَ مُلِيمٌ﴾ (الذاریات: ٤٠)، واتە: خوای سەربازەکانیمان گرتو، بەسەر زەمشکرایی فریامندانە دەریاوە.

مەبەستم ئەو هیە دەبی وریا بینو، نەگەوینە ژێر کاریگەری هەندیک فەتواو قسەو قالی هەندی بازەرگانییکار بە ئایینەو (متاجر بالدین) که ئاو بە ناشی ئەو پڕژیمە میراتیو بنەمالەیی، یان عەسکەرتارو خۆسەپینانەدا دەگەن، که دەرزان: هەر تۆزیک دیموکراسیی هەبی، حوکمە بنەمالەییەگەیان، یان حوکمە عەسکەرتارییەتەگەیان لێ تێک دەچی، یەک تۆز دیموکراسیی راستەقینە هەبی، ئەوان لێیان تێک دەچی، بۆیە دژی دیموکراسیین، ئەگەر نا لەبەر ئەو نیه، که فالان شتی ناشەرعیی تێدا یە! ئایا دیکتاتۆریی کەمی ناشەرعیی تێدا یە؟! دیکتاتۆریی هەر پێک لەگەڵ تەوحیددا تێک دەگیرێ، که دەلی: خەڵک بەندە ی خوایەو، نابێ کۆیلە ی حیزبو پڕژیم و کەسو بنەمالە بی!

بەئى دەبىي خۇمان چاك بناسىن و، واقىعەكەى خۇشمان باش بناسىن، چونكە زۆر موسىبەت و بەئى گەورە، كە بەسەر ئىسلامىيەكان ھاتوون، لەبەر خۇ نەناسىن و واقىع نەناسىن بوود.

يەككە لە ھەئەكانى كۆمەئى ئىسلامىي پاكستان، ئەودە بوودە كە كاتى خۇي: ئەبولئەعلای مەودوودىي (پەرحمەتى خۇاى ئى بى)، پىاويكى گەوردە چاك بوودە، بەئام ئىسلامى زىاتر لەلايەنى سىياسىي دا خولاسە كردودە، (سید قطب) یش (پەرحمەتى خۇاى ئى بى) كە ئەویش پىاويكى بلىمەت و گەوردە بوودە، خۇي فیدای ئىسلام كردودە، ئەویش زۆر كارتىكراو بوودە بەو بىرۆكەيەى وىو، ئەو ئىسلامە گەوردە پان و پۆردیان، زىاتر لەكارى سىياسىي دا كورت كردۆتەودە، لەو رەودە تووشى زىدەرپۆيى (افراط) بوون.

يەككى دىكە لە ھەئەكانیان، (كۆمەئى ئىسلامىي پاكستان) ئەودە بوودە كە زۆر پشتیان بەستودە بە بژاردە (نخبە) و، نەیانەئىشتودە كۆمەئەكەیان ببیتە بزوتنەودىەكى جەماودىي، كە ئىستا بەم دوا دوايیانە، بە ھەئەى خۇيانیان زانیودە.

كۆمەللى ئىسلامىيى پاكىستان چەند سالە ھەيە، بۆيە ھەر بچووك بوو، چونكە ھەر ھى بزاردە بوو، خەلك باش پىي نەزانيو، لەگەلدا ئاويتهو ھاوئاواز نەبوو.

مەبەستم ئەومىيە كە: ئەگەر ھەركام لە (أبو الأعلى المودودي) و (سيد قطب) خوا لىيان خوشبى، توانا و پرستى خەلكەكەى خويان و، واقىيە كۆمەلگايەكانى خويانيان، باش زانيبا و ناسيبا، لەحياتى ئەو ھەموو جەختكرنەويان لەسەر ھوكم و سياسەت و پىگھىناني دەولەتى ئىسلامىي، زياتر كاريان لەسەر ھوشيارىي و بىدارىي خەلك و جەماو، تىگەياندن و پىگەياندن دەكر، چونكە:

۱- ئەو كاكول و جەوھەرى كارى ئىسلامىيە.

۲- بەبى خەلك و كۆمەلگايەكى تىگەيشتو و پىگەيشتووش لە ئىسلام دا، واقىيە ئىدارىي و سياسىي و ئابوورىي ناگونجى بگۆرى.

ئەو پىويستە بزائرى ئەومىيە كە ئەم كارو پرۆژە ئىسلامىيە، تاكو نەچىتە نىو خەلك، خەلك قەناعەتى پى نەھىنى و لە باومشى نەگري و پشتگىرى نەكات، ناتوانين تەمكىنى بۆ بكەين، پىغەمبەران (سەلەت و سەلامى خويان لەسەر بى) ھەموويان

رەوايەتتى ئاسمانىيان ھەبوو، بەلام تاكو رەوايەتتى زموييان بۇ پەيدا نەبوو، واتە تاكو رەوايەتتى خەلگيان بۇ پەيدا نەبوو، نەيانتوانيوە ئەمرو نەھى بکەن و، واقعە سياسىي و ئابوورىي و کۆمەلایەتییەکە بگۆرن.

با تەماشای ئەم دوو ئایەتە موبارکە بکەین لە سوورەتی (الانفال):

یەکەمیان ئایەتی (٦٥)، خوا دمهفرموی: ﴿إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عَشْرُونَ صَاعِدُونَ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ﴾ ، واتە: ئەگەر ئیوہ بیست کەسی خۆراگرتان ھەبن، بەسەر دووسەدو، ئەگەر سەدتان ھەبى، بەسەر ھەزار کەس لە بێپرۆیان دا زال دەبن، ئەویش بەھوی ئەووە کە ئەوانە کۆمەلێکن نافامن.

کەواتە: دوو مەرج ھەن بۇ زالبوونی مسوئلمانان:

یەکەم: چەندییتی: ﴿إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عَشْرُونَ﴾ .

دووہم: چۆنیەتیی: ﴿صَاعِدُونَ﴾ .

واته: تهنيا چەنلىتىيى و ژمارە بەس نىەو، دەبى چۈنئەتەيش
هەبى و وپراي قەبارە، باشيىش هەبى، دوايى دەفەرموى
﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ﴾، ئەوانىش (كافرەگان) لەبەر ئەوئە
چۈنئەتەيەكەيان، تەواو نىەو وردتەگەيشتن (فقە)يان نىە، ورد
تەنەگەيشتوون، خۇيان و خوايان نەناسىو، بۇيە لەبەرامبەر
ئىوئەدا تەككەشكىن، ئىوئە يەك بە دە (۱ - ۱۰)ن.

دوايى خواي پەرورەدگار بۇيان دەكا بە يەك بە دوو (۱ - ۲)،
چونكە دەفەرموى: ﴿الَّذِينَ خَفَفَ اللَّهُ عَنْكُمْ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ
ضَعْفًا﴾ (الأنفال: ۶۶)، يانى، چونكە جۆرەكەيان دابەزى، دەبى
لەمەودوا ژمارەكەي زياد بکەن، دەبى لەبەرامبەر دووسەد
(۲۰۰)دا، سەد (۱۰۰) كەس هەبن، پيشى لەبەرامبەر دووسەد
(۲۰۰)دا، بىست (۲۰) كەس بەس بوو و، لەبەرامبەر: هەزار
(۱۰۰۰)دا، سەد (۱۰۰) كەس بەس بوو!

كەواته: دەبى بزانى، تۆ چ جۆرىكى؟ دەبى خوت بناسى: لەرووى
ژمارەموو، لەرووى جۆرو، لەرووى كەرەستەو، لە (ژياننامەي
پيغەمبەر)دا هاتو، پيغەمبەر ﷺ كە دەچيە مەدينە
دەفەرموى: مسؤلمانانم بۇ سەرژمير بکەن، (اكتبوا لي من تلقظ

بالإسلام، من الناس) بۆي سەرژمىر دىگەن و ژمارىيان ھەزار و

پىنجىسەد (۱۵۰۰) كەس دەبى.^۱

لە مىسر، مسوئەلانى مىسر، ئىستاشى ئەگەلدا بى، چىيان پى
دەكرى! بۆچى وايان ئى ھات؟! بىگومان نەخشە و پىلانى ئەھلى
كوفر و نىفاقى جىھانىي و ناوچەيى ھەبوو، بەلام خۆشيان
كۆمەللىك ھەلەيان ھەبوون:

۱- يەكلىك لە ھەلەكانيان خۆ نەناسىن بوو، لە ھاللىك دا تۆ نە
ھىزى سەربازىيت ھەبى، نە ھىزى ئاسايشت ھەبى، نە ھىزى
راگەياندىنت ھەبى، نە ھىزى پەيوندىيەكانت ھەبى، نە ھىزى
ئابوورىيت ھەبى، كەچى بشتەوى ھوكمى مىسر بگەي،
بەھەموو شتىكىيەو!

۲- ئىنجا سەرھتا گوتيان: كاندىدەمان نابى بۆ سەرۆك كۆمار،
دوايى كاندىدەشيان ھەبوو! خەلك لىيان بى متمانە بوو و،
خەلك لىيان ترسا.

۳- لە راستىيدا وشكە سەلەفىيەكانىش كە ئىستا لەباوھى
(سىسى)دان، ئەوانىش زۆر حىساباتيان ئى تىك دان، ئىنجا ئەوھى
من بۆم دەرگەوتو، ئەوھىيە كە بەشىك لەو سەلەفىيانە، لە

^۱ الوثائق السياسية للعهد النبوي و الخلافة الراشدة ، محمد حميد الله، ص ۶۵.

هه ركام له تهوژمی ئیسلامی: یه مهن و سوودان و تونس
میصریش حیساباتیان تیک داوه، که به لای توندیی و سهختیی و
وشکی دا ددچن و، کۆمه لگاکهش بهرگهی نهوه ناگری و،
سهر دنجام خه لکه که له هه موو کاره ئیسلامیه کهو، له هه موو
پروژه که هه لده که پینه وهو، بیگومان ددزگا سیخورییه کان و
راگهیاندنی چه واشه کارانه ی ناحه زانیش، رۆلی خۆیان ده گیرن.

به ئی: دهبی تو خۆت بناسی، واقیعه کهت بناسی، بزانی داخو له
چ دنیا یه کو، له چ واقیعی که دای، هیزه نیود ده ولته تییه کان بناسی،
ئه مریکا هه لویستی چییه؟ جووله که چی ده ئی؟ رژی مه کانی
ناوچه که چی ده ئین؟ رۆژنامه نووسی کی میصریی برادهرم
دهیگوت: نهودی که ههر به ئاشکرا گوتوویانه: (سعوودییه) بیست
(۲۰) ملیار دۆلاری بو (سیسی) ناردوه، بو نهودی لهوی: ﴿وَأَمْرُهُمْ
شُورَىٰ بَيْنَهُمْ﴾ (الشوری: ۳۸)، نه چه سپی و، کیانی کی ئیسلامی
رهسه و ریک و پیک پهیدا نه بی، تاکو دوا یی خه لک بلای: نه دی
سعوودییه تۆش بۆچی وای لی ناکه ی، بۆچی عیباد و بیلاد
هه مووی مولکی مالیک بن؟!

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

سەرنجى نۆيەم: خۇپاراستن لە کاروکاردانەوہى کورتھېنەرانەو

تېپەرپنەرانە

بەئى دەبى وريا بينو، خۇپارپىزين لە ھەندىك کارو کاردانەوہى

سەير: بۇ نمونە:

١) تەنيا کارى سياسى بکەين، ياخود: نەخېر با دووربين لەکارى

سياسى!

چونکە ئەوہ ئىستا ھەمووى ھەيە لەنيو مسوئلماناندا، ھەندىك

دەئىن سياسەت فرتو فيلەو بڤەيەو، ھەندىكى دیکەش دەئىن:

با تەنيا کارى سياسى بکەين، کە بىگومان ھەردووکیان ھەئەو

ئىمە: دەئىن نە تەنيا کارى سياسى، نە دوور لە کارى سياسى.

٢) ھەندىکیان ئەوہندە تیدەپەرپنن لەبوارى بەکارھینانى ھیز و

چەك دا، تاكو سەرى لەپىكخراوو گرووپى وەك قاعیدەو داعش،

دەردەچى، ھەندىكیش لەکاردانەوہدا، ھەستيارىيان بەرامبەر بە

ئایەتەکانى جەنگو جیھاد ھەيەو، جەنگو جیھاد ئەگەر

پيويستيش بى، ھەر نایکەين، کە ھەردووکیان ھەئەن.

٣) ھەندىك سەلەفى ھەستيارىيان ھەيە بەرامبەر بە ئەھلى

تەسەووفو، بەشیک لە ئەھلى تەسەووفیش بەوان قەئس،

لەحالیگدا کە سەلەفى صالحي ئىمە، ھەموویان ئەھلى (صفاء)

بوون، ئەھلى تەسەۋۋىي راستەقىنەش، شۇيىنكە وتوۋى سەلەفى
صالح بوون، ۋەك لە كىتەبەكانى خۇمدا باسەم كىردە.

٤) يان حىزىبى بوون، يان دژى حىزب بوون! ۋاتە: يان كورت
هەلئىنانى مەسئۇلمانەتى و دىندارىي لە حىزىبى بوون دا، يان
حىزىبايەتى لە دەردەۋى بازىنەى ئىسلام دانان!! كە بىگومان
هەردووكيان هەلەن، بەلئى بىگومان ئۆمەت هەموۋى لە حىزب
دا جىيى نابىتەۋە، بەلام بوونى حىزب و خەلگىكى سىستەماتىك و
پىك و پىك، كە كارى خۇيان بە بەرنامە رىكەدەخەن، ئەۋە
يەكەكە لە پىۋىستىيەكانى كۆمەلگەكانى ئەم سەردەمەى ئىمە.

ئىنجا ئەگەر تۆ ۋاز لە ناۋەكە بىنى و، بىيە سەر نىۋەرۈكەكە:
ئەدى ئەۋە نىە سەلەفىيەكانىش لىك كۆبوونەۋە،
صۇفىيەكانىش لەيەك كۆبوونەۋە، ئايا ئەۋەش هەر حىزىبايەتى
نىە؟ ئەۋى دىكە بەناۋى (نوور) و، ئەۋى دىكە بەناۋىكى دىكە و،
ئەۋى دىكە بەناۋى رىكخراۋى مەدەنىي، هەر ۋانىە؟! لە
راستىدا هەموۋى هەر بەرنامەى هەيە، كۆدەبىتەۋە، بودجەى
هەيە، ئەمرو نەهى هەيە، هەموۋى هەر پىك و پىكى
(سىستەم) هەيە، حىزىبىش هەر ئەۋدىە.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

(۵) ههروهه له پرووی فیکرییهوه: دمی ناگامان له فیکری
 (لرجایی) بی، ههروهه ناگامان له فیکری (خوارج) یش بی.
 فیکری (لرجایی) که هه ئیماندار، هه دادم پرووتینی، له هه موو
 کردمویهک، دهلی: مسوئمان هیچ کردموی چاک نه بی، ئیمانی
 تهواوی هه ههیه! فیکری (خوارج) یش دهلی: مرو هه توژیک
 حوی بجوولینی، کافر بووه، به کردنی گوناهییک کافر دمیو، له
 بازهی ئیسلام دهچیتته دمر! که بیگومان هه ردوویان هه له ن و،
 یه که میان به زایه دان (تفریط)، دوو میان تیپه راندن (إفراط) ه.

٦) ههروهه به باری دیکه دا: له پرووی بیری (ناصبه) و (رافضة) وه، دوو گرووپ هه بوون (ناصبه) که دژایه تی بنه ماله ی پیغمبه ریان ﷺ کردوه، به بیانوو ی خوشیستی هاوه لانه وه، نه وانه (ناصبه) بوون و، کاتی خوی له یه مه ن و شام هه بوون، له ئومه و ییه کان، نالیم هه موویان به لگو هه ندیکیان.

له بهران بهریشیان دا (رافضة) هه بوون ون دزایه تی هه و لانیان
 کردوه، به بیانوی بهرگری کردنه وه، له بنه مائه و خزمانی
 پیغه مبهه ^{ساز}، که هه ردو و کیشیان هه له بوون، چونکه تو نه گهر
 پیغه مبهه ری خوات ^{ساز} خوش بوی، ده بی هه خزمه کانیت
 خوش بوینو، هه هه و لانیشی، هه و لانه کانی (خوا لیان رازی
 بی) نه وانه بوون که ئیسلامیان بو ئیمه هه بنا و بهرجهسته کردو،

خزمه‌کانیشی ئه‌وانه‌ی که له‌سه‌ر رێ و شوینی ئه‌و بوون،
ئه‌وانیش هه‌ر له‌ نیو هاوه‌لاندان، ئه‌وانه‌ی که له‌سه‌رده‌می
پێغه‌مبه‌ردا ﷺ بوون.

سه‌رنجی ده‌یه‌م: سێ په‌رچ و له‌مه‌په‌ری رپی کاری ئیسلامیی:

پیم وایه سێ کۆسپ و له‌مه‌په‌ر هه‌ن، له‌به‌رده‌م گه‌شه‌کردن و
به‌رمو پێش چوونی کاری ئیسلامیی دا، که ناچارم زۆر به
کورتیی و گوشراویی باسیان بکه‌م، ئه‌گه‌رنا، ئه‌گه‌ر بویستری
مافی خۆیان پێ بدری، ده‌بی چهندان وتاریان له‌سه‌ر بدرین،
نه‌ك چهند قسه‌یه‌کی کورت، که زیاتر ناوونیشانی ئه‌و سێ
کۆسپ و له‌مه‌په‌ره ده‌خه‌نه‌روو:

یه‌که‌م: کرج و کالیی خۆمان:

هه‌مووتان دزمان که چێشت هه‌تا نه‌کوئی، ناخوری و، میوه هه‌تا
نه‌گات، به‌کرج و کالیی به‌که‌س ناخوری و، ئه‌گه‌ر بشخوری که‌ك
ناگری!

به‌ تیگه‌یشتنی منیش ئیمه‌ی ئیسلامیی، هه‌م لیڤه - له‌ هه‌ریم و
عێراق دا - و هه‌م له‌زۆربه‌ی ولاتیانی دیکه‌ش دا، له‌چاو

به‌رزیو و تیرو ته‌واویی ئیسلامی به‌رجه‌سته له قورئان و رېبازی
پېغه‌مبهری خوادا ﷺ، کرچ و کالئی و نات‌ه‌واویی زورمان هه‌یه،
له هه‌موو روویکه‌وه:

(۱) فیکری و ئیمانی.

(۲) عیبادت و ته‌قوا و ته‌زکیه.

(۳) ره‌وشت و ئاکار و هه‌ئس و کهوت.

(۴) هوشیاری سیاسی.

(۵) رۆش‌بنیری.

(۶) به‌کاره‌یانی شی‌وازو و ئامراز و تازمه‌ هاوچه‌رخانه.

(۷) په‌یو‌مندییه‌ کۆمه‌لایه‌تییه‌کان.

بۆیه ئه‌گەر بمانه‌وی ئه‌م کۆسپ و له‌مپه‌ره، له‌به‌رده‌م
گه‌شه‌کردن و فراوانبوونی کار و پرۆژه‌ی ئیسلامی دا لایه‌رین –
که‌ گه‌وره‌ترین کۆسپ و په‌رچه‌ ده‌بی له هه‌موو ئه‌و حه‌وت
بواره‌ گرنگو سه‌ره‌کییه‌دا، که ئاماژه‌مان پێکردن، هه‌وڵی خو
پێگه‌یانندی زیاترو چاکتر بده‌ین.

بهائی بهر پڙان! نه گهر بمانه وئ باشت نه رکي سه رشانمان بهر ان بهر
به کومه لگا که مان جي به جي بکهين و، زياتر جي ئوميدى
خيرو متمانوه و باودريان بين و، چاکتر پهيامي پر خيرو
بهرد که تي ئيسلامان ليودريگرن، دمي هه ولبددين له هه موو
روويکه وه، تيگه شتو و پيگه شتو و بين و، بچينه ناستي بهرزي
ثاين و بهرنامه ي تيرو ته وای خواوه، نه گهرنا نه گهر ته نيا
قسه و وتارمان له خه لک زياد بي، با به ته ما نه بين له ناستي
بهر پرسياري تي دا، نه رکي خومانمان بو نه نجام بدرئ.

که واته، با هه رچي زياتر:

۱- خویند دواړو شاردزاو بهرچاو پوون بين، له هه موو بواړدکاني
دين و ژين دا.

۲- ئيمان و عه قید دمان، پته وترو به هیتر و قوولتر بکهين.

۳- خواجه رستي و پاريزکاري و ته زکيه ي نه فسمان، باشت
بکهين و په يو نديمان له گه ل خوا دا، گهرم و گورتر و به تينتر
بي.

۴- ردوشت و ئاکار و هه لئس و که وتمان، په سنلتر و بهرزو جوانتر

ameer.maktab@yahoo.com

بي.

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

۵- ھۆشیاریی سیاسییان، لەسەر ئاستی نیوخۆ و دەردو

ناوچەیی و جیھانیی پتریی.

۶- پۆشنیرییمان، فراوانترو گشتگیرترو ھەمەجۆرتربیی.

۷- شیاوۆ نامرازدگانمان پسیپۆرانیەترو ھاوچەرخانەتربن.

۸- پەییودندییە کۆمەلایەتییەگانمان کراوانەترو توندوتۆلترو

دۆسۆزانەتربن.

ئەگەر دەمانەوئ گەوردترین کۆسپو لەمپەری سەرپیی کاری

ameer.maktab@yahoo.com

ئیسلامیی لایدەین!

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

دوودەم: دواکەوتوویی کۆمەلگا:

بەلام ھەمووشی ھەر خەتای خۆمان نیە، مرۆف ھەراکات کە

حوکم دەکات، دەبی تەماشای ھەموو لایەنەکان بکات،

کۆمەلگاکەمان بە گشتی دواکەوتوود، ئەگەر دواکەوتوو نەبی، -

لەم ھەریمی کوردستانەدا - دوو حیزب لەماودی بیست و ھەوت

(۲۷) سالی رابردوودا، خەلک ئەو ھەموو گەندەلیی و

قۆرخکاریی و ستەم و قریی و پریی و چینیایەتیەیان لی بینن،

دەبی ئەو ھەموو دەنگە بیین! دیارد کۆمەلگایەکە دواکەوتوود،

بهائی دزمانین تهزويريش كراوه، بهلام ههر دنگ نه دانی
خه لك، نه چوونی خه لك بو دنگدان، كه بو ار دهكاتوه بو
تهزوير، نه وهش ههر دواكه وتووويهو، ههست نه كردنه به
به رپرسياريه تیی! بهائی كومه لگاش دواكه وتوووه. دهبی كار
بكهین له سهر به رهو پيشردن و گه شه پیدانی زیاتری كومه لگا به
گشتی.

هه لیه ته كومه لگا به گشتی له زور رووهو دواكه وتووويه، بهلام پیم
وايه ترسانكترین حاله تی دواكه وتووویی، كومه لگا به گشتی و
به تایبهت كه سانیک كه به چاوساغ و پيشرومی خه لك داده نرین،
له پروی دینداری یه وه، بریتیه له: دهستبه سترانی زیندوان به
فهتوای مردووان، نه وه زور نیشمان لی تیك ده دات، له بواری
نیمان و عه قیدهو دینداری (به مانا تایبه ته كه ی) دا، كه دهقه كانی
شه ریعت نوقته یان خستوته سهر پیت، نه وه ته واو، پيشینی
چاك و زاناو پيشه وایان نوقته یان بو خستووینه سهر پیت، بهلام
له بواری كومه لایه تی و ئابووری و سیاسی و په یوه ندیه كان و
مامه له له گه ل دنیا دا، له و بو ارانه دا پپو یستییمان به
چاوپیدا گیرانه وهی زورو به نیجته یادی تازمو، به بیرگردنه وهی
نوئو، دووباره سهرنج دانه وهی و محیی ده كا، چونكه نه وه فهتوا
كونانه ی كه دراون، بو چاره سهری كیشه ی ديكه ی غه پری نه و

كَيْشَانَه‌ی نَيْسَتَايِ نَيْمِه، بَه كَه‌لَكِي نَيْسَتَا نَايَهَن، وَهَك زُورْجَار
گوتوومانِه: وَه‌لَامَه كُؤْنَه‌كَان بَه كَه‌لَكِي پَرَسِيَارَه تازَه‌كَان نَايَهَن،
نَابِي دَه‌سْتَو پِيِي خُومَان بَه‌سْتِيَن، ئَه‌گَه‌ر بَمَانَه‌وِي دِيَن
بِيِيَنَه‌وَه بُو نِيُو ژِيَن، ئَه‌مَمَا كَه‌سِيَك بُوخُوِي لَه‌وِي دَانِيشتَوَه
دَه‌لِي: ئَه‌وَه حَه‌لَالَه‌و ئَه‌وَه حَه‌رَامَه، ئَه‌وَه نَابِي وَابِي‌و، ئَه‌وَه دَه‌بِي
وَابِي، بُوخُوِي لَه‌وِي دَانِيشتَوَه، خَه‌لَكِيَش حَوَكِي خُوِي دَه‌كَاو،
ئَه‌وِيَش بُوخُوِي لَه‌وِي فَتَوَاي خُوِي دَه‌دَاو، هِيچِيَش لَه‌ وَاقِيْعَه‌كَه
نَاگُورِي، ئَه‌وَه هِيچ نِيَه، ئَه‌وَه‌ي مَن دَه‌مَه‌وِي: ئَه‌وَمِيَه دِيَن
بِيِيَنَه‌وَه نِيُو ژِيَن، بُوِيَه دَه‌بِي بَه‌ عَه‌قْلِيَكِي كَرَاوَه ئَازادَمَوَه،
تَه‌مَاشَاي قُورْئَان وَ سُونَنَه‌ت بَكَه‌يَنَه‌وَه، لَه‌گَه‌ل رِيْزِيَشْمَان بُو
كَه‌لَه‌پُووَرِي زَانَايَان، بَه‌لَام لَه‌و مَه‌سَه‌لَانَه‌دَا كَه‌ لَه‌سَه‌ر دَه‌مِي
ئَه‌وَانَدَا نَه‌بُووَن وَ قَه‌سَه‌يَان لِي نَه‌كِر دُووَن، دَه‌بِي قَه‌سَه‌ي تَازَه‌مَان
هَه‌بِي، بِيَر وَبُوچُووَنِي تَازَه‌مَان هَه‌بِي، ئِيْجَتِيَه‌ادِي تَازَمُو تِيْفَكِرِيَنِي
تَازَه‌مَان هَه‌بِي.

سیّہم: پیلان و نہ خشی ناحہ زان

بهائی به پڙيان! پيلان و نه خسهی ناحهزان و دوژمنانی ئيسلام،
همه هی دمرکيی، همه هی نيوده خو، گومانی تيډانيه که نه وهش
کاريگهريی سه لبيی زوری هه يه، له سهر نه وه که نه هيلډري

تہوڑمی ئیسلامی، کاری ئیسلامی، چ لہ ہہریمی کوردستان و
عیراق، چ لہ غہیری ئہوئی دا، ودک پیویست گہشہ بکات.

ہہلہتہ چارہسہری کرچ و کالیی خۆمان و، دواکەوتوووی
کۆمەلگا، بہتایبەت لہرووی فیکری و ہۆشیارییہو، زیاتر ئہرکی
خۆمانہو، ہەرکات ئیمەش بہ ئہرکی سەرسانی خۆمان ہەلساین،
خوای میہرەبان فیل و پیلانی ناحەزان و دوژمنانمان بۆ پووچەل
دەکاتەو، ودک فەرمووویەتی: ﴿وَإِنْ تَصِيرُوا وَتَتَّقُوا لَا
يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا﴾ آل عمران: ۱۲۰. واتە: ئەگەر ئێوہ
خۆراگرو پارێزکاربن، فیل و پیلانەکیان ہیچ زیانیکتان پی
ناگیەنی.

بەئی: ناحەزانمان لہ کەلین و درزەکانمانہوہ زەفەرمان پیدەبەن.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

دە (۱۰) ھۆشدارىيى، ئەبارەي مامەئە ئەگەل ۋاقىيە ۋ

دەۋرۈبەرەۋە دا

بەرپىزان!

لەم تەوھرى چوارەم دا زياتر جەخت دەگەينەۋە، لەسەر
چۈنىيەتى مامەئە ئەگەل ۋاقىيە داۋ، لەو بارەۋە، دە (۱۰)
ھۆشدارىيى ۋ ورياکردنەۋەي گىرنگ دەخەينەپروو:

ھۆشدارىيى يەكەم:

دەبى بۇ مامەئە ئەگەل غەيرى خۇماندا، لەگەل ۋاقىيە ۋ
دەۋرۈبەردا، رازاۋە بىن بە رەۋشتو بەھا بەرزەمکان:

جارى ۋا ھەيە مەرۇف، ئەگەر ئاگای لەخۆي نەبى، كەسى
قەسەيەگى ناشايستەي پى دەئى، ئەگەر ھەروەك ئەو بىكات، مانای
ۋايە ھىچى زىادەي پى نەبوو.

ئېمە كاتىك دىتوانىن واقع بگۆرپىن، كە لەسەر ووى ئەو
واقعەدە بىن، چاكتىر بىن لە خەلگى نىو ئەو واقعە، ئەگەر ھەر
وەك ئەوان بىن و، ھەر بەقەدەر ئەوان بىن، بەتەئكىد بۆمان
ناگۆردى، ھەمىشە ئەو كەسە دىتوانى دەوروبەرى خۆى بىخاتە
ژېر كارىگەرىى خۆى، كە لە دەوروبەركەى خۆى زىياترى پى
بى، چاكتىر پى بى.

با تەماشای ئەو فەرمايشتەى پېغەمبەر ﷺ بکەين، زۆر جېى
سەرنجە، دەفەرموى: (إِتَمَّ لَا تَسْعَوْنَ النَّاسَ بِأَمْوَالِكُمْ فَلْيَسْعَهُم
مِنْكُمْ، بَسْطُ الْوَجْهِ وَحُسْنُ الْخُلُقِ) أَخْرَجَهُ (البزار) في مسنده:
٩٦٥١، و (المحامي) في (الأمالى): ١٦٨، و (الحافظ الذهبي) في سيرته
(٢٠٣/٨) و (ابن الحجر) في (فتح الباري) وَحَسَنَهُ (٤٥٩/١٠).

پېغەمبەر ﷺ دەفەرموى: ((ئىيە بە مال و سامانتان، فرىای
ھەموو خەلگى ناکەون، بەلام بەرووى خوشتان و، رەوشتى
جوانتان، بە فرىای ھەموويان بکەون)).

چى تى دەچى مەرؤف لەگەل ھەموو كەس پرووى خوش بى،
رەوشتى جوان بى، بۆ ھەمووان دلسۆز بى، لەگەلئيان بە رەحم
بى، كە ئەوانە ھەموويان واجبن، لە بواری مامەلە لەگەل
دەوروبەرماندا.

هاوکاریی کردن له گهڵ دهورووبهرمان دا، له سههر خاله
هاوبه شه کان:

خوای دادگهرو کارزان دمهفرموی: ﴿وتعاونوا على البر والتقوى﴾
(المائدة: ۲)، واته: له سههر چاکه کاریی و پارێزکاریی پیکهوه هاوکارو
دهستبارگرین.

ئهم نایه ته له سیاقیکدا هاتوه، که باسی موشریکهکان دهکا، که
ئهمه دهقه که یه تی:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَحْلُوا سَعَتِ اللَّهِ وَلَا الشَّهَرِ الْحَرَامَ وَلَا
الْهَدَى وَلَا الْقَلْعِدَ وَلَا ءَامِنَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ يَبْنَعُونَ فَضْلًا مِّن رَّبِّهِمْ
وَرِضْوَانًا وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا وَلَا يَجْرِمُكُمْ شَتَاؤُ قَوْمٍ أَن
صَدُّوكُم عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَن تَعْتَدُوا وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ
وَالْتَقَوَى وَلَا تُعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ
الْعِقَابِ ﴿٢﴾﴾ المائدة

که واته: مه به ست مامه له کردنه له گهڵ موشریکهکان دا، که
تییدا دمهفرموی: ئه ی بر وادارینه! به هوی ئه وه وه که

موشریکه کان ئیومیان له مزگهوتی (حرام) گیرایهوه، با ئهه
رهفتاریان واتان ئی نهکا، ئیومش دهستدریژیان بکه نه سهه و
بیانگیر نههوه له مزگهوتی (حرام)، ئیوه وهك ئهوان مهكه نه،
دوایی دهفه رموی: هاوکاری پیکه وه بکه نه له سهه چا که کاری و
پاریزکاری، (له گهل نامسوئماناندا).

هۆشداریی سییهه:

تهبایی و ناشتی، بناغه ی ههه گۆرانکاری و گه شه کردنی که:
با ئیمه هه می شه مو شته ری ئه وه بین، کۆمه لگا ناشته وایی تی دا
بی، تهبایی تی دا بی، چونکه به بی ئه وه هی چمان بو نا کری،
خه لکی دی که به زۆری ئه وه په ندانه یان به سه ردا ده چه سپن:
(راوچی خراپه وه له ئاوی لی دا راوی ده کا)، (دزمه بازاری ئالۆزی
ده وی)، به لام ئیمه ی دیندارو مسوئمان، ئیمه ی که ده مانه وی
حه ق بچه سپی، ئیمه به سه له که شیکی ئارام و ناشتی و هی مند،
کارمان ده روا، به لام ئه وان له که ش و هه وای شه رو کی شه وه
سه نگه ر لی کدی گرتن دا: جا چ شه ری سیاسی بی، شه ری
ئیدو لۆزی بی، چ جه نگه و کو شتا ر، قا زانج ده که نه، چونکه
که سیك که ناحقه ی هه بوو، ده بی په نا به ری ته بهر شیوازی

ناحق، ههمیشه ئامانجت چۆن بێ، ئەو ئامانجه، شیوازو
ئامرازی وهك خۆی پهلكیش دهكا، ئەگەر ئامانجت حەق بێ، بۆی
به‌دوای ئامرازو شیوازی حەقدا ده‌گه‌رێیو، ئەگەر ئامانجیشت
ناره‌وایی، به‌رێبازی ناره‌وادا بۆی ده‌چی!

هۆشداریی جواره‌م:

ئامانجی دنیایی کاری ئیسلامیی، خزمه‌ته به خه‌لك و ولات:
ئامانجی قیامه‌تی دياره: پرازی كردنی خوای په‌رومردگارو
به‌ندایه‌تی كردنه بۆ خوا، به‌لام ئامانجی دنیایی کاری
ئىسلامی، خزمه‌ته به خه‌لك و نیشتمانییان، ئەو خه‌لكه‌ی كه
له‌گه‌لدا ده‌ژین، پێغه‌مبه‌رانى ئیمه (سه‌لّاتو سه‌لامی خوایان
له‌سه‌ر بێ) وایان كردوه، یانی: پێغه‌مبه‌ران كه به قه‌ومه‌كانى
خوایان ده‌ئین: ﴿وَإِنَّا لَكُم نَاصِحٌ أَمِينٌ﴾ (الأعراف: ٦٨)، راستیان
فه‌رموه، (ناصر) كێیه؟ (النصح إرادة الخير للمنصوح)^١، (نصح)
ئه‌وه‌یه: چى بۆ ئه‌و چاكه، ئه‌ومت بۆى بۆی، ئنجا ئه‌و زاتانه له
لووتكه‌ی راستی دا بوون، مادام وایان به گه‌له كافره‌كانى خوایان

^١ مفردات ألفاظ القرآن ، راغب الأصفهاني، ص ٥/٤، ط ٢٠١٢ م ، المكتبة
العصرية.

گوتوه، دیاره وابوون: ﴿وَأَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ أَمِينٌ﴾، واته: من بۆتان دلسۆزو، لهگه‌ئێشتان ئه‌مێندارم، خیانه‌تتان لێ ناکهم.

ئنجبا با ته‌ماشای ئه‌م ئایه‌ته‌ی سوورته‌ی (المتحنة) بکه‌ین:

﴿لَا يَنْهَكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِّن دِيَارِكُمْ أَن
تَبَرُّهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ﴾ (المتحنة: ٨)،
واته: (ئهی مسوڵمانینه!) ئه‌وانه‌ی له‌سه‌ر دینتان دزایه‌تییتان
ناکه‌ن، له‌ نیشتیمانی خۆتان وهدمرتان نانین، خوا پێتان لێ
ناگرێ که له‌گه‌‌ئێاندا چاکه‌کاربن و به‌خشه‌ربن، به‌دنیایی خوا
به‌خشه‌رانی خۆشه‌موین.

هۆشدارى پێنجهم:

ته‌به‌نیی کردنی کێشه‌کانی خه‌لك و خۆ لێ کردنه‌ خاوه‌نیان:

ئهو‌هش مه‌سه‌له‌یه‌کی زۆر گرنگه‌، کارمان به‌وه‌نده‌ ته‌واو نابێ:
له‌ زاتی خۆماندا پاك و چاك و پاك و صاف و خواناس بین، له
راستی دا به‌ خه‌م خه‌لكه‌وه‌ بوون، گرنگی پێدانیان و
مشوورلی‌خواردنیشیان، طاعه‌تیکی گه‌ورم و گرنگه‌، ئه‌وه‌

له لايه كه و مو له لايه كي ديكه شه وه: خه لك عه قلى له چاوان دايه و، به لكو عه قلى له گوڤى دايه و، گوتراوه: (المحتاج أعمى إلا عن حاجته)، كه سيك پيويستيه كي هه بى، بهس پيويستيه كه ي خوى له بيره، له كورد هواريش دا باوه: له كابريه كي برسى بپرسه: دوو كو دوو (۲+۲) دهكات ه چهند؟ دهلى: دهكات ه چوار (۴) نان، چوار كولير، ههر مهبهسته كه ي خوى ده بينى.

زور گرنگه ئيمه خومان له خه لك، له كيشه كانى خه لك بكه ي نه خاوه و، له سه زمانه خاوه نداريتى خه لك بكه ي، زور جار بپر ده كه مه وه ده ليم: خوايه! ميلله تى كي مسولمان، نه وه هه موو خه باته ي كردوه، ئيستا تهماشاي نه و چينه سياسيه بكه، رهنه نه وه ي كه له هه مووان نه هونتر بى، نه وه بى كه دوو پكات نويز بكات، يان نا، نه ماما باسى نايهت وه هديسو شه ريعة، نه وه هيچ، زور بهشى: نه نويزى هه يه، نه رۆزووى هه يه، به لكو زوريشى گيروده بووه به گونا هه گه وره كانه وه: نه گهر داوين پيسيه، نه گهر قوماره، نه گهر شه راب خوريه... هتد، ئنجا ناي حه يف ني ه ئيمه ي ئيسلامى تيوه رامينين، نه وانه سه رپرشتى نه وه خه لكه مسولمانه بكه ن؟ ناي خه لكه كه نه وه ي ده ويت؟ ناي نه وانه تا ئيستا له ماوه ي سالانى رابردوودا، خه لكيان به چى گه ياندوه؟ نهك ههر له م به شه ي كوردستان، له

به‌شه‌کانی دیکه‌ش دا، ته‌ماشا بکه‌ن! پارتی سیاسی وا هه‌یه له هه‌ندیك له به‌شه‌کانی دیکه‌ی کوردستان، ئیلحادیان به‌فه‌رمیی ته‌به‌ننئی کردوه! نکوولئی ده‌که‌ن له بوونی خواو پیغه‌مبه‌رو ئیسلام! چۆن ده‌بی له‌وه رابمیین؟ چۆن ده‌بی ئه‌و خه‌لکه‌ خوی ئی نه‌که‌ینه خاوه‌ن؟ به‌ ته‌ئکید ئه‌وه ئه‌رکیکی شه‌رعییانه.

لی‌ره‌دا پیم خو‌شه‌ ئه‌م فه‌رمووده‌یه‌ی پیغه‌مبه‌رتان ﷺ بو به‌ینه‌وه:

(أحبُّ الناس إلى الله: أنفعهم، وأحب الأعمال إلى الله عز وجل: سرور تدخله على مسلم، أو تكشف عنه كربة، أو تقضي عنه ديناً، أو تطرد عنه جوعاً، ولأن أمشي مع أخي المسلم في حاجة، أحب إليّ من أن أعتكف في المسجد شهراً، ومن كف غضبه، ستر الله عورته، ومن كظم غيظاً، ولو شاء أن يمضيه أمضاه، ملأ الله قلبه رضاً يوم القيامة، ومن مشى مع أخيه المسلم في حاجته، حتى يثبتها له، أثبت الله تعالى قدمه يوم تزل الأقدام، وإن سوء الخلق ليفسد العمل، كما يُفسد الخل العسل).

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

^١ صحيح الجامع: ١٧٦، وابن أبي الدنيا في (قضاء الحوائج) ص ٤٧، برقم: ٣٦، و الألباني في (السلسلة الصحيحة) برقم: ٩٠٦٠.

واته: خۇشەويستىرىن كەس لەلاى خوا، سوودبەخستىرىنە بۇ خەلگە، خۇشەويستىرىن كار لەلاى خوا: دلخۇشەيەكە بىخەيە دلى مسوئلمانىكە، يان خەمىكى ئى برەوئىنى، يان برسەيەتەيەكى ئى لاهەرى (و، تىرى بىكەى) يان قەرزىكى بۇ بىدەيە، ئەگەر سەعاتىك بە ئىشى براىەكى مسوئمانەو بىرۇم، لەلام خۇشەويستىرە لەوۋى لەم مزگەوتەمدا مانگىك بچمە ئىعتىكافە، (چونكە جارى وايە سەعاتىك بە ئىشى براىەك، بە ئىشى خوشكىكەو دەرۋى، لە ھەموو تەمەنى دا سوودمەند دەبى لىۋ، بەختەوەر دەبى)، ھەر كەسەك تورەيەكەى خۇى بگىرپتەو، (جى بەجى ى نەكا) خوا عەبى دەپۇشىۋ، ھەر كەسەك رقى پەنگ خواردوۋەى خۇى كپ بكتەو، ئەگەر بشىەوۋ دەرەبىرى، بتوانى دەرى بىرى، خوا لە رۇۋى قىامەتدا دلى پىر دەكا لە رازىبوون، ھەر كەسەكەىش بەدەم كارى براىەكەو بەجى، ھەتا بۇى دەچەسپىنى، لەو رۇۋەدا كە پىيەكان دەخلىسكىن، خوا پىى دەچەسپىنى، بىگومان رەوشتى خراپ، (كردەوۋ ئاكارى خراپ) كردەوۋى چاك تىك دەدا، وەك چۇن سركە (خل) ھەنگوین تىك دەدات.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

پيغهمبه‌ران (عليهم الصلاة والسلام) بوون، چونكه زانيويانه
ئه‌گهر ئه‌و په‌يامه‌ ته‌وحيدييه‌ پيغهمبه‌ران بچه‌سي، ئه‌وان
ئه‌و راوميان لي تيگ ده‌جي، ئه‌و به‌زمو بازارميان كوټايي پي دي.

خوای په‌رومردگاريش له‌ نايه‌تي (٢٧٠)ی سوره‌تي (البقرة)دا
ده‌فه‌رموي: ﴿لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ﴾ (البقرة: ٢٧٩) ،
واته: نه‌ زولم ده‌كهن و نه‌ زولميشتان لي ده‌كري.

هه‌روه‌ها خوای كاربه‌جي به‌ پرسياركردني نكووليليكه‌رانه‌،
ده‌فه‌رموي: ﴿وَمَا لَكُمْ لَا تُقِيلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ﴾ النساء:
٧٥، واته: ئه‌وه‌ چي‌تانه‌! بو‌جي له‌ پيناوي خواو له‌ پيناوي
چه‌وسيندراواندا خه‌بات ناكه‌ن!!

هوشداري حه‌وته‌م:

هاوسه‌نگي راگرتن له‌ نيوان كو‌مه‌لگا و نه‌ته‌وه‌و ئوممه‌ت دا:
كو‌مه‌لگاكه‌مان ئه‌وه‌ي كه‌ تييدا ده‌زين، نه‌ته‌وه‌كه‌شمان وه‌ك
نه‌ته‌وه‌ي كورد، كه‌ نه‌ته‌وه‌يه‌كي مه‌زلووم و مه‌حرووم، هه‌روه‌ها
ئوممه‌تي ئيسلاميش، ده‌بي ناگامان له‌ هه‌موويان بيت، چونكه
ئي‌مه‌ به‌شي‌كين له‌ نه‌ته‌وه‌يه‌كي مه‌زلووم كه‌ نه‌ته‌وه‌ي كورده‌و،

به شيكيشين له ئۆممەتيكى ستمەليكر او و داپلۆسيئراو، كه
ئۆممەتي ئيسلاميه، ئنجا دەبي ھاوسەنگي (ئىزان) رابگريں له
نيوان جي به جي کردنى ئەرکی سەرشانمان بەرامبەر به
کۆمەلگای خویمان و، مشوورخوړی و دلسۆزیشمان هەبى له گەل
نەتەوهكەى خویمان دا، هەروەها له گەل ئۆممەتیشدا به جیاوازی
سەرجه م پیکهاته کانیه وه، له کۆمەلگا و نەتەوهکان، کارليک و
خەمخوړی و دلسۆزی نواندن و بەرگری لیكرنمان هەبى.

ئەم ئایەت و فەرمايشتانهش بەلگەى ئەوەن كه گوتمان،
هەرچەندە هەر مەسەلەیهك به عقل و فیطرت و روشن بى،
خەوجی به بەلگەى نەقلی ناکات:

۱- ﴿وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ﴾ التوبة: ۷۱.

واته: پیاوانی برودار و ئافرهتانی برودار دوست و پشتیوان و
ھاوکاری یه کدیین.

۲- ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ﴾
ابراهيم: ۴

واته: هیچ پیغمبەرێکمان نەناردوه، مەگەر به زمانى
خەلکەكەى تاكو بویان پروون بکاتهوه.

۳- (الدين: النصيحة، قلنا: لمن يا رسول الله؟ قال: لله ولكتابه
ولرسوله ولأئمة المسلمين وعامتهم) رواه مسلم: ۵۵.

واته: دینداریی دلسۆزییه، گوتمان: بۆ کۆ ئه ی پیغه مبه ری خوا؟
فه رمووی: بۆ خوا و بۆ کتیبه که ی و بۆ پیغه مبه ره که ی و بۆ
پیشه وایانی مسوئمانان و بۆ تیکرپایان.

۴- (کلکم راعٍ وکلکم مسؤؤل عن رعیتہ) رواه البخاري: ۸۹۳، و
مسلم: ۱۸۲۹.

واته: هه ر کامتان چاودیڤه و بهرپرسیاره بهرانبه ر به
خه لکه که ی.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

هۆشداریی هه شتم:

که مینه کانی ولات، ده بی مافو ئازادییه کانیان دهسته بهرکراو و
پاریژراو بن:

به ئی سه رجهم پیکهاته کانی کۆمه لگایه که مان، خاوضی هه ر
ئایین و ئینتیمایه کی نه ته وه یی بن، ده بی کار له سه ر ئه وه بکه یین
که ریزو ئازادیی و مافه کانیان بۆ دابین بکریڻ، چونکه ئه وه
ئه رکێکی شه رعیه یه و، به که مه تر خه میی تیدا کردنی گونا هبار

دمبين، نه وه له لايه كه وه و له لايه كي ديكه شه وه: با چيدى
حيز به عه لانيه كان نان و پياز به وه وه نه خوڼ و، روژاوا
بتر سين نه وهى كه نه گهر ئيسلامييه كان دهسه لاتيان بى،
ئيزيدى و ايان لى دى و، نه صرانيى و ايان لى دى! له حال كدا كه
ئيمه بوخومان له ئيزيدى و نه صرانييه كان سته مليكراوترين
به دهستانه وه! كه چى دمرانم نه وانه له لاي روژاواويه كان:
به رگرى كردنيان له كه مينه كان ده كنه پاساوى مانه وهى
خويان، ده لى: با ئيمه هه بين، چونكه نه گهر ئيسلامييه كان
دهستان بروت، نه و كه مايه تيبه دينيان نه ده هارن،
ده يانفه وتين! كه نه ووش هه مووى بانگه شهى ناحه زانه يه، بويه
گرنگه ئيمه له په يامى خو ماندا، له راگه ياندى خو ماندا، وهك
شهر يعهت ده لى، وهك پيغه مېهر ﷺ كروويه تى، مامه لهى چون
بووه له گه ل جووله كه، له گه ل نه صرانيى، له گه ل موشرىك،
له گه ل مونافىق، له گه ل نامسو لمانان دا به گشتى، مامه لهى چون
بووه، ئيمه ش گرنگه نه وه دمر بخه ين، بو نه وهى هه م نه رگى
سه رشانمان به ران بهر به و مرو فانه، به ران بهر به و به ندانى خوا،
جى به جى بكه ين و، چى ديكه ش نان و پياز به نه وه وه نه خورى.

بناغه مامه له ش له گه ل كه مينه و پيگهاته كانى كومه لگاي
مسو لمان دا، برى تيه نه و بنچينه شه رعييه له فه رمايشتى

پیغمبر خدا ﷺ هاتود: (لهم ما لنا وعليهم ما علينا)، واته: نيمه
(ی مسوئلمان) چ مافیگمان ههیه، ئهوانیش ههیانهو، چ
ئهرکیگمان لهسه‌رشانه، ئهوانیش لهسه‌ریانه. وەك له: (مجموعه
الوثائق) دا هاتود.^۱

ئهمه لهو (وثيقة)یه‌دا هاتود: (... لأنني أعطيتهم عهد الله، على
ان لهم ما للمسلمين، وعليهم ما على المسلمين، وعلى المسلمين ما
عليهم، بالعهد الذي استوجبوا به حق الدِّمَام والذَّبَّ عن
الحرمة..)

شایانی باسه که له کتیبی چوارهمی مه‌وسووعه‌ی: (نیسلامو
دهوله‌تداریی) دا به‌ناوونیشانی: (نا مسوئلمانان له کۆمه‌لگاو
دهوله‌تی نیسلامیی دا) به‌دریژی لهو باره‌وه دواوین، هه‌روه‌ها له
کتیبی پینجه‌می مه‌وسووعه‌ی: (بیرکردنه‌وه‌ی نیسلامیی له‌نیوان
وه‌حیی و واقیع دا)، به‌شیگمان بۆ ئه‌و مه‌سه‌له‌یه‌ ته‌رخان کردوه.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

^۱ بڕاوه: (مجموعه الوثائق السياسية للعهد النبوي والخلافة الراشدة)، محمد

حميدالله. الوثيقتان: ۹۶، ۹۷، نسختان لمکتوب النبي إلى نجران، ص ۱۸۹، ۱۸۸.

كرانهوه بهرووى مرقايهتیی دا، لهرووی ئاشنایی و بههره ئی
وهرگرتن و، سوود پێ گهياندنیشیانوه:

ئیمه دینهكهمان دینیکی عالهمییه، بهئێ ئیمه ئیستا
دواكهوتووین و بێ سهرو ولاتین، بهلام گرنکه ئیمه كه قسه
دهکین، له راگهیانلنمان دا، نهوه پيشان بدهین كه ئیمه داخراو
نین و، ههموو بهشهریهت به زادهی خیزانیک دهمانین، هی
دایک و بابیک، زۆرجار نهو میوانه بیانیهیهی سهردانمان
دهکهن، پیاوان دهئیم: ئیمه ههموومان براو خوشکی یهکدین،
ههموومان دهچینهوه سهر ئادهمو حهوا، لهرووی رهچهلهکی
دوورهمو، لهرووی نهسهبی مرویهوه، ههموومان خوشک و
براین و یهک خیزانین، وهک خوای دادگهر فهرموویهتی: ﴿يَا أَيُّهَا
النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ
أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾﴾ الحجرات: ١٣.
واته: نهی خهلكینه! ئیمه له نیر و مییهك دروستمان کردوون و
گیپراومانن به چهند نهتهوه و هۆزیک، تاكو پیک ئاشنابن،
بهپزتان لای خوا پاریزکارترتانه، بیگومان خوا زانای شارهزایه.

بىناغى مامەللە لەگەل ئەوانى دىكەدا، خالە ھاوبەش و بەھا
مرۆپىيەكانن:

لېمان تىك نەچى، كە كەوتىنە قسە لەگەل نامسولماناندا، ئەگەر
جوولەكەيە، ئەگەر نەصرانىيە، ئەگەر رۆژھەلاتىيە، ئەگەر
رۆژئاوايىە، ئەوئى نامسولمانە، نابى بلىين: قورئان و سوننەت و
دەفەرموون، چونكە قورئان و سوننەت مەرجىيى ئىمەيە، ھى
ئەو شتىكى دىكەيەو، دەبى بگەرپىين بۆ خالى ھاوبەش، بەلگەش
لەوبارمە وپراي دەلالەتى عەقل و فېطرەت، ئەم ئايەتەيە: ﴿قُلْ
يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ﴾ (آل عمران:
۶۱)، واتە: بلى: ئەى خاوەن كىتەبىنە! وەرن بۆ خالىكى ھاوبەش
كە بۆ ھەموومان وەك يەكە، (واتە ئىوەش وەك ئىمە ئىعتىرافى
پى دەكەن)، ﴿أَلَا نَعْبُدُ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ
بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ﴾ (آل عمران: ۶۴)، كە جگە لە
خوا نەپەرستىن و، ھىچ شتىك نەكەيەنە ھاوبەشىو، ھەندىكمان
ھەندىكمان لە جىياتى خوا نەكەيەنە سەرۆك و مشوورخۆر.

ئُنجا (وثيقة)ی مەدینە، پیغەمبەر ﷺ يەك ئايەتى تېدا
نەھيئاو، يەك فەرمايشتى — وەك قسەى تايبەتیی خۇى- تېدا
نەھيئاو، چونكە ئەوگات جوولەكەو نەصرانىي، دميانگوت:
ئەو قورئان و سوننەتەو بۇ ئىوۋىەو، مەرجيى ئىمە پەيمانى
كۆنە، دەقيكى تەورات، يان ئىنجىل بىنە!

سەرنجى بىرگەكانى (وثيقة)ی مەدینە بدەن، ھەموويان خالى
ھاوبەشەن، بەھا مەروۋىيەكانن، ئەوانەن كە ھەموويان لەسەريان
پىك دەگەن.

بۇ مامەئە لەگەل غەيرى خۇماندا، دەبى بگەرپىينەو بۇ خالە
ھاوبەشەكان، ئەوۋى كە مەرجيى ھەموو لايەكە، نەك ئەوۋى
تەنيا مەرجيى خۇمانە، ھەرچەندە بە دئىيايىەو، ھەرچى
بەھاى مەروۋىيە، ھەرچى شتى باشە، ھەمووى لە قورئان و
سوننەتدا ھەيە، بەلام لەكاتىكدا مامەئە لەگەل نامسوئمانان دا
دەكەين، دەبى مەرجيى شتىك بى، كە ئەويش دانى پىدا بىنى،
(علي بن أبي طالب) خوا لىي رازى بى گوتوويەتى: (حَدَّثُوا
الناس بما يعرفون، أَحِبُّونَ أَنْ يَكْتُبَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ؟). واتە: بە
گوۋىرى عەقلى خەلك بدوۋىن، ئايا ھەز دەكەن خواو
پیغەمبەرەكەى بە درۆ دابىرىن؟!

كوتايى ئەم تەۋرەش بەم فەرمايشەى پېغەمبەر ﷺ دېنن كە
دەفەرەمۇي: (لقد شهدت مع عمومي في دار عبدالله بن جدعان
حلفا، ما أحب أن لي به حمر النعم، ولو دعيت به في الإسلام
لأجبت) رواه ابن إسحاق في السيرة بسند صحيح^١، وهو مرسل لكن
الألباني صححه بشواهد في تخريج (فقه السيرة).

پېغەمبەر ﷺ دەفەرەمۇي: لەگەل مامەکانەم لە مالى (عبدالله بن
جدعان) دا ئامادەى پەيمانیک بووم، حەزناکەم کە ئەو پەیمانەم
نەبووايەو، حوشترى سپييم هەبووايەو، ئەگەر لە ئىسلاميش دا
بۆ پەيمانیکى ئاوا بانگ بکرييم، وەلامى دەدمەو.

ئەو پەیمانەش بریتی بوو لەو کە نەهیلن کەس زوئى لى
بکرى ئە شارى مەککەداو، هەر کەسێک حەقیکی هەبوو،
حەفەکەى بۆ وەرگیرێتەو.

ئیمەش بە دنیایى وەك ئیقتیدا بە پېغەمبەرى خۆمان ﷺ
دەبى لەگەل هەرکەسێکدا بین، کە قسەیهکی حەق دەکاتو،
هەول دەدا بۆ دادگەری، هەول دەدات بۆ چاکەو، دەستی
هاوکاری و دەستی دەسارگرتنمان لە هی هەموو کەس درێژتر

^١ السيرة النبوية لابن هشام ، ج ١ ص ٧٢، و البداية والنهاية لابن كثير ، ٢/٢٩٣
و تأريخ ابن خلدون ٢/٤٠٤.

بى، ئەگەر بىمانەوى ئەم كارو پىرۆژە ئىسلامىيە زىاتىر وا ئى
بىكەين، بىيىتە جى ئومىدو هيوای خەلک، خەلک زىاتىر دلى پى
خوش بىكات، پاشان ئەو تەم و مژانەش كە لە دەورمان دروست
كراون، لەلايەن عەلانىيەكانەو، بىانرەوئىنەو، ئەویش بە
هەلۆئىستى سياسىي و بە كردهو، ئەو تەم و مژانە برەوئىنەو بو
ئەوئى هەموو لايەك و پىراى ئەوئى بزانن: ئەو ئىسلامەى ئىمە
دەمانەوى، سايە و سىبەر بى، بەرنامەيەكە بەرژەوئىنەو هەموو
خەلكى تىدايە، چونكە پىشى رەزامەندىي خواى تىدايە، ئنجا
دادگەريەكى تىدايە، كە ئەو دادگەريە لە قازانجى هەموو
لايەكە.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

جەۋت مەسەلەي ھەستىياري كاري ئىسلامىي

بەرپزان!

خوشتىوان بى، ئىمە لەم تەۋەرىي كۈتايىيەدا، ھەئەستە دەگەين لەبەردەم جەۋت (۷) مەسەلەي ھەستىيار دا، كە مشتومپى زۇريان لەسەر كراۋە دەكرى، لەبۋارى كارو پرۇژەي ئىسلامىي دا، ھەئەتە ۋەك لە رابردودا گوتە، جاريكى دىكەش جەختى لەسەر دەكەمەۋە: ئەۋەي كە دەيلىم، ھەئەيىنجانو تىگەيشتىنى بەندەيە لە قورئان و سونەتو، لەبەر رۇشنايى ئەۋە واقىيەدا كە تىيىدا دەيىن و، دۋاي سەرنجدانى كارۋەزمۋونى زۇربەي ئەۋە لايەنە ئىسلامىيەنەي كە لە جىھانى ئىسلامى ئەمپۇدا ھەن، ھەر لە ھىندو پاكستانەۋە تاكو دەگاتە مەغرىب.

مەسەلەي يەكەم: بانگەۋاز و سىياسەت، دوو شتى تىكەئەئەيىش:

بەيى پىشەكى دەچىنە نيۋ باسەكەمانەۋە دەيلىم: راي راست – بەلاي مەۋە – ئەۋەيە كە بانگەۋازو سىياسەت: (الدعوة

والسیاسة)، دوو شتی تیڤ هه لکیشن، نهک دژو ناکۆک، یاخود
جیاواز له یهکدی.

لهو بارهوه مشتومری زۆر کراوهو ئیستاش دهکری، دهگوتری؛
کهسانیک که کاری پهروهردمو بانگهوازو فیڕکردن دهکهن، جیان
لهوانه ی که کارو جموجۆل و چالاکیی سیاسی دهکهنو، واباشتره
لهیهک جیا بکری نهوه! هه ئه به ته نا ئیم: ئه گهر لیك جیا بکری نهوه،
ناشهرعییه، ههروهها دهزانم که: ئهوانه ی که کارو جموجۆل و
چالاکیی سیاسی دهکهن، پێویستییان به شیوازو ئامراز
جیاوازه، لهوهی که کاری پهروهردمی و بانگهوازو فیکری
دهکهن، نکوویی لهوه ناکری، بهلام من وای تیگهیشتووم:
بانگهوازو سیاست، دوو شتی تیڤ هه لکیشن، دوو شتی
تهواوکه ری یهکلینو، تیڤ ناگیرینو، پێویسته پیکهوه بنو
تیگهه لکیشن بن، بهلای کهمهوه له بهر چوار هۆکاران:

یهکه م: ئامانجی دووری کاری سیاسی، بریتیه له دروستکردنی
دمو لهتو، سه ره گیی ترین ئه رکی سه رشان ی دمو له تیش ئه وه یه که
دوای ئه وه ی شه ریعت پیاده دهکات، به سه ر ئه و کۆمه لگایه دا، که
تییدا دهست رۆیش توویه، په یامی خوای په روهر دگاریش
ده گه یه نی به غهیری خو ی، به دهرمو ی خو ی، پێغه مبه ری
خاته م ﷺ وای کردوه، له و شو ی نه ی که ده سه لات ی هه بووه،

شهریعتی پیاده کردوه بهسهر مسوئلمانان دا، چونکه: جی
بهجی کردنی شهریعتیش دهبی کۆمهنگا خوئی داوای بکا، نهك
بهسهریدا فهرز بکری، دهبی لهپیش دا کۆمهنگا دروست بیو،
ئهو کۆمهنگایه خوئی پیی خوش بی شهریعتی بهسهردا جی
بهجی بکری، ئنجا جی بهجی دهکری، ئهگهرنا ناگونجی
کۆمهنگایهك، خهكیک شهریعتیان نهوی، بهزۆر بهسهریان دا
فهرز بکری!

گرنگ ئهومیه دهولتهتی ئیسلامیی، یهكیک له ئهرکه گهرهکانی
سهرشانی له دهرمووی خوئی، بریتیه له گهیانندی پهیامی خوا به
خهكی، پیغهمبر ﷺ وای کردوه، پی بهپی ههتا زیاتر دهستی
رۆیشتوه، بانگی ئهو خهكهی دیکهی کردوه بو ئیسلام،
باوینهیهك له سپره بیینهوه، که له (صحيح البخاري) و (صحيح
مسلم) دا هاتوه:

دوای ئهوهی له جهنگی ئهحزاب دا، جوولهکهکانی خهیبهر
پهیمانیان شکاند، پهیمانیان ههلوهشاندموه غهدریان کرد،
پیغهمبر ﷺ بهره وهلاکانی خهیبهر چوو، ماویهك
قهلاکانیان ئابلوو قهدان، بهلام قهلایهکی مهحکهمیان ههبوو،
بۆیان نهگیرا، ئنجا فهرمووی: (لأعطين الراية غدا رجلا يحب الله

¹ صحيح البخاري: ۳۷۰۱، و صحيح مسلم: ۲۴۰۶ .

ورسوله، ويحيه الله ورسوله)، واته: بهيانی ئالایه که ددهمه دهست
کهسیک خواو پیغه مبهری خوای خوش دموین و، ئه وانیش
خوشیان دموئ.

عومهری کوری خه ططاب خوا لیی رازی بی، دهئی هیچ کات
حهزم له ئیمارهت و بهرپرسییهتی نه بووه، ئه و رۆژه نه بی،
سهری خۆم بهرز کرد بو ئه وهی پیغه مبهر ﷺ بمبینی (واته:
له بهر ئه وهی فهرموو بووی: ئالایه که ددهمه دهست کهسیک
خواو پیغه مبهری خوای خوش دموین و، ئه وانیش خوشیان
دهوی، ویستم: ئه و شایه دییهی پیغه مبهر ﷺ من بگریته وه، که
ههر واش بووه، به لام پیی خوش بووه، له سهردهمی موبارهکی
پیغه مبهر ﷺ ئه وهی وهک مۆریک پیوه بی) به لام پیغه مبهر
ﷺ فهرمووی: عه لی کوری ئه بو طالیب له کوئی یه؟ گوتیان:
چاوی دیشی، بانگی کردو، دوعایه کی بو خویند، فووی موبارهکی
خوی له چاوی دا، چاوی چاک بووموه و ئالایه که ی ته سلیم کرد،
پیغه مبهر فهرمووی: برۆو ئاوړ مه دمه وه، عه لی (خوا لیی رازی
بی) بی ئه وهی ئاوړ بداته وه رۆیشت، تاگو فرمانه که ی
پیغه مبهر ﷺ چاک جی به جی بکا، له حالیک دا رووی له ولا بوو،
گوتی: ئه ی پیغه مبهری خوا! ﷺ له سهرحی له دژیان بجهنگم؟!
ئه ویش فهرمووی: بانگیان ده که ی بو ئه وهی که ته نیا خوا

بپهرستن و خوا بهیهك بگرن و، شایه‌دیی بدن كه موحه‌مه‌د
پیغهمبه‌ری خوایه.

كه‌واته: پیغهمبه‌ر ﷺ كه سهرۆكى دموڵه‌تیش بووه، ئه‌وه‌تا
جه‌نگو جیهادیك كه هاتۆته پێش، له گهرمه‌ی جه‌نگو جیهاد
دا، فهرموویه‌تی: بانگه‌واز بكه! دوا‌یی پیغهمبه‌ر ﷺ فهرمووی:
(لأن يهدي الله بك رجلاً واحداً خَيْرٌ لك من حُمْرِ التَّعَم)، واته:
ئه‌گهر خوا به‌هۆی تۆوه: پیاویك له‌وانه هیدا‌یه‌ت بدات، بۆ تۆ
باش‌تره له حوشری سپی، [(حُمْر) كۆی: (أحمر) (حمرء)ه، به
مانای سوور دێ، به‌لام مه‌به‌ستیان پێی وشری سپیه، ئه‌و گات
وشری سپی مائیکى به‌نرخ بووه]، واته: بۆتۆ چاک‌تره له شتیک
كه زۆرت خو‌ش بوێ.

دووه‌م: ده‌پرسین: ئایا به‌بێ سیاسه‌ت و لی‌زانیی و ورده‌کاریی،
بانگه‌واز ده‌کړئ بۆ لای خوا؟! بانگه‌وازکار ئه‌گهر سیاسى نه‌بێ،
هۆشیار نه‌بێ و، کۆمه‌لگای خو‌ی نه‌ناسی، خێرو شه‌ری خو‌ی لێك
نه‌کاته‌وه، ئایا ده‌توانی بانگه‌وازیکی راست و دروست بکا؟ ئایا
ده‌توانی به‌پێی ئه‌وه كه پێویست ده‌کا له کۆمه‌لگا‌ه‌ی دا، قسه
بکاتو، بۆ ئه‌وه بانگیان بکات كه ئه‌وان پێویستیان پێیه‌تی،
نه‌ك بۆ ئه‌وه‌ی كه خو‌ی پێی خو‌شه؟! به‌ ئه‌کید بانگه‌وازیش
به‌بێ سیاسه‌ت و لی‌زانیی و هۆشیاریی نا‌کړئ.

سپیهم: له راستییدا سیاستیک که سهرمنجامه کهی نه بیته هوی بانگکردنی خه لک بو لای خواو، تیگه یاندن و پیگه یاندنیان و له خوا نیزیک خستنه و میان و رپک و راست گردنیان، مانای وایه ئامرازیک بی ئامانجه!

چوارم: ههروهها بانگه وازکاری ناسیاسیی، به ئاسانی فریو دمدری، ههروهک سیاستی بی بانگه وازیش، له وانهیه به ئاسانی کاری تیگرێ، به باری دنیاویستی و به لارییدا بردن و کۆنترۆلکردن دا!

بۆیه براو خوشکانی خوشه و یست! ئه گهر تهماشای پیغه مبه ران (عليهم الصلاة والسلام) بکهین، ئه وهی که ئیستا باوه که بانگه وازو سیاست لیک جیا بن، ئیمه له په یامی پیغه مبه راندا شتی وا نابینن، به لکو پیغه مبه ران (عليهم السلام) خه لکیان بانگ کردوه بو خوا په رستی: ﴿يَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ﴾ (الأعراف - ۵۹، ۶۵، ۷۳، ۸۵) ئه م پرستهیه به پیی ریزه بندی ژمارهی نایه ته کان، له سه ر زمانی هه ر کام له: نوو و هوود و صالح و شوعه یب (عليهم السلام)، هاتوه.

ئنجا خه لک بانگکردن بو ئه وهی که به ته نیا خوا به رستری، هه ندیک کهس وا دمزانن: ئه وه بهس (بانگه واز)ه، به لام

لهپرستییدا نهوه کرؤک و کاکلئ سیاسته، سیاستی ئیسلامی، کاکلهکهی و کرؤکهکهی و بناغهکهی، بریتیه له تهنیا خواپهرستی، سیاستی نا ئیسلامی، بریتیه له شیرک و پهرستنی غهیری خوا، نهو فیرعهون و قاروون و نهروودو تاغووتانه، بۆیه به پیغهمبهران قهئس بوون، چونکه پیغهمبهران (علیهم السلام) ویستوویانه: نهو خهئکه له چنگی نهو فیرعهونانه دهریین و، بیانکه نه بهندهی خوا، نهوانیش گوتووویانه: نهخیر دهبی ههر لهبن دهستی ئیمه دا بن، کۆیلهی ئیمه بن، کهواته: تهوحیدیک که بناغه و کاکل و جهوههری په یامی پیغهمبهرانه (علیهم السلام)، بناغهی هوکمپانیی و سیاستی رهشیده.

بۆیه من قهناعتم وایه: مهسهلهی ئیک جیاگردنهوهی بانگهوازو سیاست، به یهکجارهکی و به رههایی، شتیکی نهگونجاوله، دهشزانم که له مهغریب وایان گردوهو، له عیراق کاتی خوی (الإخوان المسلمون) حیزبی ئیسلامیان ههبوو وهک واجیهه سیاسیی و، ریکخستن (تنظیم)یشیان ههبوو، ههروهها کاتی خوی له سائی (۱۹۹۶)دا، چووم بۆ ئوردن: (حزب جبهة العمل الإسلامي) ههبوو، ریکخستنی (الإخوان المسلمون)یشیان ههبوو، دیسان له یه مهنیش (التجمع اليمني للإصلاح)، وهک واجهه سیاسیی،

هه‌بوو، ته‌نزیمی ئیخوانیشیان هه‌ر هه‌بوو...هتد، به‌لام مه‌رج
نیه ئه‌وانه له‌سه‌ر بناغه‌ی لێك جیا‌گ‌ر‌د‌نه‌وه‌ی سیاسه‌ت و
بانگه‌واز بووبی، چونكه پێم وایه هه‌م حیزبه‌كه‌ش بانگه‌وازی
کردوو، سیاسه‌ت‌یشی کردوو، هه‌م رێ‌ك‌خ‌س‌ته‌نه‌كه‌ش، هه‌ر‌دوو لای
کردوون!

له‌یه‌ك حا‌له‌ت‌دا پێم وایه ئه‌وه پێی تی‌ ده‌چی، ئه‌و‌یش ئه‌وه‌یه،
كه له‌سه‌ر بناغه‌ی پ‌س‌پ‌ۆ‌ریی، ب‌گ‌وت‌ری: با ئه‌و كۆمه‌له‌ براو
خوشكه، كاری سیاسیی ب‌كه‌ن، با ئه‌و كۆمه‌له‌ش، كاری‌کی دیکه
ب‌كه‌ن و...هتد، به‌لام به‌وه‌مه‌رجه كه ئه‌وه هه‌مووی له‌سه‌ر
بناغه‌ی راوێژ بێ، له‌سه‌ر بناغه‌ی دا‌به‌ش‌ك‌رد‌نی كارمه‌كان بێ،
نه‌ك له‌سه‌ر بناغه‌ی لێك جیا‌گ‌ر‌د‌نه‌وه‌ی كارمه‌كان و دروست‌ك‌رد‌نی
دو كۆمه‌ل و حیزبی جیا‌واز.

چونكه سه‌رم‌ن‌جام لایه‌نه سیاسیه‌كان خه‌لك و جه‌ما‌وه‌رو
كۆمه‌لگا، وه‌ختی‌ك د‌م‌ب‌ین، له‌لایه‌كه‌وه تو رێ‌ك‌خ‌س‌تنی‌كت هه‌یه‌و،
له‌لایه‌کی دیکه‌شه‌وه واجه‌یه‌کی سیاسیت هه‌یه، ئنجا ته‌ماش‌ا
ده‌که‌ن، ئه‌و واجیه‌ه سیاسیه له‌به‌رده‌ستی ئه‌و رێ‌ك‌خ‌س‌ته‌ن دایه،
خه‌لك بێ متمانه د‌م‌بێ! له‌میس‌ر یه‌کی له‌گ‌رفته‌كان ئه‌وه‌بوو،
ده‌یان‌گوت: (د‌کتور محمد مرسی) ناتوانی له‌قه‌سه‌ی (محمد بدیع)
د‌م‌ر‌ج‌ی، ئایا سه‌ر‌ۆ‌ك كۆمار كی یه؟ بۆیه پێم وایه ئه‌وه

حالتیکی دوو فلیقانهیی (ازدواجیه) دروست دهکاتو، راست
ئهوویه که له سهر بناغهی پسپۆری و شارمزیی، کارمکان دابهش
بکری، بهلام به خهک نهگوتری: حیزبو ریڅخستن لیک جیان،
چونکه لیک جیا نینو، ناشگونجی لیک جیا بن.

ههلبهته نالیم: ئهگهر واشبکری ناشهرعییه، بهلام پیم وایه که
چاک ئامانج ناپیکو، نیشانهی پرسپاریش دروست دهکات، ههم
له سهر حربه که شو، ههم له سهر ئهووش که بهحساب کاری
فیکری و پهرومردیی و بانگهوازی دهکا. ههموویان نیشانهی
پرسپاریان دهچیته سهری، ئنجا که تهماشای پیغه مبه رانیش
(عليهم السلام) دهکین، دهبین له نیو کاری بانگهوازا، کاری
سیاسیان کردوو، له نیو کاری سیاسیدا، بانگهوازیان کردوو،
کارمکیان ههمووی تیکه لهکیش بووه، ههمووها که تهماشای
قورئانیش دهکین، ههر وای دهبین، شتهکان تیک ههکیش،
بهلام دهگونجی له سهر بناغهی پسپۆری، کاروبار دابهش بکری،
چونکه له سهردهمی پیغه مبه ریش دا ﷺ هه ندیک له هاوهلان
(خوا لییان رازی بی)، پیغه مبه ری خوا ﷺ له پرووی کاری
عهسکه ریهوه، زیاتر بواری پیداونو، هانی داو، بو وینه:
(خالیدی کوری وهلید)، ههمووها هه ندیکیان له پرووی کاری
سیاسیی و دیلوماسیهوه، رۆلیان گیراوه، هه ندیکیان له پرووی

کاری عیلمی و فیکریه وه، هندیکیان له پرووی قورئان
خویندن و شارهزایی له قورئانه وه، هندیکی دیکهیان له پرووی
له بهرکردنی فرموده کانه وه، وهك (أبو هريرة)، خوا له
هموویان رازی بی، به لام بهو جوړنا که بینه گروپو و حیزبی

جیاجیا!

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

**مهسه لهی دووهم: به کارهینانی هیژ بۆ پاکسازی و چاکسازی له
کۆمه لگادا، شتیکی ناروایه:**

به پێزان! لیتان تیکه له نه بی! ده لیم: بۆ پاکسازی و چاکسازی
کردن له کۆمه لگادا، به کارهینانی هیژ، شتیکی ناروایه، چونکه
کاتی که لایه نیکی ئیسلامی له کۆمه لگایه کدا خوی ده بینیته وه،
که له پابه ندیی به ئیسلامه وه دا که م و کورپی هه یه، چوار (٤)
ئه گهری له پێشن، وهك جاری دیکه ش باسمان کردوه:

(١) یان ئه وه تا به هیژ به گژ ئه و کۆمه لگایه دا بجیتته وه، که ئه و
بیرۆکه یه زۆربه ی ئه و ریکه خراوانه ی، ئیمه پیمان وایه
تیپه رپنه رن، ته به نییان کردوه، که ئه وان به خویان ده لێن:
جیهادی، به لام پیم وایه تیپه رپنه رن، چونکه ئه و بیرۆکه یان
ته به نییان کردوه، که کۆمه لگا کانی خویان، به زه بری هیژ بگۆرن.

(۲) ئەومىيە كە تەسلىمى ئەو كۆمەلگايە بنو، مېشى لە ئاۋ نەكەن
و، ھەرچى ئەو كۆمەلگايەو دەسلەتەكەى گوتى، بلىن: بەلى!

(۳) ئەومىيە كە راكەن و، ئەو كۆمەلگايە بەجى بهيئ، سەرى
خۇيان ھەلگرن و برۆن، وەك ھاۋەلانى ئەشكەوت.

(۴) ئەومىيە، كە نە تەسلىمى بنو، نە تىيدا بتوئىنەۋەو، نە
بەگزىشيدا بچنەۋەو، نە لەبەرىشى راكەن، بەلكو موداراي
لەگەلدا بكەن.

ئىنجا ئەگەر تەماشاي سېرەو ژيانى پېغەمبەران بگەين، چ
پېغەمبەرى خاتەم محمد ﷺ، چ پېغەمبەرانى دىكە (عليهم
الصلاة والسلام)، ھى چوارەميان تەبەننىي كىردوۋ، بەھىچ
جۆزىك بەگىز كۆمەلگادا نەچۈنەۋەو، ھىچ پېغەمبەرىكەم
نەبىنىيە — وەك لە قورئان دا بۆمان باسكراۋە — لە (ئادەم) موۋە تا
خاتەم، كە ھەرەشەى لە كۆمەلگاكەى خۇى كىردى، نەك ھەر
دەستپىشخەرىي ھەرەشەگىردىيان نەكردوۋ، بەلكو لەبەرامبەر
ھەرەشەشدا ھەرەشەيان نەكردوۋ، وەك خۋاى پەرۋەردگار
بەسەرھاتيانمان بۇ دەگىرپىتەۋە:

۱- ئەۋەتا نووح (عليه السلام) گەلەكەى پىي دەلئىن: ﴿لَئِنْ لَّمْ تَنْتَهِ
يَنُوحُ لَنَكُونَنَّ مِنَ الْمَرْجُومِينَ﴾ (الشعراء: ۱۱۶)، واتە:

به دلتيايي ئه ی نووح! نه گهر وازنه هيئي له بهر دبارانگراوان
دمبي.

۲- ههروهه ها گه لی ئیبراهیم (علیه السلام) هه ره شه ی سووتاندنی
لیده که ن: ﴿قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ فَعَالِينَ﴾ (٦٨)
﴿الأنبياء: ٦٨﴾. واته: گوتیان: بیسووتین و په رستراوه کانتان
سه ریخه ن، نه گهر دمتانه وئ کاریک بکه ن.

۳- ههروهه ها گه لی شوعه یب (علیه السلام) پئی ده لئین: ﴿لَنُخْرِجَنَّكَ يَشْعَبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيِنَا أَوْ لَتَعُوذَنَّ فِي مَلَّتِنَا﴾
(الأعراف: ٨٨). واته: ئه ی شوعه یب! خوتو ئه وانه ی بر وایان
له گه لئ هی ناوه، شارب هه رتان ده که ی ن له شاره که مان، یان
ده گه ری نه وه نیو ئایینه که مان!

۴- ههروهه ها پیغه مبه رانی دیکه ش، وه ک له سوور هتی (ابراهیم) دا
خوای زانا و توانا هه موو پیغه مبه ران (علیه السلام) پیکه وه
له سه ر یه ک ئاس ت کو ده کاته وه و، له به رامبه ریش یاندا
نه یاره کانیان، پیم خو شه زور سه رنجی ئه و دیالوگه بدن:

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

﴿ أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبُؤُا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ
وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا اللَّهُ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ فَرَدُّوا أَيْدِيَهُمْ فِي أَفْوَاهِهِمْ وَقَالُوا إِنَّا كَفَرْنَا بِمَا أُرْسِلْتُمْ
بِهِ وَإِنَّا لَفِي شَكٍّ مِمَّا تَدْعُونَنَا إِلَيْهِ مُرِيبٍ ﴿٩﴾ قَالَتْ رُسُلُهُمْ
أَفِي اللَّهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ مِنْ
ذُنُوبِكُمْ وَيُخْرِجَكُمْ إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى قَالُوا إِنَّ أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ
مِثْلُنَا تُرِيدُونَ أَنْ تَصُدُّونَا عَمَّا كَانَتْ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَأَنُوتَنَا سُلْطَانِ
مُؤَيَّدٍ ﴿١٠﴾ قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِنْ نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ
يَمُنُّ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَمَا كُنَّا لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَانٍ
إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾ وَمَا لَنَا أَلَّا
نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلَنْصِيرَكَ عَلَى مَا أَدَّيْتُمُونَا
وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿١٢﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِرُسُلِهِمْ
لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَتَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا فَأَوْحَى إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ
لَنُهْلِكَنَّ الظَّالِمِينَ ﴿١٣﴾ وَلَنُسَكِّنَنَّكُمْ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِهِمْ
ذَلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِي وَخَافَ وَعِيدِ ﴿١٤﴾ وَاسْتَغْفِرُوا وَخَابَ

كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿١٥﴾ مِّن رَّأْيِهِ جَهَنَّمَ وُسْقَىٰ مِن مَّاءٍ صَدِيدٍ
 ﴿١٦﴾ يَتَجَرَّعُهُ وَلَا يَكَادُ يُسِيغُهُ وَيَأْتِيهِ الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ
 مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ وَمِن رَّأْيِهِ عَذَابٌ غَلِيظٌ ﴿١٧﴾
 (إبراهيم: ٩ - ١٧)

واته: ئايا ههوالى ئهوانهى پيش خوتانتان پى نهگهيشتوه! گهلى
 نووح و عادو شهموودو ئهوانهى دواى وانيش، پيغهمبهرمهكانيان
 به بهلگه روشنهكانهوه هاتنه لايان، كهچى ئهوان دهستييان
 بهزاريانهوهنا - تاكو بيدهنگيان بكهن - پيشيان گوتن: ئيمه
 بهوهى پيى رهوانهگراون، بيرواين و له دوودلييهكى خهست داين،
 بهرانهر بهوهى ئيمهى بو بانگ دهكهن.

پيغهمبهران گوتيان: ئايا دوودليى ههيه له خواى پهيداگهري
 ئاسمانهكان و زهويدا؟

بانگتان دهكات تاكو له گوناهاكانتان بتانبووړئو، بو كاتيكي
 ناوبراو دواتان بخات - نه تانفهوتينى - !! (گهلهكافرمهكانيان)
 گوتيان: ئيوهش ههر مروفيكن وهك ئيمه، دهتانهوى لهوهى بابو
 باپيرانمان لهسهري بوون، لامان بلهمن (ئهگهر راست دهكهن)
 بهلگهيهكى روونمان بو بينن، پيغهمبهرانيان پيشيان گوتن:
 بهدئليايى ئيمهش مروفي وهك ئيوهين، بهلام خوا چاكه دهكات

لەگەن ھەر گام لە بەندەکانی دا کە بیهوی (بیکاتە پیغەمبەر)
بۆشمان نیە بەبی مۆلەتی خوا، هیچ نیشانەو بەلگەیەکتان بۆ
بێنن، با براوادرانیش تەنیا پشت بە خوا بەستن.

ئنجای بۆچی پشت بە خوا نەبەستین! کە رێبازەکانمانی (بۆ
دینداری و دنیاواری) پێشان داوین! بەدۆلیاییش ھەرچەندە
ئازارمان بدەن، ھەر خۆراگەرمبێن (لەبەر راستە شەقامی خوا)و،
پشت بەستوواریش با تەنیا پشتیان بە خوا قایم بێ.

ئنجای بێروایەکان بە پیغەمبەرانى خۆیانیان گوت: یان لەشارو
ولاتمان دەرستان دەکەین، یان دەگەرپێتەووە سەر رێبازەکەمان!

پەرەمەردگاریان سەروشی بۆ کردن: بێگومان سەتەمکاران
دەفەوتینین، ئیووش لەدوای وان لەسەر زەمین نیشتەجی
دەکەین.

ئەو موژدەپەش بۆ کەسانیکە کە تەنیا لە پایەى من و لە
ھەر شەوی من بترسین.

ئیدی سەرنجام پیغەمبەران داوای ھاوکاریی خوایان کردو، ھەر
خۆسەپینیکی ملھور بێمەرادبوو. دۆزەخ لە پشتمەوێتەو، لە
ئاویکی کێم و زووخواوی پێ دەنۆشرێ. زۆر بە زەحمەت قوم قوم
قوتی دەداتو، نیزیک نیە (بەئاسانی) بۆی قوت بجێو، لە

هه موو لايه كه وه مردنى بو دى و، ناشمري و، له پشتيه وه
نازارىكى بپرمزا ههيه.

مه به ستم نه و مبوو كه پيغه مبه ران (عليهم الصلاة والسلام):

(۱) نهك هه پر شهكار نه بوون و، زمبرو زهنگيان بهكار نه هيئاوه و
هه پر شه شيان پى نه كردوه، بگره له بهرانبهر هه پر شهش دا
هه پر شه شيان نه كردوه.

(۲) ته سليمى واقيعيش نه بوون: ﴿وَلَصَّيْرُكَ عَلَى مَا أَدَيْتُمُونَا﴾،
به لكو پشوودر پزانوه و خوږاگرانه بهردهوام بوون، چونكه
﴿وَلَصَّيْرُكَ عَلَى مَا أَدَيْتُمُونَا﴾ يانى: ته سليمتان نابين.

(۳) پاشان راشيان نه كردوه و، لاتيشيان بهجى نه هيشتوه، به لى
دوژمنانيان گوتوو يانه: دمر به دمرتان دهكهن، شاربه دمرتان
دهكهن، به لام هيچ پيغه مبه ريك بوخوى ولا تى بهجى
نه هيشتوه، مه گهر دمر كرابى، پيغه مبه رى خاتهم ﷺ كاتى
دمرده كرى، ئاوڤ دداته وه له شارى مهككهو، دمه رموى: (ما
أطيبك من بلد و أحبك إلي، لولا أن قومي أخرجوني منك
لم أسكن غيرك) رواه الترمذي: ۲۲۹۲۶، و الألباني في صحيح
(المشكاة): ۲۷۲۴. واته: به خوا تو خوشه ويسترين سه رزميني

خوای لامو، نه گهر قهومه کهت دهریان نه گردبام، له غه پری تودا
نیشته جی نه ده بووم، (به لام به ناچارایی دپروم).

که واته: ئایا پیغه مبه ران (عليهم الصلاة والسلام) چییان
کردوه؟

٤) نهومیان کردوه که ئایه ته که ده فهرموئ: ﴿وَلَصَبِرٌ عَلَىٰ مَا
ءَاذَيْتُمُونَا﴾، یانی: هه مان شت که پیغه مبه ری خاته م ﷺ
ده فهرموئ: (المؤمن الذي يخاطب الناس ويصبر على أذاهم خير من
الذي لا يخاطب الناس ولا يصبر على أذاهم)، رواه البخاري في
(الأدب المفرد): ٢٨٨، و أحمد في المسند (٥٠٢٢) و ابن ماجه بإسناد
حسن (صحيح ابن ماجه: ٣٢٧٣) و الترمذي (صحيح الجامع:
٦٦٥١). و الألباني في (السلسلة الصحيحة) (٦٥٢/٢). واته: نه و
برواداره ی له گهل خه لك تیکهل ده بی، مامه لیهان له گهل ده کاو
له نیویاندا ده مینیت هوه و صه بر ده گری له سه ر نازاره که یان،
له سه ر نارحه تییه کانیان، باشتره و چاکتره لای خوا له وهی که
تیکه لیان نابی و، صه بریش ناگری له گهل یاندا.

بویه به کاره پنانی هیژ بو گورانکاری له کو مه لگادا، پیچه وانهی
ری و شوینی پیغه مبه رانه (عليهم الصلاة والسلام) به گشتیی و،
پیچه وانهی ری و شوینی پیغه مبه ری خاته مه ﷺ به تایبهت، وهك

له سوورمتی (النساء) دا خوا ی کار به جی دمه رموی: ﴿الْمَرْءُ إِلَى
الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ﴾ النساء:
۷۷ ، واته: ئایا سهرنجی نهوانهت نه داوه که پییان گوترا:
دهستی خوتان بگپر نه وه (بپاریزن) و، نوێر بهرپا بکه و، زمکات
بدن... پیغه مبه ریش ﷺ له قوناغی مه ککه دا ههر دمیفرموو:
(لن نؤمر بالقتال) ، فهرمانمان پی نه کراوه بجه نگی.

لیرمدا پرسیاریک دهکری: ئایا چهک و هیژ، شوینی له ئیعرابی
ئیسلامدا چیه و کهنگیه؟ دهئیین: له راستیدا هیژو چهک
دهولته ئیسلامی به کاری دینی، نه ویش بو پاراستنی خو و
هاوولتانی و سنوورمکانی، نهک بو فهرزکردن و سهپاندنی
ئیسلام.

به ئی دهولت هیژ به کار دینی له حالته ئاساییدا، به لام ئایا
هیچ کهسیکی دیکه به کاری ناهینی؟ با، کهسانیکیش که زولمیان
لی دهکری، زولمی نه ته وهی بی، زولمی دینی بی، زولمی
سیاسی بی، ستهمی ئابووری، ستهمی کومه لایهتی، ههر جوړه
زولمیک بی و، هیچ دهر فته تیان نامینی، نهوانهش بو یان ههیه
به رگری له خو یان بکه و، بهر په چی دوژمنان و ستهمکاران

^۱ السيرة النبوية لابن هشام، ج ۲ ص ۲۳۱.

بدمنهوه، وهك خواى دادگەر دمهه رموى: ﴿أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقْتَلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلَمُوا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ﴾ (الحج: ٢٩)، واته: ئهوانهى شهريان له دژ دهكړئ، چونكه ستهميان ليددهكړئ، موټه دران - بهگريى له خويان بکهن - مسوگەر خواش له سهر سهرخستنيان توانايه.

ئهم ئايه تهش يه کهم ئايه ته دابه زى بى، دربارهى جهنگو جيهادو، ههر بهرپوښ دابه زيوه، کاتيک پيغمبر ﷺ کوچى کرد بو مهدينه، ههنديکيش دهئين: له مهدينه دا دابه زيوه، بهلام وا پى دهچى بهرپوښ دابه زيوه، گرنگ ئهويه که مسولمانانيکى وهك: خه لکى فهلهستين، ميانمار (رؤهينگا)، شيشان، کشمير، گهلى گورد،... هتد، وهختى ستهميان لى دهكړئ و دموه تيان نيه، به لکو دموهت ستهميان لى دهكا، کاتيک خه لک دهچه وسيندرپته وه، دمرهفتى تيدا ههيه، بو جهنگو جيهادو بهرگريى له خوکردن.

بهلام گرنگ ئهويه بزاورئ: بو ئهوهى کو مه لگايهک پاکسازى و چاکسازى تيدا بکړئ، يان قهوارى سياسى ئيسلامى دروست بکړئ، ئا ئهوه له رپى بهکارهينانى هيژموه ناکړئ، ئنجا له کاتى ستهمو دهمسترپيښ دا، ئهوه کاتهش ده بى هه لسهنگاندى (موازنه) بکړئ له نيوان سوودهگان (منافع) و زيانهگان

(مضار) داو، دمبی سهرگردایه تییه کی سهرراست، نهو برپاره بدا،
ههر نهو هسه که پیغمبر ﷺ له هندی له فرمایشته کانی دا
ناماژه ی پی دهکا، بو وینه: (لن یرح هذا الدین قائما، یقاتل
علیه عصابة من المسلمین، حتی تقوم ساعة) (رواه مسلم): ۱۹۲۲،
که به ربوایه تی دیکهش ههر هاتوه.

واته: نهو نایینه بهرپا دمبیو، بهردموام دمبی، تاکو ناخیرزمان،
کومه ئیک له مسولمانان له پیناوی دا دهجنگن.

که پیم وایه نهو ناماژه بهوانه ی، که کاتییک هه موو
ریگا کانیان لی دهگیرینو، هیچ دمره تیان نامینی، فیداکاری
دهکن، بو وینه: مسولمانانی فهله ستین جگه له وه ی که
له بهرام بهری نهو توندوتیژییه ی جووله کهدا، جار جار
چالاکیه که بکن، هیچی دیکه یان به دهسته وه نیه، نه دی خو یان
به دهسته وه بدن؟! به لی نه گهر دهو له تییک هه بی، ده بی دهو له ت
جهنگو جهاد ته به ننی بکات، به لام کاتییک مسولمانانی که
شوینییک گرفتار ده بنو، دهو له تییک نیه بیانپاریزیو،
بهرام بهرمانیشیان هی زیان له دژ به کار دین، نهو دیاره عه قلو
شهرع ریگایان پی ددها، که نهوانیش هی ز به کار بینو، نهو
فرمایشته نه ی پیغمبر ﷺ ناماژه بهو دهکن، به لام حاله تی
ناسایی دهو له تی نیسلامی نهومیه، که دهو له تی ئیعلانی جهنگو

جيهاد دىكا، دىوئەت ھىز بەكار دىنى، بۇ پاراستى ھاوولائىيانى و پاراستى سنوورەكانى خۇى.

بۇيەش دىلەيم: بەكار ھىنانى ھىز بۇ گۇرەنكارىيى لى كۇمەلگادا،
يان دروستكردى قەوارەى سىياسىي، لى ئىسلامدا دروست نىيە،
چونكى ئىوۋە سەرمەنچام سەرمەكىشى بۇ زۇر لىكردى خەلگە،
ناچاركردى خەلگە، كە دىيارە ناچاركردى خەلگە لىسەر
دىندارىيى، شتىكى رەتكراومىيە، لىو بارەومەش بەلگە زۇرن، بۇ
نمۇنە:

۱- ﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ﴾ (البقرة: ۲۵۶)، واتە: زۇرلىكردى لى
ئايىن دا نىيە.

۲- ﴿وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ﴾
الكهف: ۲۹) واتە: بلى ھەق لى پەرومردگار تانەوۋىيە، ئىچا كى
دەيەوۋى بابروا بىنى و كىش دەيەوۋى، با بىروا بى.

۳- ھەروما تۇبىزى لى كرىن، خەلگە دىكاتە موناڧىقۇ، ناىكاتە
مىسۇلمان.

۴- ھەروما دىندارىيى و مىسۇلمانەتىي سەروكارى لى گەل ەقۇ و
دى مىرۇقدا ھەيە، نەك لى گەل روالەتىدا، كەسىك نوۋىزىش

بكات، ئەگەر بۇ خەلق نەكەت، خەلق لىيى ۋەرنەگىرى، بىگەرە سزاشى دەدا، ھەرۋەھەر رۇۋو بىگىرى، ھەر شەيىكى بىكات، مادام لە دىلە ۋە بۇ خەلق نەبى، بەكەك نەبەت، بەللى ئىسلام پىشى سەروكارى ئەگەل دىل ۋە دەرۋون دا ھەيە، بۇيەش پىغەمبەرەن (عليهم السلام) ھەمىشە ھەۋلىئەداۋە گۇرەنكارىيى (تەبىرى) لە رىيى ھۇشيار كەرنەۋەدى عەقلى خەلق، بىدار كەرنەۋەدى دىل ۋە دەرۋونىيە ۋە بەكەن.

ameer.maktab@yahoo.com

 /AliBapir /AliBapir /MediaAmeerOffice
www.alibapir.net

مەسەلەى سىيەم: قۇناغى بانگەوازو قۇناغى دەۋلەت، ھۆكەمىيان جىيە:

زۆر جار جەمەت ۋە ئىسلامىيەكان ۋە پىرۋەكانى كارى ئىسلامىي، لە ئەنجامى چاك تى نەگەشەتنى ئەم مەسەلەيەدا: لىك جىيەنە كەرنەۋەدى قۇناغى بانگەوازو قۇناغى دەۋلەت، گىرۋەدى ھەلە ۋە پەلە، پاشان باج دانى زۆر بوون، لىتان تىك نەچى، سىياسەت ۋە بانگەواز تىكەكەش، بەلام قۇناغى بانگەوازو، قۇناغى دەۋلەت لىك جىيان.

قۇناغى بانگەواز، ئەو قۇناغەيە كە مەسۇلمانان تىيدا دەسەلاتيان نىيە، كە لە سىرەى پىغەمبەردا ﷺ تەۋنە دەھىندىرەتەۋە بە

قۇناغى مەككە، كە پېغەمبەر ﷺ و ھاۋەلانى ئە مەككە،
 چەۋسېندراۋە، بى دەسلەت بوون، ھەلبەتە كە پېغەمبەر ﷺ
 فەرمۇيەتى: (صبرا آل ياسر، فإن موعدكم الجنة)، واتە: ئەي
 بىنەمالەي ياسر خۇراگىرىن ژوانگەتان بەھەشتە. يان كە خوا
 فەرمۇيەتى: ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ
 وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ...﴾ السد ۷۷: ۷۷، دەيانتوانى
 شتىك ھەر بىكەن، بەلام دىيانزانى كە زىانى لەقازانجى زياتر
 دەيى، ھەروھە دىيانزانى مادام ئەو خەلكە نامادە نىيە ئىسلام لە
 باۋەش بگرى، بەزۆر بەسەرياندا فەرز ناكرى.

بەلى، قۇناغى بانگەۋاز، يانى: قۇناغى بى دەسلەتتىو قۇناغى
 چەۋسېندراۋەيى، جىيايە لە قۇناغى دەستۇرۇشتوويەتىو
 دەستگراۋەيىو، ھەبوونى دەۋلەتو فەۋارەيى سىياسىي، بۇيەش
 دەيىن ھەموو ياساكانى ئىسلام، ئەو ياسايانەي كە ئەندازەو
 چۆنىيەتىو سىنورىيان بۇ دىيارى كراۋە، بۇ ويىنە: پايەكانى
 ئىسلامو، ھەلالو ھەرامەكانو، سزا شەرىيەكان ھەموويان لە
 قۇناغى مەدينەدا فەرز بوون، بىگومان: لە قۇناغى مەككەش
 نوپۇز ھەبوۋە، بەنيان دىو پىكاتو ئىۋاران دىو پىكات، ھەروھە
 رۇزۇو ھەبوۋە، بەلام بە مۇتلەقىي، دىسان مال بەخشىن ھەبوۋە،

^۱ السيرة النبوية لابن هشام، ج ۱، ص ۱۶۲، أخرجه الحاكم في مستدرکه: ۵۶۴۶، و
 الطبراني في الكبير: ۷۶۹، و الأوسط: ۱۵۰۸، و البيهقي في الشعب: ۱۶۳.

به لّام به موله قی، ههروها به دهوری که عبه دا تهوافیان کردوهو، جوړه خواپه رستییه گانی دیکهش کهم و زور هه بوون، به لّام ئاوا بهو شیومیه که ئیستا ئیمه دزمانین: پینج فه رزمی نویژو^۱، رۆژووی مانگی رهمه زان و، زهکات و، حه ج، ئنجا سزاو سنووره شه رعیه کان، به دننیا ییه وه هه موویان له مه دینه هاتوونه خوار، چونکه له مه کهه مسوئلمانان خاوهنی قه واروه دمه لّات و بوونیکی خویمان نه بوون، تا کو ئه و سنوورو یاسایانه یان بو بینه خوارو جی به جی یان بکهن، خوای په رومردگاریش به ته نکید داوای شتیک له که سیک یان له کومه ئیک ناکات، له توانایاندا نه بیّت: ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ البقرة: ۲۸۶.

له سووپه تی (الحج) دا، خوای به رزومه زن له دواى ئه وهی یه که مین ئایهت دمر باره ی جهنگ و جههاد دهنی رته خواری، وهک مولهت پیدانی ئه هلی ئیمان، که به رگریی له خویمان بکهن، وهک ئامانجی جهنگ و جههاد دمفه رموی: ﴿وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَّفُتِنَتْ صَوَاحِبُ وَيْجٍ وَصَلَوَاتُ وَمَسْجِدُ يُذْكَرُ فِيهَا اسْمُ

^۱ پینج نویژه فه رزهکان له شهوی میعراج دا فه رز کران، برپاوه: السیره النبویه لابن هشام، ج ۲ ص ۲۱۰.

اللَّهُ كَثِيرًا وَلَيْنُصْرُكَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ

﴿الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ

وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَاللَّهُ عَقِيبَةُ الْأُمُورِ﴾ (٤١)

الحج، واته: نه گهر به هوای نه و موه نه بو وایه که خوا هه نديک له
خه لکی (سته مکاری به هه نديک له خه لکی (جهنگاو مرو
فیدا کار) بهر په رچ دمهاته وه، بیگومان دیرمکان و کلیساکان و
که نیشه کان - ی جووان - و مزگه و ته کان، که زور یادی خویان
تیدا دهگری، د پرو و خینران. به دلنیا یی که سانیکیش (نایینی)
خوا سهریخه ن، خوا سهریان دمخات، مسوگهر خوا به هیزی زاله.
نه وانه ی کاتیک دستر و یش توویان ده که یی له زوی دا: نویژ بهرپا
ده که ن و، زهکات دده ن و، فرمان به په سند ده که ن و، ریگری له
ناپه سند ده که ن و، سهره نجای کاره کانیش ته نیا بو لای خویه.

﴿الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ﴾، نه وانه ی که دستر و یش توومان

کردن له زوی دا، [مکثه) (اعطاء مکانا)]، جیگری کرد،
چه سپاوی کرد، دهسه لاتی پیدا، (تمکین) واته دستر و یش توو
کردن، که واته: مسوئلمانان پیس نه و ی دستر و یش توو بکری ن،
له سهریان پیویست نیه، ئیسلام و شهر یه ته که ی وهک سیستمی
حوکم پرانیی بهر پیوه بهرن، به لام نه و هوش مانای وانیه، وهک کاتی

خوی گرووی: (التکفیر والهجرة) له میسر بههلهدا چووبوونو،
پییان وابوو: که ئیمه دهبی ریک قوناغی مهککهو مه دینه
دووباره بکهینهوه! ئهوه وانیه، چونکه ئه حکامی ئیسلام
هه موویان هاتوونه ته خوارو چه سپاونو، دهبی مسوئلانان
هه رچی پییان دهکری، جی به جییان بکهن، بو وینه: ئیمه ئیستا
مولزهمین نویژ بکهین، رۆژوو بگرین، زهکات بدمین، حهج
بکهین... هتد، به ئی دسه لاتمان نیه و خاوهن قهواره ی سیاسی
نین، به لام مولزهمین به حوکمه شه رعیه کانهوه، به پیی توانای
خۆمان، وهک خوی زاناو شارمزا قه رموویه تی: ﴿فَأَنقَرُوا اللَّهَ مَا
أَسْطَعْتُمْ﴾ (التغابن: ۱۶)، واته: به پیی تواناتان پاریز له خوا
بکهن. به لام ئه وه حاله ی که ئیستا تییداين، جیایه له وه ی کاتی که
که دسه لاتمان دهبی و دس ترۆشتوو ده بین، ته نانهت سه بارهت
به دروشمه کانیشه وه، ئیستا زۆر له مزگه وته کان مامه له ی
ناشایستی وایان له گه ئدا دهکری، که ئیمه به دلمان نیه و به
سته م و لادانی دزمانین! ههروه ها له بوارهکانی: ئابووری و
ئه ده به کۆمه لایه تییه کان و، ئیداره و سیاسهت دا، مونکه رهکان و
ناشه رعیه ی زۆر دهکری و، بۆشمان ناگۆر درین و کاتی دسه لاتمان
هه بی، به دلتیاییه وه به شیویه کی دیکه مامه له له گه ل ئه وانه دا

دەگەين، كەواتە قۇناغى بانگەواز لەگەل قۇناغى ھەبوونى
دەوئەتو دەستۇرۇشتووويەتى، لىك جيان و حوكمەكانيان جيان.

**مەسەلەى چوارەم: ئافرەتو پياو لە ھەموو شتەكدا يەگسانن،
جگە لەومى جياوازىى سروشتيان دەيخوازي:**

ليرەدا مەبەستمان: كارى ئىسلامىي و دىندارىي و مسوئامانيەتییە
بە گشتى، لەوبارمەو شتم زۆر نووسیو، بۆ نمونە: (ئافرەتو
خیزان لەسایەى شەریعەت دا) بەلام ئەومى مەبەستمە لیرەدا
ئەومیە، كە ئیستا مسوئامانان چونكە لە حالەتى بى دەسلەتیی و
بەجیماویي و دواكەوتووویەتى دان، لەرووی دنیا دارییەو،
ھەمیشە خویان لە حالەتى بەرگریی لە خۆکردن دا دەبیننەو!
كاتى خۆی كە ئىسلام دەسلەتیی ھەبوو، ھیزی ھەبوو، ھەیبەتى
ھەبوو، ئەو گەرتو كیشانەى ئیستا ھەن: مافی ئافرەتو،
ئافرەت مەزئومەو، ئەو وایەو ئەو وajoو! كاتى خۆی ئەوانە
ھیچیان نەبوون، خەلك لە مسوئامانانەو فیرى مافو
ئازادییەكان، دەبوون، بەلام ئیستا زۆریك لە مسوئامانان وایان
لیكراو، لە ھەموو شتەكى خویان بكەونە گومانەو!

ئېرموۋە ۋەك بىرايەكى دىلسۇزتان دەلىم: با ھەمىشە شانازىي بە
ئىسلام ۋ ئىمانى خۇمانەۋە بىكەين، پېمان وانەبى لە قەفەزى
تۆمەتبارىي دابىن، پېمان وانەبى كە ئىسلام نېشانەى پىرسىارى
لەسەرە، ھەر لەبەر ئەۋەى دەلى: ئافىرمەتو پىاۋ كۆمەلىك
جىاۋازىي رېشەپىيان ھەن و، بەگۆيرەى ئەۋ جىاۋازىيە
سروشتيپانەيان، پېۋىستە ھەندىك لە ئەركو كارەكانىشيان لىك
جىابىن، ۋەك گوتراۋە: نان بۇ نانەۋاۋ گۆشت بۇ قەساب!

بەلام كاتىك لە ۋلاتىك يان چەند ۋلاتىك، يان تەنانەت ھەموو
دىناش دا، لە زگماك (فطرة) لادەداتو بانگەشەى:

پېكەپىنانى خېزانى يەك رەگەزىي (الزواج المثلي): دوو پىاۋ، يان:
دوو ژن، دەكاتە ياسا، ئەۋە بەشەرىيەت لايداۋە لاپى بوۋە،
ھەروەھا بەشەر لايداۋە ، كاتى دەلى: ئافىرمەتو پىاۋ ھەر ۋەك
يەكنو، لە ھىچ شتىكدا جىاۋاز نىن! چۈنكە ديارە كە جىاۋازن!
جەستەيان، بەلكو جۆرى بىرگىردنەۋەيانو، جېي بايەخ پىدانىيان،
ھەر لە يەكەمىن خانە (خلىة) كە پىاۋى لى دروست دەبى، يان
ئافىرمەتى لى دروست دەبى، ھەر لەۋىۋە پېكەتەيان جىايە، ئەۋ
نوتفەيە، ئەۋ خانەيە ھەندىك ھۆرمۋنى تىدان، سىفەتەكانى
مىپىيەنى تىدا پەيدا دەكەن، ئەۋى دىكەيان سىفەتى نىرىنەۋ،
ھەر لەۋىۋە جىاۋازن.

بهائی، له پرووی فهسله جیی و جهسته ییه وه، له چهند روویکه وه
جهسته ی پیاو و ئافرمت لیک جیان، ههروهه ها له پرووی ناخیانه وه،
ئافرمت هه ندی شتی پی خوشن، پیاو هه ندیک شتی دیکه ی پی
خوشن، ئه وه ی جیی گرنگی پیدانی ئافرمته جیا یه، له وه ی
جیی گرنگی پیدانی پیاوه، ئافرمتیک و پیاویک به ره شوینیک،
دوایی له هه ر کامیان بیرسه: چیت دی؟ پیاوه که باسی هه ندیک
شت دهکا، که له گه ل سروشتی پیاوان دا دهگونجی و، ئافرمته که ش
باسی هه ندیک شت دهکا، که له گه ل سروشتی ئافرمتاندا
دهگونجی، هه ر کامیان جیی بایه خ و گرنگی، جیا یه له وه ی دیکه.

لیهردا مه به ستم ئه وه نیه بلیم: ئافرمت و پیاو، دوو مه خلوقی
جیان له هه موو شتیک دا، به دلنیا ییه وه خالی هاوبه شیان زۆرن،
به لام شتیکی ئاشکرایه، یه کیکیان نیرو یه کیکیان می یه وه، ئه وه
نیرایه تی و می یاتییه ش، کومه لیک سیفه ت و تایبه تمه ندی
جیا وازیان لی پهیدا دهن.

ئنجا بیگومان نیرو و می بوون، له خودی خو یان دا، هیچ
کامیان چاکی (فضیله) و نوقسانی (نقصه) نین، که چی ئیستا
وایان لیگراوه: دهئین: تا کو ئیستا هه ر پیاو سالاری بووه، ئنجا
دهبی بیکهینه ژن سالاری، به لام به دریزی میژوو پیاوان زیاتر
توانای ئه وه میان هه بووه سه ر کردایه تی بکه نو، ببه سه روکی

دەوڵەت، یان بېنە جەنگاویری جەنگ، زیاتر پیاوان وابوون،
سروشتهکەیان وایه، ئنجا ئەگەر له ولاتانی مسوڵماننشین دا
شەریعت ڕپی لەژن گرتوه، فەرموون له ئەمریکا کۆ ڕپی ئی
گرتوه! له ولاتانی دیکەى دنیا کۆ ڕپی ئی گرتوه! که مه‌گەر به
دەگمەن، ئەگەرنا ئافرهتێک نابێتە سەرۆکی دەوڵەت،
هەرچەنده ئایین و کلتووڕیش ڕپی ئی نه‌گرتوون!!

کەواته ئافرهت و پیاو له ئیسلامدا، له هه‌موو شتێکدا یه‌کسانن،
جگه‌ له‌وه‌ی جیاوازیی سروشتیان ده‌یخوازی، هه‌ندێک شتی
سروشتیان لێک جیایه‌و، ئەو لێک جیاپیه‌ش، مامه‌ڵه‌ی جیاواز
ده‌خوازی، ئەوه به‌دهست ئییه‌ نیه‌.

ئنجا مه‌سه‌له‌ی جەندەر، ده‌لێن: نابێ باسی نی‌رو می‌ بکری! ئایا
مرو‌فی وا هه‌یه نه‌ نی‌ر بی، نه‌ می‌ بی، مه‌گەر تووشی
نه‌خۆشییه‌ک بووبی، ئەوه‌ی که نه‌ نی‌ره‌و نه‌ می، نی‌رمو‌ک
(ختی) ، نه‌خۆشه‌ ، ئەگەرنا مرو‌فی ساغ، یان نی‌ره‌، یان می‌ یه‌!
چونکه‌ زۆرجار باسی ئەوه‌ش ده‌کەن، ده‌لێن: مرو‌ف به‌بی
له‌به‌رچاوگرتنی ره‌گه‌زه‌که‌ی! به‌لام به‌بی له‌به‌رچاوگرتنی ره‌گه‌ز،
مرو‌ف، مرو‌ف نیه‌، مرو‌ف ئەگەر مرو‌ف بی، یان نی‌ره‌ یان می، یان
ئوه‌تا حاڵه‌تیکی نه‌خۆشیی و که‌موکۆرییه‌، که هه‌یچیان نه‌بی،

يان هەردووکیانی یەكسان بن، كه له شەریعتدا ئەومش باس
كراوه، لەژێر ناوونیشانی: نېرمووك (خێش)دا.

بۆیە لەو بوارەدا ئێمە دەبێ وریا بین! هەم باریان، هەم
خوشكان:

۱- جاری باریان لەو وریا بن! كه ئێمە نابێ نكووئیی لەو
بكهین، كه كۆمەلگاكەمان لەزۆر روومووە دواكهوتووێه، له
مامەتە لەگەڵ ئافەرتیشدا هەر دواكهوتووێه، نكووئیی
لەو هەناگری: زۆر ماف هەن، شەریعت بە ئافەرتی داو، بەلام
رپی ئی گیراوه، ئەو دەبێ راست بكریتەوه.

ئەگەر تەماشای كۆمەلگای پیغمبەر ﷺ بكهین، دەبینین:
ئافەرتان رپی لەبەردەمیاندا ئاچووخ بوو، هەتەتە بە
ئاسانییش، ئەو دەستەبەر نەبوو، بەلكو خەلك رەخنە
گرتو، چۆن وا دەبێ! گوتووین: تاكو ئیستا ژنان هیچ
حیسابمان بۆ نەكردوون؟ بۆ نموونە: له (صحيح البخاري)دا
هاتو، كه عومەر (خوای پەزیرانی) دەئێ: ئێمە لە مەككە
حیسابمان بۆ ئافەرتان نەدەكرد، كه هاتینە مەدینە تەماشامان
كرد ئافەرتان بەسەر پیاوكاندا زال بوون، یانی: مافیان پێدراوه،

^۱ صحيح البخاري: ۵۵۰۵.

چونكه مهدينه كۆمهنگايهكى ئىسلاميهو، دموڭتهتى مسوئلمانانه،
بيگومان مهككەش كۆمهنگاي نهفامىي بووه، دهئى: ئىمه لهشارى
مهككه هيج حسابمان بۆ ئافرهتان نهدهگرد، تاكو هاتينه
مهدينه، دهئى: رۆژيک له خيزانم توورپه بووم گوتم: چۆن دهبى
تۆ قسه له قسهى پياواندا بکهى؟ گوتى: دنفا هاوسهرانى
پيغهمبر ﷺ قسهى لهگهڻدا دهکهنو، وهلامو ڤهددى قسهى
دهدنهوهو، قسه له کاروبارى دا دهکهن! عومهر گوتى: نهگهر
وابى (حفصة) به هيلاک چوو، [(حفصة) کچى عومهر بوو
(خوا لىيان رازى بى)]، چۆن ڤهددى پيغهمبر ﷺ دمداتهوهو،
قسهى لهگهڻدا دهکاتو، ڤهخهئى لى دهگرئو تىبينى دهئى؟!

له راستييدا نهو شتانهئى که کلتوورى سهقهتى كۆمهنگاو،
پهروردهئى سهقهتى كۆمهنگاو، عادهتو نهريتى ناشهرعئى
كۆمهنگا، لهسهر ئافرهتى سهپاندوونو دهستو پييان بهستوه،
دهبى لايانهريين، ئنجا نهوه چاكهو خيرپيگردن نيه که وا
بکهين، بهلکو نهوه ئهرکيکى شهريعيه.

٢- بهلام لهلايهكى دیکهشهوه: ئافرهتانيش دهبى وريا بن! چونکه
نهوهئى که علمانييهکان دهيلين:

يهکهم: پيچهوانهئى سروشتى پياوو ئافرهته.

دووم: پېچه‌وانه‌ی بهرژموندی نافرمان خوشیان.

نیستا له نه‌وروپا، له نه‌نجامی نه‌وهدا که پېیان وایه نافرمت
دمبې نیشی پیاوان بکاو، وهک پیاو بکات، ننج له‌گه‌ئیدا یه‌کسان
دمبې! نافرمتیان بردوته مه‌یدانی‌که‌وه بو پېشپرکې له‌گه‌ل پیاودا
که مه‌یدانی پیاووه، بی‌گومان ههر پیاو پېشی ده‌که‌ویت‌وه، نایا
نافرمتیک و پیاویک وهک یه‌ک کوئی قورسیان بو هه‌لده‌گیرئ؟!
یان وهک یه‌ک هه‌ندی‌ک کاری فیکرییان بو ده‌کری؟! وهک چوون
نه‌گهر پیاویش له مه‌یدانی‌کدا که هی نافرمت، پېشپرکې له‌گه‌ل
بکات، نافرمت پېش ده‌که‌ویت‌وه.

راو هه‌لویستی هاوسه‌نگیش له‌وباروه نه‌وه‌یه، که پیاوو نافرمت:

(۱) هه‌ردووکیان مروفن.

(۲) هه‌ردووکیان به‌نده‌ی خوان.

(۳) هه‌ردووکیان به‌رپرسیارن به‌رامبه‌ر به‌گومه‌لگا.

وهک خواى دادگهر له نایه‌تى ژماره (۷۱)ى سوورەتى (التوبة)دا،
زۆر جوان ږوونى ده‌کاته‌وه: ﴿وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ
بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ

الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ

اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٧١﴾ التوبة .

واته: پياوani پروادارو ئافرهتاني پروادار، ههنديكيان دوستو پشتيواني ههنديكيان: فهريمان به ههري چي پهسند دهكهنو، ريگري لهههري ناپهسند دهكهنو، نوپتر بهريادهكهنو، زهكات ددهدنو، فهريمانهري خواو پيغه مبهري دهكهن، نهوانه خوا بهري پياني دا دي، بيگومان خوا زالي كارزانه.

نهو شوش بواره نهري هاوبهشن، بهلام ههنديكيان نهري ديكه هه، به ئافرهت نهبي جي به جي ناكريو، ههنديكيان به پياو نهبي جي به جي ناكريو.

كهواته: دهبي پياو و ئافرهت له نهري هاوبه شهكاندا پيكهوه هاوكار بن، بو نهري تايبه تهكانيش: پياو نهري خوي جي به جي بكا، ئافرهتنيش نهري خوي جي به جي بكا، نه كاركردن له دهرودي مال له ئافرهت قهدهغيه، به نهدهبي شهريغيهوه، نه هاوكاري كردني پياو بو بهريومبردني مال و مندالي خوي، له مالهوه قهدهغيه، نهويش ديسان له سنووري شياوي خويدا.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

شایانی باسه دواندنه‌گان (خطابات)ی قورئانیش گشتیین، بو
هه‌ردوو ره‌گه‌زه‌که: وه‌ک:

(۱) ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ﴾ - ئه‌ی خه‌لکینه - ، رۆژیک (أم سلمة) (خوا
لیی رازی بی) خیزانی به‌پیزی پیغه‌مبه‌ر ﷺ، قژداهینه‌ر
(ماشطة)یک، سه‌ری دادمه‌ینا، گوئی لی بوو، گوترا: (یا
ایها الناس)، گوتی: تۆزی دوور بکه‌وه، با بچم بزانه‌م پیغه‌مبه‌ر چی
دمه‌رموی؟ نه‌ویش گوتی: دمه‌رموی: ﴿یا ایها الناس﴾ بانگی تو
ناکات، ته‌نیا بانگی پیاوان ده‌کات! گوتی: (أنا من الناس) منیش
له‌ خه‌لکم، ئافرته‌که وایزانیوه: وشه‌ی (الناس) ته‌نیا پیاوان
ده‌گریته‌وه.

(۲) ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا﴾ - ئه‌ی ئه‌وانه‌ی بروتان هیناوه! - ،
هه‌موو زانیانی ئوصولی فیه‌ ده‌لین: ئه‌و صیغه‌یه‌ پیاوو
ئافرمت ده‌گریته‌وه.

(۳) ﴿يَا أَيُّهَا الْإِنْسَنُ﴾ ئه‌ی مروفا!

(۴) ﴿يَبْنَیْ ءَادَمَ﴾، ئه‌ی وه‌چه‌ی ئاده‌م!

^۱ صحیح مسلم: ۲۲۹۵، و شرح صحیح مسلم للنووی، ج ۱۵ ص ۵۶.

ئەم صىغانە گشتىيى و گشتگىن، بۇ ھەردووك رەگەزەكە بى
جىاوازىي.

مەسەلەى پىنچەم: كۆمەلگايە كە شەرىعەت پىادە دەكا:

بە بۆچوونى من لەسەدا نەوود (۹۰%) ى شەرىعەت، كۆمەلگا
بۆخوۋى خۆبەخشانە جى بەجىي دەكاتو، لەسەدا دە (۱۰%) ى
دەستەلاتى سىياسىي جى بەجىي دەكات.

كەواتە: نابى لە شەرىعەتەوود رامىنىن، ھوكمەكانى پەك بخرىن،
بەبىيانووى نەبوونى دەوئەتو قەوارەى سىياسىيەوود!

جارى شەرىعەت يانى: ئىسلام ھەمووى، ئەو چەمك و واتايەى كە
خو (سبجانە وتعالى) وشەى شەرىعەتى پى بەكارھىناوود، ئە
قورئاندا، ئەوودىيە:

(۱) ﴿لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شُرْعَةً وَمِنْهَا جَا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ
أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ لِنَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ فَأَسْتَقِيمُوا الْخَيْرَاتِ إِلَى اللَّهِ
مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْلِفُونَ﴾ المائدة: ۴۸.

(۲) ﴿ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ

الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾ ﴿الْجاثية: ١٨﴾

(۳) ﴿شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّىٰ بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ

وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰ أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ﴾ ﴿الشورى: ١٣﴾

(۴) ﴿أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذُنْ بِهِ

اللَّهُ﴾ ﴿الشورى: ٢١﴾

وشه‌کانی: (شرعة) و (شریعة) و (شرع) لهو چوار شوینانهو،
 ههر شوینیکی دیکه‌ش له قورئان دا، یانی ههموو ئیسلام، ئنجا
 ئایا ههموو ئیسلام، چ په‌کی له‌سه‌ر ده‌سه‌لات که‌وتوه؟ ئایا
 مسوولمانان ههر کات ده‌سه‌لاتیان نه‌که‌وته ده‌ستو، قه‌واره‌ی
 سیاسیان نه‌بوو، مانای وایه: بوردراون له‌وه‌ی که‌ پابه‌ند بن به
 ئیسلامه‌وه؟! بی‌گومان، نا، چونکه: ئیسلام: ئیمان و عه‌فیده‌که‌ی
 به‌ تاکه‌کان هه‌لده‌گیرئ، هه‌روه‌ها عیبادت و دروشمه‌کان، ڕه‌وشته
 شه‌خصیه‌یه‌کان، ئه‌دبه‌ کۆمه‌لایه‌تییه‌کان، هه‌ل‌ل و هه‌رامه
 بنه‌ڕه‌تییه‌یه‌کان، که‌ په‌کیان له‌سه‌ر ده‌وڵه‌ت نه‌که‌وتوه، هه‌موویان
 ده‌بئ جئ به‌جئ بکریئن، به‌بۆچوونی من ئه‌وه‌ی ده‌مینیته‌وه،

پهراویژنکی له سهدا ده (۱۰٪) یی، یان کهمتره: بۆ دهسهلاتی سیاسی، نهویش نهو یاسا شهرعیاننه، که بهبی دهستهلات جی بهجی ناگرین، وهك: سزای توله، سزای دزیی، سزای ریگریی، سزای داوین پیسیی، سزای بوختان کردن، نهو سزایانه، که دهبی دهسهلاتی سیاسی بیانچهسپینی، ههروهها ریگرتن له زوئم و چهسپاندنی دادگهرییو، دابین کردنی پیداوپیستییهکان، نهوانه دهولت مولزومه که جی بهجی یان بکات، بهلام زۆربهی ههره زوی حوکهکانی شهریهت، له لایهه کومه لگاوه، خو به خشانه دهبی جی بهجی بکرین.

کهواته: بهبی هه بوونی کومه لگایه کی مسوئلمان، قسه کردن له جی بهجی کردنی شهریهت، شتیکی زیادهیه، دهبی کومه لگایهك ههبی، نجا نهو کومه لگایه، زۆربهی ههره زۆری شهریهت: سهدا نهوه (۹۰٪) ی خوی جی بهجی ی دهکا، نهوی دیکهش دمینیتهوه، تاكو دهسهلاتیکی سیاسی پهیدا دهبیو جی بهجی دهکا، بویه نه گهر کومه لگایه کی مسوئلمان نهبی، که زۆربهی ههره زۆری شهریهتی بوخوی جی بهجی کردوه، قسه کردن له جی بهجی کردنی شهریهت، له جی خوی دا نیه.

بویه زور گرنگه نیمه جاریکی دیکه تهماشای کومه لگاکی خومان بکهینهوه، بهلی کومه لگا کهمان وادانراوه که مسوئلمانوه

لههسر ئیسلام حیسابه، بهلام ئایا چهندی به ئیسلام رازییه؟! زۆرجار بیردهکه مه وه: ئایا نهو خه لکه، هه مووی بو نمونه: رهوشتی ئیسلامیی، وهک له قورئان و سوننه تدا هاتوه، هه مووی قبوو له؟ یان ههر نه و منده ی قبوو له که له گه ل ئارمزوی نه ودا ده گونجی، یاخود زمرری بو به رزموندییه ناشه رعیه یه کانی نه و نیه؟ یانی: با خومان به وه هه ل نه خه له تینین، بل یین: میله ته که مان هه مووی مسو لمانه، نه دی بوچی ئیستا ئاوا به حیماو و شیرزین؟! به لئ میله ته که هه مووی مسو لمانه، به لام چه ندی له ئیسلام تیگه یشته وه، چه ندی بو پابه ندیی به ئیسلامه وه ئاماده یه؟! ته ماشای کۆمه لگای پیغه مبه ر ﷺ بکه ن! له جهنگی ئو خوددا سییه کی سو پایه که، گه رایه وه له گه ل (عبدالله بن ابي بن سلول) دا، له ریوایه تی کدا هاتوه ده لئ: (فما کان بأقل الجمعین)، نه وانه ی که له گه ل (عبدالله بن ابي بن سلول) گه رانه وه، که متر نه بوون له وانه ی که له خزمه ت پیغه مبه ردا ﷺ چوو بوون، له گه رمه ی جهنگدا!! ئنجا نه و هه موو مونا فیق و دل نه خوشانه، که نه و هه موو ئایه تانه دمر باره ی نیفاق و مونا فیق و دل نه خوشه کان هاتوون!

^۱ السیره النبویه لابن هشام، ج ۳ ص ۱۵، ۱۶.

رُوڙِيڪَ زانايهڪ لهه سههني بهه صرپي (رهحههتي خواي لي بي)
دهه پرسی، نههري ئيمام لهه بهه سرا، هيچ مونافيهتي پي شك دين؟
(بيگومان مهه بههستي كهه سيك نهه بووه: سيههتي نيفاهي تيدابين،
چونكهه مسولمانانيك كهه بهه سيههتهه كاني مونافيهتهه كانهه وهه گروده
دههين، كهه نين، بو نمونه: درو كردن، خيانهت، بي بهه ليني)
نهه ویش دهه لي: وامزاني جهه نابت زور شاردهزي، برپوا بكهه
مونافيهتهه كان لهه بهه سرا بچنه دههري، سامي لي دههكي وا چول
دهه لي! بيگومان، نهه وهه بهه بههستي نهه واندهش بووه كهه سيههتي
نهه هلي نيفاهيان تيدايه.

مهه بهه ستم نهه وهيه: با پيمان وا نهه بي نهه گو مهه لگاوه خهه لكهه
ههه مووي مسولماني تهه واو عيارهوه، ههه نهه وهي دهه لي: ئيمهه
دههه لانيكمان ههه بي وشهه ريههتي بهه سهه ردا پيادهه بكههين! نهه خير
پيم وايه دهه لي لهه بواري تيگهه ياندن و پيگهه ياندن خهه لكو، بو
لاي خوا بانگكردنه وهه يانوه، بهه ئيسلام ناشناكردنه وهه يانوه،
ئيقتاعكردنه وهه يانوه، ئيسلام لهه لا شيرين كردنيان دا، دهه لي كاري
جيددي بكههينوه، بو جي بهه جي كردني شهه ريههتي، پيوسته
لهه ويوهه زهه مينهه سازي بكري.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

مەسەلەى شەشەم: سزا شەرعىيەكان، كۆتا حوكمەكانى
شەرىعتەن:

بەپىزان! ئەمىش مەسەلەيەكە زۆر گرنگە، كە بەپراستو
دروستىي لىي تىيگەين: سزا شەرعىيەكان (العقوبات الشرعية)
دوايىن حوكمەكانى شەرىعتەن كە: پاش زەمىنە بۆ رەخسانيان،
پىادە دەكرىن، ئەوئش دواى ئەو كە كۆمەلگا فىر كراو،
پەرورەدە كراو، پىداوئستىيەكانى بۆ دابىن كراون.

ئايا بەلگەمان چىيە لەو بارەو؟

(۱) تەماشبا كەن! لە سوورەتى (النور)دا: ۱- سزاى زىنا، ۲- سزاى
بوختان، ۳- سزاى لىعان، ۴- ھەرودھا باسى پۇشاك لەبەر كردن،
۵- باسى مۆلەت خواستن بۆ چوونە مالى يەكدى، ۶- باسى
كۆمەلگى دىكە لە حوكمە شەرعىيەكان كراو، ئەو
سوورەتەش لە سالى پىنچەم و شەشەمى كۆچىيدا دابەزىو.

(۲) ھەرودھا لە سوورەتى (المائدة)دا: كە دايكمان عائىشە خوا لىي
رازى بى، دەلى: دوا سوورەتە — كە پىكەو — دابەزىو، ھىچ
مەنسووخى تىدا نى: ۱- سزاى دزى، ۲- سزاى رىگرى، ۳- سزاى
قەتل، ۴- قەدەمگە كەردنى يەكجارىي مەيخۆرىو قومارو يانسىب،
ئەوانە ھەموويان لەو سوورەتەدا ھاتوون، كە لەسالى ھوتەم و

ههشته‌مدا دابه‌زیوه، چونکه دواى صولجى خوده‌ییه دابه‌زیوه،

به به‌لگه‌ی ئه‌و ئایه‌ته‌ی که ده‌فه‌رموی: ﴿وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ

قَوْمٍ اَنْ هٰدُوْكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اَنْ تَعْتَدُوْا﴾ (المائدة: ۲)،

واته: با رق لی‌بوونه‌وتمان له که‌سانیک که ئی‌ودیان له مزگه‌وتی

حه‌رام قه‌ده‌غه‌ کردو گیرایانه‌وه، واتان لی نه‌کات ده‌ستدریژی

بکه‌ن.. ئایا که‌ی موشریکه‌کان مسو‌لمانیان، له‌سه‌ردانی مزگه‌وتی

حه‌رام (المسجد الحرام) گیرایه‌وه‌و، نه‌یان‌ه‌یش‌ت بچن؟ بی‌گومان له

سالی شه‌شه‌می کۆچی دا، که صولجی خوده‌ییه‌ی لی که‌وته‌وه.

که‌واته: وه‌ک گوتمان: سزا شه‌رعییه‌کان له کۆتا پو‌ژگارو

سه‌رده‌می پی‌غه‌مبه‌ردا ﷺ دابه‌زیون، دواى ئه‌وه‌ی خه‌لک

تی‌گه‌یه‌نده‌راوه‌و، پی‌گه‌یه‌نده‌راوه‌و، وشیار گراوته‌وه‌و، هه‌روه‌ها دواى

ئه‌وه‌ی پید‌اویستییه‌کانیان بو‌ دابین گراون! به‌لی جی‌به‌جی‌کردنی

شه‌ریعت، له سزادانی خه‌لکه‌وه‌ ده‌ست پی‌ ناکات، به‌لگو له

دابین کردنی پید‌اویستییه‌کانیان‌و، له په‌روه‌ده‌و فی‌رکردنه‌وه‌و،

له‌وه‌ ده‌ست پی‌ ده‌کا، ئنجا دوا‌یی هه‌ر که‌سی‌ک مه‌ترسی بو‌و بو‌

سه‌ر:

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

(۱) ژيانی خه‌ئک، (۲) نه‌فسی خه‌ئک، (۳) نامووسی خه‌ئک، (۴) ئابروو و که‌رامه‌تی خه‌ئک، (۵) مال و سامانی خه‌ئک، (۶) هیمنیی و ئاسایشیی خه‌ئک، شه‌ریعت سزای بۆ دیاریی کردوه.

**مه‌سه‌له‌ی حه‌وته‌م و کۆتایی: بنهما گرنه‌گه‌کانی کاری ئیسلامی
سه‌رکه‌وتوو:**

پیم وایه: کاری ئیسلامی سه‌رکه‌وتوو، ده‌بی ئه‌و حه‌وت
بنهمایه‌ی خوارمده، ره‌چاو بکا:

(۱) پله پله‌یی (التدرج).

(۲) دیاریی کردنی له‌پیش‌تره‌گان (تحديد الأولويات)، چ شتیک
له‌پیش چ شتیکه‌وه بی؟

(۳) ره‌چاوکردنی هاوسه‌نگیه‌گان (الموازنات).

(۴) له‌به‌ره‌چاوگرتنی دهرئه‌نجه‌مانه‌گان.

وه‌ختی حوکه‌میکێ شه‌ریعی جی به‌جی ده‌گری، چی ئی
ده‌که‌ویته‌وه؟ یان فه‌رمان به‌ چاکه، یان نه‌هی له‌ خراپه، چی ئی

دهكه ويټه وه؟ دې له بهر چاوى بگرين، نهك من ئاوا دهكه مو، چ
دهقه ومى با بقه ومى!

(۵) باش تيگه يشتنى واقع (فقه الواقع).

(۶) له بهر چا وگرتنى نه و راستييه، كه خوا هز ناكا نيعمه ته گاني
قه دهغه بگرين و، باز نهى هه پرامه گان فراوان بگرئ.

(۷) بناغه له خوا په رستييه كاندا، بريتيه له رى لى گيران و، بناغه
له هه لسو كه و ته كاندا بريتيه له رپيدران و، دستكراو مڼى.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

ئىستاش با سەروتىشك بىخەينە سەر ھەركام لەو ھەوت بىنەمايە:

۱- پەلەپلەيى (التدرج):

پەلەپلەيى ياساى خوايە لە دروستكراوى داو لە فەرمانى دا:

أ) لە دروستكراو (خلق)ى خوادا:

خوا ھىچ شتىكى دروست نەكردو، مەگەر پەلە پەلە، بۆ نموونە:

۱- مَرُوفٌ (نطفة) يەكە، و دەبىتە (علقة)و، دەبىتە (مضغة) و تا دوايى.

۲- ھەروەھا درەخت، پىشى پىنجە گيايەكە، چەكەرە دەداو، دوايى گەورە دەبى.

۳- ھەروەھا ئاسمانەكان و زەوى، خوا بە شەش قۇناغ خولقاندوونى.

ئەوھى باسى پەلەپلەيى نەكرايى بۆ دروستكردنى، تەنيا ڕووحە، ڕووحىش خوا لەبارمىھو دەفەرموى: ﴿وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي﴾ (الإسراء: ۸۵)، واتە: لە بارەى ڕووحەوھ

پرسیارت لیددکه؟ بلای: ږووح له کاری پهروهر دگارمه.. واپی
دهچی ږووح به فرمانی راسته وخو، خوا دروستی کردبی، نیمه
نازانین ږووح چیه، به لام نهوهی که نیمه پیی ناشناین، نهو
دروستکراوانه هه موویان، خوا به شیوهی پله پلهیی دروست
بوون.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

(ب) له فرمانی خوادا:

شهریعتی خواش دیسان پله پلهیی پهچاودوه.

با نمونہ یه ك بینهوه: هه دهغه گردنی شهراب و قومار،
به تایبهتی شهراب، که به چوار قوناع هه دهغه کراوه:

۱- یه کهمین ثایهت له سوورپهتی (النحل) ناماژهی پی دهکا، که
دهفه رموی: ﴿وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ نَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا
وَرِزْقًا حَسَنًا﴾ (النحل: ۶۷)، واته: له تریو له خورما ماددهی
سه رخوشکهر، ږزقیکی باشیشی لی دروست دهکه، (که میوژو
دوشاو و باسووق و سجووق و... هتده).

۲) دوايي خواي په روډ دگار له سوورمټي (البقرة) دا، ثامز مهيه كي

ديكه ي پي دهكات: ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا

إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا﴾ (البقرة:

۲۱۹)، واته: له باره ي مه يي و قومار موه پرسيارت ليد هكه نه؟ بل ي:

گوناهي كي گه ورديان تيدايه و، چهند سوودي كي ش بو خه لك، به لام

گوناهه كه يان له سووده كه يان گه ورتره.

۳) پاشان له سوورمټي (النساء) ش دا، فه رموي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ

ءَامَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَرَىٰ حَتَّىٰ تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ﴾

النساء: ۴۳. واته: ئه ي نه وانه ي برواتان هي ناوه! به سه رخوشي

توخي نو يتر مه كه ون، هه تا دمران چي ده لين..

۴) قوناغي چوارم و كوتايي نه وديه كه خوا ده فه رموي: ﴿إِنَّمَا

الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ

تُقْلِحُونَ ﴿٩٠﴾ (المائدة: ۹۰)، به دنيايي مه ي و قومار و بته كان و

يانسيب، پيسن، له كرده و ه ي شهي تانن، لي يان دوور بكه ونه وه،

به لكو سه ره فراز بن.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

چاروبار که خه لکی شهراب خور له مه جلیسدا دهن، ده لین:
ئها ماموستا! خوا نه یفه رمووه: مه یخونه وه، فهرموویه تی:
﴿فَاجْتَبُوهُ﴾!، به لام بیگومان خوا بویه وایفه رمووه: ﴿فَاجْتَبُوهُ﴾
چونکه ئهم ته عبیره یانی: مه یکر، مه یفرۆشن، دروستی
مه کهن، مه یبهن، له گه لیان دامه نیشن، هه موو شتیکی په یوه ست
به شهرابه وه ده گریته وه، یانی: هیچ جوړه هه ئسوکه وتیک له گه ل
شهرابدا مه کهن، به لام نه گهر فهرمووبای: (لاتشربوها) یانی:
بهس مه یخونه وه، به لام نیستا یانی: هیچ جوړه مامه لیه کی
پیوه مه کهن و له گه لدا مه کهن.

بیگومان نه گهر پله پله یی ره چاو نه کهین، تووشی دهرنجامی وا
ده بین که ناشهرعییه، ئاشکراشه به بیانووی جی به جی گردنی
شهریعته وه، پیچه وانه ی شهریعت بجوولیییه وه، زیان به
شهریعت و به سومعه ی شهریعت بگهییه نی، تاوانیکی گه ورهیه،
خوتان بینیتان: (داعش) ئهو خه لکه سه رلیشیواوه ی: موسل و
ئهو شوینانه یان به دهسته وه بوو، چییان ئی هات! که به حیساب
شهریعتیان جی به جی ده کرد! که نیستا مه گهر که سیك
جورئه تیکی زوری هه بی، ئه گهرنا ناویری باسی ته طبیقی
شهریعت و حوكمی ئیسلام بکات، وایان ناشیرین کرد! که پیم
وایه دهستی موخابه راتی نیو دهو له تی و، هه ندیک لهو دهو له ته

بەنەمالەيىيە مېراتىيانەى لە پشتهوه بوو، ئەو گرووپەيان دروست
کردن، يان لانى كەم رپى سەرھەلەدان و گەشەکردنيان بۆ
خۆشکرد، تاگو تەوژمى ئىسلامىي ئىحراج و ناشرين بکەن و،
كارىكى وا بکەن خەلک باسى شەريعتەو باسى حوکمی
ئىسلامىي و، دەولەتى ئىسلامىي نەکات.

۲- ديارىکردنى لەپېشترەکان، چ شتیک دەبی لە پېش چ
شتیکەوه بی؟

ئەمیش بەنەماپەکی زۆر گەورەو گرنگەو، پەچاوەکردنى
دەرھاویشتەى زۆر خراپى دەبن، با بۆ روونبوونەوهى دوو
نموونە بېننەوه:

۱) دایکمان عائیشە (خوا لىي رازى بى) وەك لە (صحيح
البخاري)دا، هاتو: دەلى: رۆژیک يەكک هات بۆ لای، گوتى:
دایكى بروداران! موصحفەكەى خۆتم پى نیشان بدە، گوتى
بۆچى؟ گوتى: موصحفەفیکى لەبەر دمنووسمەوه، ئەویش زانى
پىويستى بە نامۆزگارىي هەيە، بۆيە پىي گوت: خوا (سبحانە
وتعالى) يەكەم جار سوورەتە كورتەکانى دابەزانەدو، باسى
بەهەشتو دۆزەخى کرد، ئەگەر خوا يەكسەر فەرمووبای:

شەراب مەخۇنەو، دزی مەكەن، زینا مەكەن! دمیانگوت:

هەرگیز واز لەو شتانه ناهێنین!

مەبەستی ئەو مەیه سەرەتا خوا باسی ئیمان و عەقیدەو
راستیەکانی ئیسلامی کردو، ئنجای دواوی فەرموویەتی: وابکەن و
وامەكەن!

(۲) لە (صحیح البخاری) و (صحیح مسلم) دا هاتو:

پێغەمبەر ﷺ که موغازی کوری جەبەل (خوا لێی رازی بی)
دەنێری بۆ یەمەن، پێی دەفەرموی: (إِنَّكَ تَقْدُمُ عَلَى قَوْمٍ أَهْلُ
كِتَابٍ، فَلْيَكُنْ أَوَّلُ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ: شَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ...)، واتە:
تۆ دەچی بۆ لای کەسانی کە خاوەن کتێبن، (بەحیساب خۆیان
بە خاوەن دین دزانن)، بەلام با یەكەم شتێك که تۆ ئەوانی بۆ
بانگ دەکەیت، بریتی بی لە: شایەدییان بەوێ: جگە لە خوا
هیچ پەرستراویك - ی هەق - نیە.

چونکە ئەوان (عیسی)یان لەگەڵ خوا دەپەرستو، (عوزیر)یان
لەگەڵ خوا دەپەرست، یانی: لە پێشتر (أُولَئِیْهِ) ئەو مەیه که
بانگیان بکەیت بۆ خاوەنەگرتن (توحید)، یانی: هەر کەسێك

^۲ صحیح البخاری ۴۳۴۷ و صحیح مسلم: ۲۹.

دەبى بزانى داخۇ چ شتېك بۇى لە پېشتەرە، خۇت بزانە! چ شتېك
باشترە و پېويستەرە بۇ ئەوان، كار لەسەر ئەووە بكە.

۳- رەچاوكردنى ھاوسەنگىيەكان(الموازنات):

بەتايبەت ھاوسەنگىيە لەنيوان بەرژەومىدى (مصلحة) و
خراپوون (مفسدة)دا، دەتوانىن لەو بارموش زۆر نمووان
بېيىنەووە:

لە ژياننامەى (ابن تيمية)^۱ دا ھاتووە: رۆژيک خەلکىكى لەگەلدا
دەبى لە شاگردو قوتابىيەكانى، بەلای کۆمەلکى لە تەتەر و
مەغۇلدا دەچن، شەراب دەخۆنەووە، دەللىن: با بچين
کەل وپەلەكانيان ئى بشکينين و خواردنەووەکەيان ئى تىک بدەين،
ديارە زۆر دەبن و دەتوانن لىيان تىک بدەن، ئەويش دەللى: لىيان
گەرپن، چونکە ئەوانە ھەر سەرخۆش بن باشترە، ئەگەر
سەرخۆش نەبن، دەچن مالى خەلکى دەدزن و خويىنى خەلکى بە
ناحەق دەپژن! واتە: ئەو حالەى تىيدان، زيانى گەمترە، يانى:
تۆ ئەگەر مەيخواردنەووەکەى ئى تىک بدەى، يەكسەر دابەستىتە
نويژى، ئەووە زۆر باشە، بەلام ئەووە ناکاتو دەچى خەريکى

^۱ بىروانە: إعلام الموقعين عن رب العالمين: لابن القيم، ج ۲ ص ۷.

شتيكي خراپتر دهبى، دهبى: نههى له مونكهړيک بکهى، که مونكهړيکى لهخوى گهورمتر، يان وهک خوى نههيهتهجى، نهگهرنا دروست نيه نهو مونكهړه لا بهرى، مادام به مونكهړيکى وهک خوى، يان له خوى گهورمتر شوينى پر بکريتهوه، ياخود: دهبى فهرمان به چاکهيهک بکهى، که چاکهيهکى وهک خوى، يان لهخوى گهورمتر، بههويهوه نهفهوتى، نهگهرنا قازانجت سهري مايهت دهخواتو لهسهري قهرزدار دهبیهوهو، نهوهش دروست نيه.

پيشتريش نهو فهرموودهيهمان^۱ هينا، که: پيغهمبهړ ﷺ به دايکمان عائيشهى فهرموو: بويه ديوارى کهعبه راست ناکهमेوه، چونکه گهلهکهت له رۆژگارى کوفرو شيرکهوه نيزيکن، واته: نهوهک کيشهيهکيان بو دروست بى، کيشهيهکى فيکريىو عهقيدهبيان بو دروست ببى، بويه نهو مهعرووفه ناچهسپينم، نهوهک مهعرووفىکى دیکهى لهخوى گهورمتر لهدست بجى، يان مونكهړيکى بيتهجى، که زيان و گوناھى له خيرو چاکهى مهعرووفهکه گهورمتر بى.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

به پړان!

نهم بنه مایه ش بنه مایه کی یه کجار گرنگو گهوره یه و،
ره چاونه گردنی دمره اویشته ی زور خراپی دهن، وهک چون
له بهر چاوغرتنی دمره نجامه کان و تیخویندنه و دیان، ناکامی زور
باشی دهن.

جی داخو خه فته تیشه که زوریک له و گروپو و تاقمانه ی ناویان
له خوین ناوه (جیهادی)، به هو ی نه شارمزایان له شهر یعت و
نااشنا یان و نا بهر چا وروونیان له باره ی واقعیه و، زور جاران
خوین تووشی چورتم و هه له ی کوشنده و بیرمزا کردوه.

هه روه ها وهک نمونه یه کی نیزیک و زیندوی هاوچه ر خمان،
دمتوانین ناماژه به هه ندیک هه لویستی هه له و کرج و کالی
نیسلا میه کانی میصر بکهین:

(۱) په له پهل کردنیان له گورینی زور شتی ولاته که یان، که
ساله های ساله سیکولاریسته کان خه لگیان له سر راده یتن.

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

۲) سهرهتا راگه ياندنی ئه وه که به ته مانين به ته نيا حوکمراني
ميصر بکه ن و، دوايي ژيوان بوونه وه يان و رامالين (اكتساح) ي
مه يدانی هه لئباردن!

۳) خه ياللا و گردنی حوکمراني کردن به ي زمينه سازي و
هه بوونی هيژي: سهر بازي، ئابووري، راگه ياندن، هه والگري،
ديبلو ماسي... هتد.

دوايش ديتمان چ دمرنجاميكي خراپ پهيدا بوو!!

که واته: زور گرنگه سهرنجامه کان بخوينينه وه، هه ر ئيستانان
له بهر چاو نه ي، جاري وايه: له ئيستاندا ده تواني
پالنه وانیه تييه ک بنويني، پالنه وان بازييه کی باش بکه ي، به لام
دوايي چي ئي دي! وه ک که سيک که له شوينيكي بهرز خوي
هه لده دا، هه تا به هه واهيه خوشه، به لام که ده گاته عه رزي،
هه موو له شي ده شي!

۵- باش تيگه يشتنی واقيع (فقه الواقع):

بابو روونکردنه وه ي چه مکی باش تيگه يشتنی واقيع، چه ند
وينه يه کتان بو دينمه وه:

(۱) نموونه‌ی یه‌که‌م: (نه‌ی رسول الله ﷺ عن أكل لحوم الضحايا بعد ثلاث، قال عبدالله بن أبي بكر: فذكرت ذلك لعمره، فقالت: صدق، سمعت عائشة، تقول: دفأ أهل أبيات من أهل البادية حضرة الأضحى زمن رسول الله ﷺ، فقال رسول الله: ادخروا ثلاثا، ثم تصدقوا بما بقي، فلما كان بعد ذلك قالوا: يا رسول الله! إن الناس يتخذون الأسقية من ضحاياهم، و يحملون منها الودك، فقال رسول الله ﷺ: وما ذاك؟ قالوا: نهيت أن تؤكل لحوم الضحايا بعد ثلاثا فقال: إنما نهيتكم من أجل الدافاة التي دفت، فكلوا و ادخروا و تصدقوا). رواه مسلم: ۱۹۷۱. پوخته‌ی واتیه‌که‌ی و جیی مه‌به‌ستمان، نه‌ویه‌ که: پیغهمبه‌ری خوا سائیک له دواى سى رۆژان زیاتر پاشه‌که‌وتکردنی گوشتی قوربانى قه‌دغه‌کردموه، به‌لام سالى داهاتوو، فهرموویه‌تی: (كلوا و ادخروا و تصدقوا، إنما نهيتكم من أجل الدافاة التي دفت)، واته: بخون و پاشه‌که‌وتیش بکه‌ن (پارسال) له‌به‌ر ئه‌و خه‌لکه‌ غه‌واره‌و هه‌ژاره‌ی هاتبوونه‌ ئیره، بویه‌ لی‌م قه‌دغه‌کردبوون.

که‌واته: له‌ ئه‌نجامی گو‌رانی واقعیه‌که‌دا، پیغهمبه‌ری خواش هه‌ئویست و حوکه‌مه‌کی، یان فه‌توایه‌که‌ی گو‌راوه‌.

(۲) نموونه‌یه‌کی دیکه: له‌ فهرمایشتی راست(صحیح)دا هاتوه، پیغهمبه‌ر ﷺ ده‌فهرموی: (كنت نهيتكم عن زيارة القبور،

فزوروها، فإنها تذكرة بالآخرة). رواه مسلم: ٩٧٧، و أبوداود:
٣٢٣٥، والنسائي: ٢٠٣٢ و لفظ: (فإنها تذكرة بالآخرة) ليس في
(صحيح مسلم). واته: پیشتر لیم قهدهغه کردبوون بچنه
سهرگۆرستان، بهلام ئیستا بچن، چونکه دواړوژتان دمخاته وه یاد.

پیشی نه هی لى کردوون بچنه سهرگۆرستان، پیاوان و ئافره تان
هه موویان، دواى فهرموویه تی: بچن، بویه پیشی نه هی لى
کردوون، چونکه مه زه نه هی ئه وى لى کردوون، له رۆژگارى
شیرك و كوفروه نه یك، نه وهك له قهبرمکان بپارپنه وه، دواى
كه زانیویه تی ئیمان و ته وحید له دلیاندا چه سپاوه، رپی داوون،
چونكه: ئه و مه به ستو ئامانجه گرنه گى كه بیركه وتنه وه ی
ئاخیره ته، دیته دیو، ئه و مه فسه دهیه شی لى پیشبینی ناکری،
كه پیشتر پیشبینی دهکرا.

(٣) وینهیه گى دیکه: پیغه مبه ر ﷺ نه هی کردوه له دفریک دا
ئاو بخوریته وه، كه پیشتر شه رابی تیدا بووه، دواى له مه قامیکى
دیکه دا، رپی دا، تییان دا بخوریته وه، گو تیان: ئه ی پیغه مبه رى
خوا! ﷺ پیشتر وات فهرموو! فهرموو: (إن الظروف لا تجلئ،
ولا تحرم، ولكن كل مسكر حرام..)، واته: قاپو قاچاخ هیج

^١ اخرج ابن حبان في الصحيح : (١٧٩/١٦) و البيهقي (٦٤/٥) بنحوه.

شَتِيك حه لال و حه رام ناكات، به لام هه موو سه رخوشكه ريك
قه دهغه يه.

واته: ئيويه بهو دهفرانه وه راهاتبوون، نه وهك كابرا كه تازه
شه رابي خواردوته وه، هه ركات ناويان بو هيئا، مه يلي بو شه راب
بجيته وه، وهك كابراي جگه ره كييش، بوئي جگه ره ي بو دي،
ده لي: جگه ره يه كم بدمني.

٤) هه رو مه ها مه سه له ي نرخ له سه ر شت دانان (تسعي)، ها وه لان
داويان له پيغه مبه ري خوا ﷺ كرد، نرخيان بو له سه ر شمكه و
خوراك دابني، به لام نه و ئاماده نه بوو، نه وهك تووشى سته م ببني،
وهك له م فه رموو ده يه دا هاتوه: (عن انس قال: غلا السعر في
المدينة على عهد رسول الله ﷺ، فقال الناس: يا رسول الله! غلا
السعر، فسعر لنا! فقال رسول الله: إن الله هو المسعر القابض
الباسط الرازق، و اني لأرجو أن ألقى الله، و ليس أحد منكم
يطلبني بمظلمة في دم و لا مال). رواه الخمسة إلا النسائي و
صححه ابن حبان، سنن أبي داود: ٣٤٥٠، و سنن الترمذي: ١٣١٤، و
مسند أحمد: ٢٧٦، و سنن ابن ماجه: ٧٣٠، و الدارمي: (٢/٢٤٩). و
الألباني في صحيح الجامع الصغير (١٣٥/٢).

بەلّام دوايى عومەر (خوایى رازى بىت) لەسەردەمى خویدا
نرخى لەسەر شتەکان دانا.

ئىنا ئىمام مالیک لە (موطأ)ى خویدا لەو بارمە دەئى:
پىغەمبەر ﷺ ئەوەى کرد کە بۆ سەردەمى وى باش بوو،
عومەرىش ئەوەى کرد کە بۆ سەردەمى ئەو باش بوو، يانى:
لەسەردەمى پىغەمبەردا ﷺ بازرگانەکان بە وىژدانو، بە
ئىنساف بوونو، نرخى زیاتریان لەسەر شتان دانهناو، دوايى کە
بازرگانان بى وىژدان بوون، دەبووايە دەسلالت نرخ لەسەر شت
دانى، تاكو بابای فرۆشیار بە چوار قىمەتو شەش قىمەت
شتەكەى نەفرۆشى، قوئى خەلكى بېرى! ئەو کاتە وا چاك بوو،
ئىستاش ئاوا چاكە.

(۵) مەسەلەى سەفەرى ئافرەت، ئەو ديارە فەرموودەى
پىغەمبەر ﷺ دەفەرموى: (لايحل لامرأة تؤمن بالله واليوم
الآخر تسافر مسيرة يوم و ليلة إلا مع ذي محرم عليها). واتە:
هەر ئافرەتێك بپروای بەخووا بەرپۆزى دوايى هەيە، بۆى پەوانیە
لە رپى ماوەى شەوو پۆژىك دا، بەبى مەحرم، سەفەر بكا.

^۱ صحيح البخاري: ۱۰۸۸، و صحيح مسلم: ۱۳۳۹ .

به لام فهرموودهی پیغه مبه ریشمان عليه السلام ههیه ده فهرموی: (عن عدي بن حاتم قال له رسول الله عليه السلام حين وفد عليه: أتعرف (الحيرة)؟ قال: لم أعرفها، ولكن قد سمعت بها، قال: فوالذي نفسي بيده، ليتمن هذا الأمر حتى تخرج الظليته من الحيرة و تطوف بالبيت، في غير جوار أحد).^۱ واته: بهو كه سهی گیانمی به دهسته دمبی، ههتا ئافرمتی كه ژاومدار له شاری حیرموه به تهنیا دهچیته مهككه و تهوایی بهیت دهكات، به بی پاریزگاری هیج كهس.

كه واته: ئافرمت به تهنیاش دروسته سه فهر بكات، به لام كهی؟ (ليتمن الله هذا الأمر)، كاتيك ئهم دينه خوا تهوایی دهكاو هیمنیی و ئاساییش به رفهرار دهبی، ئنجا كه هیمنیی و ئاسایش به رفهرار بوو، ئافرمت به تهنیش سه فهر بكات، لپی قه دهغه نیه، فهرمووده كهی وا ده فهرموی.

به ئی ئهم پرسانه پرسى په رستشیی (تعبدی) نین، وهك نوژی شیوان، كه همردهبی سی ركات بی، به لكو پرسى هه لئس و كهوتیین و، ته ماشای حیکمه ته كه یان ده كهین: حیکمه تی چی بووه، كه ئافرمت نابی به تهنی سه فهر بكات؟! حیکمه ته كهی ئه وه بووه كه ئه و كاته نهك ژن، پیاویش به تهنی سه فهری

^۱ صحيح البخاري : ۷۱۴ .

کردبایه، پرووتیان دهکردموه، حیکمهته‌که‌ی ئه‌وه بووه که له خۆی ترساومو، ولات ئه‌مین نه‌بووه، ئه‌دی ئه‌گهر شیوازی سه‌فه‌ر کردنه‌که‌و ومزعه‌که‌و وابوو، که ئافهرتی سه‌فه‌رکردوو هیچ مه‌ترسیی له‌سه‌ر نه‌بوو؟! بی‌گومان حوکه‌مه‌که‌ی ده‌گۆڕی، حیکمه‌ته‌که‌ی له‌خۆترسانه، که ترس نه‌ما، مانای وایه حوکه‌مه‌که‌ی ده‌گۆڕی.

ههروهها دهتوانين زۆر نموونهی دیکه بێنینهوه.

6- خواهز ناكا نيعمه ته گاني قه دهغه بكرين و باز نهی

قه‌ده‌غہ گر اوہ کان فہان ۰۷۵

amr@t.maktoob@yahoo.com

AliBapir

AEspir

/Media/AmearOffice

www.allbanir.net

دەتوانىن زۆر دايەكس سەو بارىس بېيىيەۋ، بو ويىيە:

(۱) ﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِنْ رِزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَامًا

وَحَلَّلَا قُلُوبَ اللَّهِ أَذِنَ لَكُمْ أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفْتَرُونَ ﴿٥٩﴾ ﴿يُونُسُ﴾

(۵۹)، واته: بلی، ئایا ئەو بژیوه دەبینن که خوا بوئی

دابه زاندوون، له خورا هه نديکي حه رامو، هه نديکي حه لال

دهكهن، ئايا خوا فهرماني پيٰ ګردوون، ياخود بوختان بکهن

به‌ناوی خواوه؟!

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

[/AliBapir](#)

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

(۲) ههروهها فهرمایشتیکی پیغهمبهه ﷺ ههیه، دمههروئ: (إن الله تعالى فرض فرائض فلا تضيعوها، وَ حُدَّ حدوداً فلا تعتدوها، وَ حرم أشياء، فلا تنتهكوها، وسكت عن أشياء رحمة لکم غير نسیان، فلا تبحثوا عنها...)'. واته: خوی بهرز ههندیك شتی پیویست کردوون، زایهیان مهکهو، ههندیك سنووری داناون، مهیانشکینن، ههندیك شتیشی قهدهغه کردوون، توخنیان مهکهو، له ههندیك شتیش گهراوه له پرووی بهزمیهوه بهرانبهرتان، نهك به له بیرچوون، لییان مهکۆلنهوه. (یانئ: پرساریان له بارموه مهکهو).

ههلبهته لیهدا پیغهمبهه ﷺ خوا نامۆزگارییهکی گهورهو گرنگی مسوئلمانان دمکاتو دمههروئ: خوا ههندیك شتی واجب کردوو، ههندیك شتیشی حهراو کردوو، ههندیك شتیش لیئ گهراوو، بی دنگی لی کردوو، لییان مهکۆلنهوه، لییان مهپرسن، بۆچی؟ بۆ نهوهی بازنهی قهدهغه گراوهکان فراوان نهبی.

ههروهها پیغهمبهه ﷺ خوا ﷺ فهرموویهتی: (ذروني ما تركتكم فإنما اهلك الذين من قبلكم، كثرة مسائلهم و اختلافهم على انبيائهم) صحيح مسلم: ۱۳۳۷.

^۱ أخرجه الدارقطني : (۱۸۵/۴) وهو حديث حسن.

۳) گرنگه بزانیڼ پرووحی شهریهت پرووی لهوویه که خه‌ئک سه‌غله‌ت نه‌کړئ، وهک خوای میهرمبان فهرموویه‌تی:

۱- ﴿وَمَا جَعَلْ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ﴾ (الحج: ۷۸) ، واته: خوا سه‌غله‌تی نه‌کردوون، له دینی خویدا.

ب- هه‌رومها فهرموویه‌تی: ﴿يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمْ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمْ الْعُسْرَ﴾ البقرة: ۱۸۵ . واته: خوا ئاسانیی بۆتان دهوئو، قورسییو نارمحه‌تی بۆتان ناوئ.

ج- له سوورپه‌تی (المائدة) ش دا، خوا (سبحانه وتعالی) فهرموویه‌تی: ﴿مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَٰكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ﴾ (المائدة: ۶)، واته: خوا نایه‌وئ سه‌غله‌تتان بکا، (که ده‌فهرموئ له‌جیاتی به‌کاره‌ییانی ناو بو دستنویژو غوسل، ته‌یه‌مووم بکه‌ن)، به‌ئکو ده‌یه‌وئ پاکتان بکاته‌وه.

به‌ئئ گرنگه ئی‌مه‌تئ بگه‌ین که ئاراسته‌ی شهریه‌ت به‌ره‌و ئه‌وویه، که خه‌ئک ئاسانکاری بۆ بکړئ له دینداریی‌داو، سه‌غله‌تو نارمحه‌ت نه‌کړئ.

ههروهها زۆریش گرنکه بزانی که خوا (سبحانه وتعالی) هیچ شتیکی له خه‌لک قه‌دهغه نه‌کردوه، مه‌گهر به زیان و زهرمریان بی.

۷- بناغه له خواپه‌رسی‌تییه‌کاندا رێ لیگیرانه‌و، له هه‌ل‌سوکه‌وته‌کاندا رێپێدانه:

(الأصل في العبادات: الحظر و المنع، والأصل في المعاملات أو العادات: الإباحة أو العفو).^۱ یانی: بناغه لهو شتانه‌دا که مامه‌له‌یان پێ له‌گه‌ل خوادا ده‌که‌ین، رێ لیگیرانه‌ (له خزمه‌ت خوادا، چ مامه‌له‌ی فیکری، که ئیمان و عه‌قیده‌یه، چ مامه‌له‌ی کرده‌یی که دروشمه‌کانن)، بناغه له‌وانه‌دا رێلیگیرانه و قه‌ده‌غه‌کرانه و، رێپێدراو ته‌نیا نه‌ومیه که شه‌ریعه‌ت گوتوو‌یه‌تی‌و، له‌خۆوه بۆمان نیه، شتی‌ک دابینین، به‌لام بناغه له هه‌ل‌سوکه‌وتی نیوان خۆماندا، رێپێدراوه، مه‌گهر پێچه‌وانه‌ی ده‌قیکی شه‌ریعی بی، نه‌گه‌رنا نه‌سل ره‌وایی و رێپێدراوه، خه‌لک چۆن مامه‌له‌ ده‌که‌ن، چۆن پێیان وایه به‌رژمه‌ندییه‌کانیان بۆ دابین ده‌بن، با وابکه‌ن.

(ابن القيم) رحمه‌تی خوا لێ بی، له کتێبی: (الطرق الحكمية في السياسة الشرعية) و، له کتێبی: (إعلام الموقعين عن ربِّ

^۱ بڕوانه: (القواعد النورانية الفقهية) لابن تیمیة، ص ۱۱۲، هه‌روهها (أصول الفقه المهمة) لعبد الرحمن بن ناصر الدین السعدي، ص ۱۰۵، ۱۰۶.

العالمين) دا و، زانايانى ديكەش گووتوويانه: (اينما وجد العدل
فثم شرع الله)، (اينما وجدت المصلحة فثم شرع الله)، واتە:
دادگەريى لەكووى بى، شەرىعى خوا لەووى يە، بەرژمەنديى لەكووى
بى، شەرىعەتى خوا لەووى يە.

ليرەدا ديمە کوتايى ئەم تەومرى پينجەم و کوتايىهە، ئوميدەم
وايه ئەم کۆمەلئى ئىسلامىيە، خوا پشتيوان بىت، رۆژ بە رۆژ،
بەهوى ئەومەه کە ئيمە عەقل و دلى خۆمان فراوانتر دەکەين و
ئيمان و عەقیدەمان زياتر دەچەسپين و، پابەنديى بە شەرىع
زياتر دەکەين و، ئەخلاق و رەوشتى خۆمان جوانتر دەکەين و،
لەگەل خەلکدا حیکمەت و ليزانىى زياتر بە خەرج دەدمين، ئەم
کۆمەلئى ئىسلامىيە زياتر ببیتە جیگای ئوميدى ئەو خەلک و
جەماومرە کە لە نيوپاندا دەژين.

وصلی الله على محمد وعلى آله اجمعين.

دوا پيداچوونەوه:

۲۲ رەجەبى ۱۴۴۰هـ

ز ۲۰۱۹/۳/۲۹

هەولير

- ۱ بېشەكى ناۋەندى راھىنان و گەشە پېندان
- ۴ بېشەكى
- ۱۵ رې خوشکردن
- تەۋەرى يەكەم: پېناسەۋ پېۋىستىيى و سەرگۈزشتەى كارى
- ۲۰ ئىسلامىي
- ۲۰ بېرگەى يەكەم: پېناسەى كارى ئىسلامىي
- ۳۰ بېرگەى دوۋەم: پېۋىستى كارى ئىسلامىي
- ۴۰ بېرگەى سېيەم: سەرگۈزشتەى كارى ئىسلامىي
- تەۋەرى دوۋەم: چاۋبە خۇداگىرپانەۋە لەسەر ئاستى تاك و
- ۴۸ كۆمەن و كۆمەنگا
- ۴۸ دەستىك: چەمك و واتاي چاۋبە خۇداگىرپانەۋە
- ۵۰ بېرگەى يەكەم: چاۋبە خۇداگىرپانەۋە لەسەر ئاستى تاك
- بېرگەى دوۋەم: چاۋبە خۇداگىرپانەۋە لەسەر ئاستى كۆمەلى
- ۷۴ مۇسولمانان
- ۸۷ بېرگەى سېيەم: چاۋبە خۇداگىرپانەۋە لەسەر ئاستى كۆمەنگا
- تەۋەرى سېيەم: دە (۱۰) سەرنج لەبارەى نېۋمىرۇك و چۆنەتى
- ۹۷ كارى ئىسلامىيەۋە
- سەرنجى يەكەم: كارى ئىسلامىي بەشىكە لە
- ۹۷ مۇسولمانەتلىي، نەك بەدىلىي بى
- سەرنجى دوۋەم: تېيەپاندىن و بەزايەدان، دوۋروۋى دىۋى
- ۱۰۰ لادانن لە راستەرى

- سەرنجى سىيەم: نابى بەھۇى ھەقى ھىچ كەسكەۋە، يان
ھىچ لايەنكەۋە ناحەقىيەكەشى قىيۇن بىكەين، ھەروھە
نابى بەھۇى ناحەقىي ھىچ كەس و لايەنىكىشەۋە،
۱۰۲ ھەقەكەشى رەت بىكەينەۋە.
- سەرنجى چوارەم: نابى دژايەتتىى نەھلى كوفر بۇمان،
بىيىتە پەردەم كۆسپى رېى، سوود ۋەرگرتنمان ئە شتە
۱۰۴ باشەكانيان.
- سەرنجى پىنجەم: لابردنى كۆسپو پەرچەكانى بەردەم،
۱۰۷ كارلىكمان لەگەل كۆمەنگاۋ دەۋرۋبەرمان دا.
- سەرنجى شەشەم: ۋشەى (ئىسلامى سىياسىي) ناتۆرىيە: ...
۱۱۳ سەرنجى ھەۋتەم: كىشەۋ گىرقتى سولمانان لەگەل
دىكتاتۆرىي و ستەم و سە پاندن دايە، ئەك لەگەل
۱۱۴ دىموكراسىي دا.
- سەرنجى ھەشتەم: خۇناسىن و واقىع ناسىن.
۱۲۰ سەرنجى نۆيەم: خۇپاراسىتن ئە كاروكاردانەۋەى
- ۱۲۶ كورتھىيەرانەۋ تىپەرىيەرانە.
- سەرنجى دەيەم: سى پەرچ و لەمپەرى رېى كارى ئىسلامىي.
۱۲۹ تەۋەرى چوارەم: دە (۱۰) ھۆشدارىي، لەبارەى مامەئە
- ۱۳۶ لەگەل واقىع و دەۋرۋبەردا.
- ھۆشدارىي بەكەم: دەبى بۇ مامەئە لەگەل غەيرى
خۇماندا، لەگەل واقىع و دەۋرۋبەردا، رازاۋە بىن بە
۱۳۶ رەۋشت و بەھا بەرزەكان ...

- هۆشدارىيى دووهم: هاوكارىيى كردن له گهڻ دهوروو بهرمان
دا، له سهر خاڻه هاوبه شه كان ١٣٨
- هۆشدارىيى سېيم: تهبايى و ئاشتىيى، بناغهى ههر
گۆرانكارىيى و گهشه كردنيكه ١٣٩
- هۆشدارىيى چوارهم: ئامانجى دنيايى كارى ئىسلاميى،
خزمه ته به خهڻك و وڻات ١٤٠
- هۆشدارىيى پينجهم: ته به ننيى كردنى كي شه كانى خهڻك و
خو ئى كردنه خاومنيان ١٤١
- هۆشدارىيى شهشم: هه ئويست هه بوون له بهرام بهر ستهم و
قور خكارىيى و گهنده ئييدا ١٤٥
- هۆشدارىيى حهوتهم: هاوسهنگيى راگرتن له نيوان
كۆمه لگا و نه ته وه و ئۆمهت دا ١٤٦
- هۆشدارىيى ههشتهم: كه مينه كانى وڻات، ده بى مافو
ئازاد ييه كانيان ده سته بهر كراو و پاريزراو بن ١٤٨
- هۆشدارىيى نۆيهم: كرانه وه بهر ووى مروفايه تىي دا،
لهر ووى ئاشنايى و به هره ئى و مرگرتن و، سوود پى
گه ياندنيش يانه وه ١٥١
- هۆشدارىيى ده يهم: بناغهى مامه له له گهڻ ئهوانى ديكه دا،
خاڻه هاوبه ش و به ها مروپيه كانن ١٥٢
- ته وهرى پينجهم: حهوت مه سه له ي هه ستيارى كارى
ئىسلاميى ١٥٦

- مەسەلەى يەكەم: بانگەواز و سىياسەت، دوو شتى
۱۵۶ تىكەھەلگىش
مەسەلەى دووہم: بەكارھىنانى ھىز بۆ پاكىسازىيى
۱۶۵ چاكىسازىيى لە كۆمەلگادا، شتىكى ناردەوايە
مەسەلەى سىيەم: قۇناغى بانگەوازو قۇناغى دەولەت،
۱۷۷ حوكمىيان جىايە
مەسەلەى چوارەم: ئافرەتو پىاو لە ھەموو شتىكىدا
۱۸۲ يەكسانن، جگە لەوہى جىاوازىيى سروشتىيان دەيخوازى.....
۱۹۱ مەسەلەى پىنجەم: كۆمەلگايە كە شەرىيەت پىادە دەكا.....
مەسەلەى شەشەم: سزا شەرىيەكان، كۆتا حوكمەكانى
۱۹۶ شەرىيەتن
مەسەلەى ھەوتەم و كۆتايى: بىنەما گرنگەكانى كارى
۱۹۸ ئىسلامىي سەرگەوتوو.....

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

ameer.maktab@yahoo.com

www.alibapir.net

ناوہندی راہینان و گەشە پێدان

www.alibapir.net

زنجیرە ئاگای

ئەم زنجیرە، ناوہندی راہینان و گەشە پێدان بە شیوەی نامیلکە دەریدەکات،
گرنگی بە پێگەیانندی ئەندامان و کادیرانی کۆمەڵە ئیسلامی دەدات لە
بەرفراوانکردنی ئاسۆی روژنەبیری و برەودان بە بەرزکردنەوهی ئاستی
مەعریفی و ھۆشیاریان و پێشخستنی چۆنایەتی ئورگانەکان لەسەر بنەمای
گرنگی و پێویستی قوناغەکە.

٢٠١٩ز — ١٤٤٠ک